

КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ: ЕТАПИ ІСТОРІЇ ТА СЬОГОДЕННЯ

50-річчю Красноармійського індустріального інституту
присвячується

**Красноармійський індустріальний інститут:
етапи історії та сьогодення**

*Нариси про викладачів і співробітників
КІІ ДонНТУ*

Красноармійський індустріальний інститут: етапи історії та сьогодення. – Красноармійськ: КІІ ДонНТУ, 2009. – 148 с.

Редакційна колегія:

О. А. Мінаєв, В. І. Костенко, Я. О. Ляшок, Л. Г. Сергієнко, С. П. Придятько,
Н. І. Дяченко, Є. А. Триллер, Л. Л. Бачурін, М. М. Яцюк

Автор-укладач:

М. М. Яцюк

Технічні редактори:

Н. С. Немцева

В. П. Соколовський

Рецензент: доктор історичних наук, професор Липинський В. В.
(кафедра історії і права ДонНТУ)

Верстка та оформлення: Бачурін Л. Л.

© Красноармійськ, КІІ ДонНТУ, 2009

ЗМІСТ

Красноармійський індустріальний інститут ДонНТУ – ЮВІЛЯР	4
КП Дон НТУ – 50. Шляхами розвитку	5
Розділ I	7
Соціально-економічні та історичні передумови виникнення вузівської освіти в Красноармійську	7
Розділ II	13
На шляху до утворення філії	13
Розділ III	28
У пошуках концепції розвитку філії (друга половина 60-х – перша половина 70-х років)	28
Розділ IV	45
Красноармійська філія – основна база довузівської підготовки ДПП (друга половина 70-х початок 90-х рр., XX ст.)	45
Розділ V	68
На межі віків, на рубежі тисячоліть	68
Розділ VI	79
Сучасна структура інституту	79
Розділ VII	97
Відомі студенти та випускники	97
Розділ VIII	108
Спогади випускників та співробітників	108

Красноармійський індустріальний інститут ДонНТУ – ЮВІЛЯР

Ректор ДонНТУ д. т. н., професор Мінаєв О. А.

Перш за все щиро вітаю всіх випускників, студентів та колектив КІІ зі славним святом – 50-річчям із дня заснування.

Слід відзначити, що за минулі роки інститут пройшов складний і водночас славний шлях від загальнотехнічного факультету із вечірньою формою навчання до сучасного стану інституту із різноманітними формами навчання: денне відділення, заочне та дистантне навчання, підготовкою спеціалістів за прискореною формою навчання, а також надає змогу отримати другу вищу освіту. Можна сміливо констатувати, що сьогодні інститут став серйозним регіональним центром по забезпеченню підприємств, перш за все вугільної промисловості та добре підготовленими кадрами. В стінах інституту зросло немало "командирів" вугільних підприємств, керівників місцевої влади.

Протягом тривалого часу інститут забезпечував на підготовчому відділенні підготовку абітурієнтів для вступу до базового університету, як правило випускники підготовчого факультету були в числі кращих студентів нашого вузу.

Досить багато уваги в інституті приділяється науковій роботі, достатньо зазначити, що викладачами КІІ за ці роки захищено понад 20 кандидатських і дві докторські дисертації, останнім часом також активувалася науково-дослідна робота студентів, яка відзначена значними перемогами в загальнодержавних конкурсах та інших змаганнях студентів.

Бажаю всьому колективу інституту подальших успіхів у творчій роботі на освітянській та науковій нивах.

КІІ Дон НТУ – 50. Шляхами розвитку

Директор КІІ к. т. н., доцент Ляшок Я. О.

Буття всякої системи, особливо суспільної, позначено різними станами – виникнення, становлення, розвиток. Як правило, всі ці етапи відображаються певним чином у свідомості колективу, формують відповідні суспільні дії. Так склалося, що на переході із одного стану в інший підводяться підсумки роботи, визначаються перспективи розвитку, успіхи та досягнення, прорахунки та невдачі.

Сьогодні наш інститут знаходиться на такому рубежі – 50 років із дня заснування. Такий ювілей зобов'язує дати щонайменше дві відповіді: чи відбувся він як вищий навчальний заклад та чи має він перспективи в умовах сучасного стану нашого суспільства? Для цього і необхідно розглянути ретроспективно та перспективно історію вузу, враховуючи при цьому соціально-економічні та соціально-політичні умови.

Виникнення нашого інституту в формі опорного пункту Дніпропетровського гірничого інституту та його становлення в статусі ОТФ відбувалось у цікавий історичний період – кінець 50-х – середина 60-х років минулого століття. Цей період був характерний розвитком демократії в суспільстві та суттєвими економічними зрушеннями. Це викликало відчутний попит молоді до отримання освіти та значну потребу виробництва в інженерно-технічних кадрах. Для нашого регіону було характерним вступ до експлуатації цілого ряду вугільних шахт, їх широкою інфраструктури. Це все вимагало наблизити підготовку кадрів до виробництва. Таким чином можна констатувати, що виникнення нашого інституту є об'єктивним явищем. Особлива значимість його в той період полягала в тому, що створювалась можливість отримання вищої підготовки без відриву від виробництва.

У 1966 році з метою вдосконалення навчального процесу та наближення до обласного наукового центру ОТФ передається в структуру ДПІ і набуває статусу філії. Можна констатувати, що з цього періоду починається розвиток нашого вузу: у філії створюється два факультети та відповідні профільні кафедри. Значну роль філія відіграла в організації довузівської підготовки. У філії створюється підготовче відділення для вступу до ДПІ. В цей період починається складатись і науковий потенціал філії.

Другим етапом розвитку нашого вузу можна вважати 70–80 – ті роки минулого століття. В цей період складається тісний зв'язок вузу із регіональним виробничим комплексом. Виконується цілий ряд господарських та держбюджетних досліджень та їх впровадження у виробництво, викладачі філії беруть активну участь у громадському житті суспільства, виступають поширювачами науково-технічних та фундаментальних знань. Філія починає співпрацювати із середніми спеціальними навчальними закладами регіону, створюючи відповідні комплекси. В цей період значно зростає кількість захищених дисертацій.

Третій, сучасний період в розвитку нашого вузу розпочинається в 90-х роках минулого століття і пов'язаний із відкриттям у філії денного відділення та отримання права на захист дипломних робіт за усіма спеціальностями вузу як денної так і заочної форми навчання. Цей період характерний розширенням технічної бази навчального процесу, зміною форми навчального процесу. Таким чином данні, наведені в цьому виданні : кількість підготовлених спеціалістів, їх занятість та роль в житті регіону, кількість наукових досягнень, участь студентів в наукових розробках дає право стверджувати, що наш вуз відбувся. Слід відзначити і його соціальну роль у житті регіону. В наших стінах, у тій чи іншій формі проходять спеціалізацію близько 1000 молодих людей регіону, що в умовах сучасного стану суспільства дуже важливо.

І декілька слів про наші перспективи. Визначити їх в умовах нашого суспільства дуже складно. Тому зупинимося на наших внутрішніх можливостях: перш за все необхідно досягнути стану сучасності, а це означає використання в науковому процесі нових інформаційних технологій та вдосконалення матеріальної бази; по-друге – це посилення духу наукового пошуку, тобто захист наукових дисертацій; по-третє, чи не найскладніше в сучасних умовах, не допустити скорочення кількості студентів, тут зосереджується і перше, і друге, і підвищення загального рейтингу вузу.

Розділ I

Соціально-економічні та історичні передумови виникнення вузівської освіти в Красноармійську

Створення вищого навчального закладу в місті Красноармійськ у 1959 році було результатом кардинальних змін у соціально-економічному розвитку, як усєї країни взагалі, так і донецького регіону, зокрема, а також започаткуванням вищим керівництвом держави нових підходів у організації підготовки інженерно-технічних кадрів.

Початок 50-х років був для СРСР часом екстремального економічного розвитку. Після величезних людських і матеріальних втрат під час Великої Вітчизняної війни промисловий комплекс працював на межі своїх можливостей, як і в роки перших п'ятирічок основний тиск здійснювався на розвиток важких галузей промисловості – паливно-енергетичного комплексу, металургії, важкого машинобудування і т. д. Вугільна промисловість відносилась до базових галузей народного господарства. 92 % всіх вугільних ресурсів УРСР були сконцентровані на території площею 15 тис. кв. км у регіоні, який отримав назву Донбас [1]. Вугільна промисловість стала основою народногосподарського комплексу Донецької та Луганської областей, відіграла вагомий роль в економіці Дніпропетровської області (Західний Донбас). З кінця 40-х років для вугільної промисловості розпочався «золотий вік», який тривав більше трьох десятиріч. Період післявоєнного відновлення вугільної промисловості залишався позаду. Набираючи оберти металургія, хімічна промисловість, залізничний транспорт потребували все більшої кількості вугілля. В УРСР починається бурхливе шахтне будівництво: щорічно до ладу стає більше 30 нових, так званих «комсомольських» шахт [2]. Якщо до 1950 року в регіоні будували в основному дрібні шахти, виробничі потужності яких не перевищували 300 тис. тонн вугілля на рік, то на початку 50-х років розпочали будувати шахти потужністю 450-700 тис. тонн, а у другій половині 50-х років стають до ладу шахти потужністю від 900 до 4 млн. тонн вугілля на рік [3].

Сьогодні таку ситуацію складно уявити, але якщо в 1950 році в Донбасі діяла 401 шахта, то у 1960 році їх було вже 569. [4]. Рекордним для шахтобудівників був 1957 рік, в якому до ладу стали одразу 63 шахти [5].

Кількість збагачувальних фабрик зросла відповідно з 12 до 52. За період з 1951 до 1960 року виробничі потужності вугільних підприємств збільшилось на 91,6 млн. тонн [6]. У 1957 році видобуток вугілля на шахтах

УРСР склав 134,9 млн. тонн, у 1958 – 148,5 млн. тонн; у 1959 – 167 млн. тонн [7]. Потужний розвиток вугільної промисловості в кінці 40-х – 50-х роках забезпечив Радянському Союзу у 1958 році вихід на перше місце в світі за рівнем видобутку вугілля.

Про стан із запровадженням та використанням виробничих потужностей у вугільній промисловості Донбасу у 50-х роках свідчать наступні дані:

Таблиця 1.

Роки	Запровадження за рахунок		Вибуття	(тис. тон)
	Нового будівництва	Реконструкції	Повне або часткове	+ / — запровадження до вибуття
1951	4975	-	-	+ 4975
1952	7970	-	-	+ 7970
1953	5235	-	-	+ 5235
1954	11130	-	-	+ 11130
1955	8125	-	-	+ 8125
1956	11175	-	-	+ 11175
1957	15435	-	-	+ 15435
1958	10288	-	488	+ 9800
1959	6500	-	-	+ 6500

У цей час в донецькому регіоні розпочинається освоєння запасів Південного і Західного Донбасу, відбувається підготовка до будівництва шахт «Південно-Донбаська № 1», формується трест «Павлоградвугілля». Відбувається технічне переобладнання галузі. До середини 50-х років на шахтах була в основному завершена механізація. У другій половині 50-х років у забоях почали використовувати якісно нову техніку – комбайни, кількість комплексних механізованих забоїв значно зросла.

У цих умовах усе більш відчутним ставав розрив між темпами розвитку паливно-енергетичного комплексу і кількістю інженерно-технічних працівників, яких були здатні підготувати фахові вищі навчальні заклади. Кількість зайнятих у вугільній промисловості працівників на початок 50-х років склала 1,5 млн. чоловік і продовжувала зростати [8]. Престиж шахтарської професії постійно підвищувався — вугільники за рівнем заробітної плати вийшли на перше місце по галузям промисловості, вони були улюбленцями влади. В той же час, на середину 50-х років у радянській вугільній промисловості працювало 59 тис. гірничих інженерів і техніків, з яких закінчили вищі навчальні заклади 21 тис. чоловік, а середню спеціальну освіту отримали 38 тис. чоловік [9]. У числі цих інженерно-технічних спеціалі-

стів 21 тис. були фахівцями із розробки родовищ корисних копалин, 16 тисяч — гірничих електромеханіків, 3 тис. — шахтобудівників, 4 тис. — геологів та гідрогеологів, 4 тис. — збагачувальників, 11 тис. — маркшейдерів, економістів гірничої промисловості та інших фахівців. Зрозуміло, що така незначна кількість фахівців не могла задовольнити потреби галузі, яка інтенсивно розвивалась у висококваліфікованих спеціалістах.

У 50-х роках ХХ ст. підготовка фахівців вугільних підприємств Донбасу була зосереджена в Донецькому індустріальному, Дніпропетровському гірничому і Новочеркаському політехнічному інститутах- 75 % спеціалістів – гірників із вищою освітою були випускниками саме цих вузів [10]. Така невелика кількість вузів у регіоні гальмувала отримання вищої освіти працівниками вугільних підприємств, навіть враховуючи наявність у них заочної форми навчання. В 1955 році у вугільній промисловості Донбасу працювало 4963 інженера та більше 10 тис. техніків [11]. На тисячу робітників на шахтах регіону припадало лише 20 працівників із вищою освітою. Стан із підготовкою кваліфікованих інженерних кадрів для заміщення відповідних посад на вугільних підприємствах регіону досить красномовно ілюструє таблиця 2, складена авторами наукового дослідження [12].

Таблиця 2. Перспективи розвитку вугільної промисловості

Посада	Дата	У % до загального числа керуючих робітників даної категорії		
		Вища освіта	Середня спеціальна освіта	Ті, що закінчили спеціальні курси
Керівники шахт	на 1.1.1941 р	32,4	22,9	44,7
	на 1.12.1956 р.	66,0	20,9	13,1
Головні інженери шахт	на 1.1.1941 р	69,8	25,7	4,5
	на 1.12.1956 р.	87,0	10,5	2,5
Головні механіки шахт	на 1.1.1941 р	37,8	16,9	45,3
	на 1.12.1956 р.	49,8	18,9	31,3
Керівники дільниць	на 1.1.1941 р	15,8	21,5	62,7
	на 1.12.1956 р.	22,6	20,2	7,2
Помічники керівників та механіки дільниць	на 1.1.1941 р	5,2	11,1	83,7
	на 1.12.1956 р.	20,1	29,2	50,7
Гірничі майстри дільниць	на 1.1.1941 р	0,8	21,8	77,4
	на 1.12.1956 р.	4,5	33,0	62,5

Як бачимо із цифрового матеріалу таблиці на середину 50-х років існував великий дефіцит у фахівцях з вищою освітою не тільки у середній ланці управління вугільними підприємствами, а і серед вищого ешелону управлінців – начальників, головних інженерів і головних механіків шахт. Серед них було багато талановитих практиків із великим стажем і досвідом, але без необхідної теоретичної підготовки; втім, уже на початок 50-х років стало зрозуміло, що гірничий інженер-експлуатаційник для безпечного здійснення гірничих робіт повинен знати, як мінімум фізико-механічні якості гірничих порід, гірничий тиск і рух гірничої маси, гідрогеологію, газоносність вугільних пластів, причини несподіваних викидів вугілля і газу, рудничне повітря, вентилявання шахт, геотерміку і кондиціювання рудничного повітря, вибухові роботи, застосування електрики в гірничій справі, рудничне освітлювання, пневмокониози та боротьбу із пилом, застосування машин та механізмів на шахтах, гірничорятувальні роботи, правила безпеки вибухових і гірничих робіт, правила технічної експлуатації при розробці вугільних копалин.

Тому все більш нагальним ставало завдання перебудови вищої й середньої спеціальної освіти таким чином, щоб забезпечити можливість великій кількості практиків, які не мали вищої технічної освіти, але обіймали інженерно-технічні посади отримати її без відриву від виробництва. Для цього у першу чергу потрібно було «наблизити» навчальні заклади до підприємств, значно розширити можливість отримання освіти на вечірніх та заочних відділеннях вузів.

У 1956 році тодішній радянський та партійний керівник М. С. Хрущов зробив гучну заяву про те, що найкращі інженери – це ті, хто має дозувільський виробничий досвід. Зрозуміло, що в ті часи такі промови керівника найвищого рангу сприймалися як директивні. Матеріали XX з'їзду КПРС, який щойно відбувся, документи пленумів ЦК КПРС і ЦК КПУ, постанови уряду зарясніли відповідними рішеннями.

Так, у директивах XX з'їзду КПРС по шостому п'ятирічному плану розвитку народного господарства на 1956-1960 рр. відзначалося: «... *осуществить значительное расширение вечернего и заочного высшего и среднего образования с тем, чтобы предоставит широкие возможности, занимающим инженерно-технические должности, а также рабочим и колхозникам получать высшее и среднее специальное образование без отрыва от производства*» [13].

У травні 1956 року в Києві відбувся пленум ЦК Компартії України, який розглянув питання про розвиток вугільної промисловості України. На пленумі була прийнята постанова, в якій містилась досить жорстка критика по відношенню до керівництва вугільної промисловості й регіональних ке-

рівників Донбасу: «...підбір, розстановка і виховання кадрів у вугільній промисловості є найважливішим завданням обкомів, міськкомів і райкомів партії, не здійснюючи як слід цих завдань, не можна подолати відставання вугільної промисловості і добитися успіху у її розвитку» [14]. На пленумі відзначаються, що «... серед начальників підземних дільниць, як і раніш, мало інженерів і техніків» [15]. Виходячи з цього партійне керівництво України ставило завдання «...особливу увагу приділяти підготовці начальників вугільних шахт, дільниць, будов. Найближчим часом зміцнити інженерами і техніками, а також досвідченими практиками керівництво підземних дільниць, насамперед з лавами і вибоями...» [16].

Останню крапку в цьому питанні поставив пленум ЦК Компартії України в жовтні 1959 року, прийнявши рішення: «Організувати широке навчання практиків, які займають інженерно-технічні і керівні посади, досягти, щоб вони в найближчі роки одержали відповідну технічну освіту» [17].

Виходячи з цих партійних директив вузи технічного профілю починають відкривати Навчально-консультаційні пункти у невеликих містах промислових регіонів із метою створення максимально-зручних умов для отримання вищої технічної освіти без відриву від виробництва.

Література

1. Агапов В. Л. На пути к кризису: развитие угольной промышленности УССР в 50-80-е гг. XX ст. // Наука. Релігія. Суспільство. – 2007. — № 4. — с.6.
2. Агапов В. Л. На пути к кризису: развитие угольной промышленности УССР в 50-80-е гг. XX ст. // Наука. Релігія. Суспільство. – 2007. — № 4. — с.7.
3. Сургай Н. С., Тищенко С. П. Штабу угольной отрасли Украины – 50. – Киев: Укради проект, 2004. – с.32.
4. Сургай Н. С., Тищенко С. П. Штабу угольной отрасли Украины – 50. – Киев: Укради проект, 2004. – с.26.
5. Сургай Н. С., Тищенко С. П. Штабу угольной отрасли Украины – 50. – Киев: Укради проект, 2004. – с.34.
6. Сургай Н. С., Тищенко С. П. Штабу угольной отрасли Украины – 50. – Киев: Укради проект, 2004. – с.34.
7. История угледобычи в России. Под общей редакцией Братченко Б. Ф. – Москва, 2003. – с. 221.
8. История угледобычи в России. Под общей редакцией Братченко Б. Ф. – Москва, 2003. – с. 220.
9. Перспективы развития угольной промышленности СССР. Под общей редакцией Б. Ф. Братченко. – Москва: Госпланиздат, 1960. – с.389.
10. История технического развития угольной промышленности Донбасса. В 2-х томах. Т.2. – К., 1969. – с.509.
11. Романцов В. Е. Шахтеры Донбасса в борьбе за выполнение семилетнего плана

- развития народного хозяйства (1959-1961 гг.) Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук. – Киев, 1963. – с.18-19.
12. Перспективы развития угольной промышленности СССР. – с.390.
 13. КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК (1898-1936). Т.9. — М., — 1986. – с. 72.
 14. Комуністична партія України в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК в 2-томах. Т. 2 – 1941-1976. – К., 1976. – с.572.
 15. Комуністична партія України в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК в 2-томах. Т. 2 – 1941-1976. – К., 1976. – с.576.
 16. Комуністична партія України в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК в 2-томах. Т. 2 – 1941-1976. – К., 1976. – с.576.
 17. Комуністична партія України в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК в 2-томах. Т. 2 – 1941-1976. – К., 1976. – с.648.

Розділ II

На шляху до утворення філії

Красноармійський індустріальний інститут бере свій початок від навчально-консультаційного пункту Дніпропетровського гірничого інституту, який розпочав діяти у вересні 1959 року з метою підготовки студентів без відриву від виробництва.

У попередньому розділі вже зазначалося про ті суттєві зміни загальнодержавної політики кінця 50-х на початку 60-х років щодо підготовки інженерно-технічних кадрів, що спонукали великі вузи технічного профілю відкривати навчально-консультативні пункти у невеликих містах промислових регіонів.

Втім, виникає цілком закономірне питання, чому саме у м. Красноармійськ керівництво Міністерства освіти та ректорат ДГІ вирішили відкрити НКП? На наш погляд ця подія відбулася з кількох вагомих причин:

По-перше, завдяки тому, що у 50-х роках у м. Красноармійськ та навколо нього створюється потужний вугільний, шахтобудівний та залізничний промисловий вузол.

У цей час створюється у м. Красноармійськ трест «Красноармійськшахтобуд» (1951 р.), який розпочинає спорудження цілого ряду нових вугільних підприємств у межах Красноармійського, Селидівського та Добропільського районів. У 1953 році стали до ладу шахти «Новгородівська» № 3, «Родинська» № 1, у 1954 році – «Водяна» № 1 і № 3, «Добропільська», «Родинська» № 1 [1]. У грудні 1958 року здана в експлуатацію шахта «Краснолиманська» з проектною потужністю 4 тис. тонн вугілля на добу. В цей час закінчувалося будівництво збагачувальної фабрики «Краснолиманська» з проектною потужністю, 1 млн.100 тис. тонн вугілля на рік [1].

Красноармійській міській раді були підпорядковані шахтарські міста Дмитров, Родинське, селище міського типу Шевченко. У Дмитрові було розташоване виробниче об'єднання «Красноармійськвугілля», діяли шахти

Трест «Красноармійськшахтобуд»

Шахта «Краснолиманська»

ім. Г. Димитрова та «Центральна», в селищі Шевченка однойменна шахта № 19/20.

У 1955 р. у Красноармійську створюється потужний трест «Красноармійськжитлобуд», якому було доручено житлове та культурно-побутове будівництво в Красноармійському, Селидівському та Добропільському районах. Красноармійськ – великий залізничний вузол і фактично західні ворота Донбасу, до того ж розташований на шосейній магістралі Дніпропетровськ-Донецьк, якнайкраще підходив для відкриття в ньому навчально-консультаційного пункту ДГІ.

По-друге, організації вищого навчального закладу в Красноармійську сприяла зацікавлена позиція міського керівництва, за рішенням якого трест «Красноармійськшахтобуд» безкоштовно передав на баланс ДГІ велике, тільки що збудоване двоповерхове приміщення для керуючого апарату тресту (нині центральний корпус КІП ДонНТУ). Будівля зайняла земельну ділянку в 0,65 га на майбутньому центральному майдані міста і мала загальну площу в 3875 м², у тому числі навчальну 1100 м² [3].

Шахта № 5–6 (ім. Г. Димитрова)

Шахта «Центральна»

Новозбудована будівля тресту «Красноармійськшахтобуд». Нині – центральний корпус КІП.

Навчально-консультаційний пункт отримав також половину котеджу (3 кімнати) по вул. Доброболубова в якому було організовано гуртожиток

для викладачів із Дніпропетровська, які перебували у відрядженні в м. Красноармійськ для проведення занять і сесій.

Таким чином, підсумовуючи вищезазначене можна зробити висновок, що саме м. Красноармійськ – центр потужного промислового району, західні залізничні та шосейні ворота Донецької області якнайкраще підходили для відкриття в ньому вищого навчального закладу серед інших районних центрів західної частини Донецької області.

У тім незрозумілим залишається ще одне питання. Чому засновником інституту став не Донецький індустріальний інститут, а Дніпропетровський гірничий інститут? Адже, ці вузи за своїм науковим, кадровим, матеріальним потенціалом знаходились приблизно в одній ваговій категорії, але ДГІ територіально був розташований в іншій області та відповідно мав інше адміністративне підпорядкування.

Справа полягала в тому, що саме в цей час Донецький індустріальний інститут вже мав свою філію у м. Краматорськ, і водночас готувався до відкриття мереж загальнотехнічних факультетів з вечірньою і заочною формами навчання.

У 1960 році у складі ДПІ (Донецький політехнічний інститут) розпочали роботу загальнотехнічні факультети в Чистяковому (Торез) і Горлівці. В подальшому ЗТФ було створено в Єнакієвому, Амвросіївні, Харцизьку, філію в Макіївці [4]. ДПІ складно було самотужки забезпечити матеріальною базою, обладнанням та кадрами таку велику кількість структурних підрозділів у інших містах області. Зокрема, на заочному технічному факультеті в м. Чистякові (Торез) у 1960 р. заняття проводили чотири штатні викладачі і дев'ять із погодинною оплатою. У Горлівському ЗТФ у 1960 році було 11 осіб - штатних викладачів і 31- особа, які працювали за сумісництвом. У 50-х роках штат професорсько-викладацького складу ДПІ щорічно був не укомплектований на 15-10 % [5]. За таких умов Дніпропетровському гірничому інституту, який на цей час ніяких відокремлених структурних підрозділів не мав, значно легше було забезпечити новий навчальний заклад необхідним обладнанням, літературою, лабораторною базою та викладацькими кадрами.

У Красноармійському навчально-консультаційному пункті передбачалося запровадження різних форм навчання: комбінованої (денної), вечірньої, заочної.

Студенти-гірники денного відділення ДГІ перші три курси повинні були працювати на шахтах Красноармійського промислового району та Західного Донбасу (Павлоград). Навчання з відривом від виробництва відбувалося тільки на старших курсах [6], утім, основними формами навчання для НКП м. Красноармійська передбачалися вечірня і заочна.

11 вересня 1959 року у красноармійській газеті «Новий Донбас» з'явилася стаття кандидата технічних наук І. Кіяшка «Студенты – лучшие производственники. Об открытии в городе Красноармейске отделения Днепропетровского горного института», яку можна вважати першим друкованим матеріалом з історії КП ДонНТУ. Із цієї невеличкої статті дізнаємося, що навчання в Красноармійському відділенні ДПІ буде здійснюватися за такими спеціальностями: розробка покладів корисних копалин, гірничо-електромеханіка, будівництво гірничих підприємств, гірничо-машинобудування і автоматизація гірничих підприємств [7]. План прийому студентів був визначний у кількості 150 осіб [8].

Основу студентського колективу склали студенти вечірнього відділення, більшість з яких вже мали середню спеціальну освіту і працювали на підприємствах тресту «Красноармійськвугілля». Серед 51-х перших студентів-вечірників 17 — навчались за спеціальністю «Гірничо-електромеханіка», 15 — за спеціальністю «Розробка корисних копалин» [9]. За згадкою студента

набору 1959 року Олександра Івановича Зічненка заняття розпочалися 8 вересня і спочатку відбувалися в одній аудиторії, оскільки всі інші приміщення не були готові до проведення занять [10]. За згадкою студента цього ж набору Іллі Григоровича Марголіна це була нинішня аудиторія № 3 в центральному корпусі інституту [11]. Поступово відбувалося введення в дію та оснащення нових аудиторій та лабораторій, в чому активну участь брали як студенти, так і викладачі навчально-консультаційного пункту.

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УССР
 ВЕЧЕРНЕ ОТДЕЛЕНИЕ ДНЕПРОПЕТРОВСКОГО
 ОРДЕНА ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ
 ГОРНОГО ИНСТИТУТА ИМ. АРТЕМА
 в г. Красноармейское
ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ
 на подготовительные курсы
 для поступающих в институт в 1960 году.
 КУРСЫ РАБОТАЮТ С 1-го ОКТЯБРЯ 1959 ГОДА
 ПО 1-е ИЮНЯ 1960 ГОДА
 Занятия на курсах 3 раза в неделю.
 Плата за весь период обучения — 200 рублей.
 Заявление с приложением документа о среднем образовании (в подлиннике), справку с места работы с указанием должности и стажа, характеристику - рекомендацию, заверенную административными и общественными организациями предприятий, направлять по адресу:
 г. Красноармейское, площадь Шахтостроителей, вечернее отделение Днепропетровского горного института им. Артема.
 Заявления принимаются ежедневно с 14.00 до 20.00 час.
 ДИРЕКЦИЯ.

Перше оголошення про набір на підготовчі курси (1959 рік)

В організації навчального процесу, створенні аудиторного фонду та лабораторної бази в перший навчальний рік велику роль відіграв викладач Дніпропетровського гірничого інституту, талановитий організатор, кандидат технічних наук Іван Андрійович Кіяшко. Фактично, він став першим керівником навчального закладу. Багато

СТУДЕНТЫ—ЛУЧШИЕ ПРОИЗВОДСТВЕННИКИ
 Об открытии в г. Красноармейске отделения Днепропетровского горного института

В соответствии с Законом об образовании в г. Красноармейске открылось отделение Днепропетровского горного института. Это первая предпринятая в области форма обучения с сочетанием теоретических и практических занятий. Будущие студенты обучаются в вечерней форме. Будущие студенты обучаются в вечерней форме. Будущие студенты обучаются в вечерней форме.

На сцене студенты на занятиях.

Первый выпуск горняков-инженеров в 1965 году.

Вспомогательные курсы для подготовки студентов к поступлению в институт.

- сдержан!

НИЕ КОЛХОЗОВ **ИМ. Жданова**

С производством молока в колхозе имени Жданова...

приладів та обладнання були привезені із Дніпропетровська. Суттєвий внесок у формування матеріальної бази НКП внесли трудові колективи трестів «Красноармійськшахтобуд» та «Красноармійськвугілля», завдяки розважливій позиції управляючих цими трестами А. Хохлова та А. Потапова які безкоштовно передали НКП велику кількість новітнього шахтного обладнання у вигляді технічної допомоги.

Спочатку заняття велися блоками по 1—3 навчальних дисципліни для зручності викладачів, адже практично всі вони приїздили для їх проведення із Дніпропетровська.

До навчального процесу залучались ведучі викладачі ДГІ: професори Дуганов В. Г., Абрамов Ф. А., Волотковський С. А., доценти Бахурін К. І., Петухов А. І., Цейтлін Ю. А., Подольський В. А., Шишков П. Ф., Федоров Г. П., Поставной В. Г., старші викладачі Мамон А. І., Бажан П. А. та інші. Неодноразово приїздив до навчального закладу ректор Дніпропетровського гірничого інституту професор Ренгевіч О. О. Великий внесок у розвиток навчального закладу вніс проректор ДГІ професор Біліченко Н. Я., який без посередньо відповідав за організацію роботи НКП.

Фото викладачів ДГІ (з випускного альбому студента Марголіна І. Г.)

У 1961 році Красноармійський навчально-консультативний пункт отримав офіційний статус загальнотехнічного факультету Дніпропетровсь-

кого гірничого інституту [11].

Фото викладачів ДГІ (з випускного альбому студента Марголіна І. Г.)

Марищенко М. В.

Першим деканом факультету став Михайло Васильович Марищенко, випускник Дніпропетровського гірничого інституту, який в 1958 році захистив кандидатську дисертацію із шахтобудування, а в 1963 році отримав наукове звання доцента.

Саме в цей час базові кафедри ДГІ почали підбирати штатних викладачів, які погодились би жити і працювати в Красноармійську на постійній основі. Як результат, у 1961—1962 навчальному році більшу частину навчальних курсів викладали вже штатні викладачі: нарисну геометрію і технічне креслення – старший викладач Вознюк І. П. і асистент Кислицька В. А., теоретичну механіку – старший викладач Студинська С. В., опір матеріалів – старший викладач Полосін Г. О. і асистент Татьянченко М. А., теорію механізмів та машин – старший викладач Жлобіч М. Я., технологію матеріалів – старший викладач Губанов Б. П., хімію – старший викладач Малінка Г. Д. і асистент Вознюк Л. П., фізику – старший викладач Павлов А. М. і асистент Павлова Г. П., математику – старший викладач Дашковський Л. Г., іноземну мову – старший викладач Зендер П. С., суспільні дисципліни – старший викладач Божко М. А. та асистент Мандрика В. Є. та інші.

Штатні викладачі були прикріплені до кафедр базового інституту відповідного профілю. Їх запрошували на засідання базових кафедр, там вони отримували відповідну методичну допомогу у створенні лабораторій, навчальних посібників, підготовці лекційних курсів тощо. Саме в цей час на факультеті були створені лабораторії фізики, хімії та опору матеріалів завдяки чому відпала необхідність перед початком сесії відвозити студентів до базового інституту для виконання лабораторних робіт із цих навчальних курсів.

У 1960 році керівництво Красноармійського НКП почало ставити перед місцевими органами влади питання про будівництво нового навчального корпусу. 7 січня 1960 року відбулося засідання виконкому Красноармійської міської ради на якому розглядався лист керівництва НКП про відведення земельної ділянки під будівництво нового навчального корпусу [13]. Виконком Красноармійської міської ради на чолі з головою виконкому Даниленком І. П. прийняв наступне рішення. *«Выделить филиалу Днепропетровского горного института земельный участок с восточной стороны института под строительство учебного корпуса и лабораторных помещений начал освоение которого в 1961—1964 годах»* [14]. Потрібно відзначити, що земельна ділянка на якій побудований другий навчальний корпус інституту була вже відведена під будівництво житла для працівників станції м. Красноармійськ. Оскільки будівництво житлових будинків ще не розпочалося, то виконком прийняв рішення надати залізничникам під будівництво житла іншу земельну ділянку [15].

Студенти II курсу ОТФ (1963 р.)

У 1963 році число студентів на ЗТФ вже перевищило 1000 чоловік, а штат викладачів — 30. Ректорату ДГІ та базовим кафедрам керувати таким колективом із Дніпропетровська ставало все складніше. Тому, наприкінці 1963 року керівництво ДГІ отримало дозвіл Мінвузу на створення в Красноармійському загальнотехнічному факультеті двох кафедр: кафедри загальноінженерних дисциплін (ЗІД) та кафедра загальнонаукових дисциплін (ЗНД).

Ректор ДГІ професор Ренгевіч за рекомендацією проректора з наукової роботи доц. В. Н. Потураєва запропонував старшому науковому співробітнику науково-дослідного сектора ДГІ канд. технічних наук Чудновському В. Ю., та асистенту кафедри фізики, канд. фізико-математичних наук Сорокіну А. Д. взяти участь у конкурсі на заміщення посад доцентів та відповідно завідувачів кафедр ЗІД і ЗНД. За наказом ректора ДГІ № 76 від 6 березня 1964 року в Красноармійському ЗТФ були створені дві кафедри – загальноінженерних дисциплін та загальнонаукових дисциплін, а доцентами цих кафедр та їх завідувачами призначені Чудновський В. Ю. та Сорокін А. Д. які обрані були за конкурсом [16].

Колектив Красноармійського загальнотехнічного факультету (друга половина 60-х років)

У цей час відбуваються зміни в керівництві ЗТФ. М. В. Марищенко був звільнений з посади декана, а на його місце тимчасово призначений старший викладач Губанов Б. П. Лише наприкінці 1964 року до Красноармійська прибув новий декан факультету — Володимир Васильович Кули-

ков, який до цього працював у науково-дослідній частині ДГІ, де виконав і захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук із підземної розробки рудних копалин.

Разом з ним до Красноармійська прибула група молодих викладачів ДГІ: асистенти Завгородній В. Г., Король В. М., Шапошников В. С. та Сироватко А. А. В 1965 році викладацький колектив факультету знову поповнився випускниками аспірантури ДГІ. Це були Крот В. П., Молчанов А. А., Безкровний В. І., Карпак Б. В., усі вони в подальшому захистили кандидатські дисертації.

На факультеті відбуваються якісні зміни не тільки у викладацькому складі, а й у подальшому розвитку навчально-лабораторної бази. Факультет придбав необхідне верстатне і лабораторне обладнання, вимірювальні і контрольні прилади, фотообладнання, лабораторні установки, моделі, реманент.

Перші штатні викладачі (з альбому студента Марголіна І. Г.)

У 1965 році у складі ЗТФ була створена третя кафедра – гірничих дисциплін, яку очолив доц. Марищенко М. В. Саме в цей час на факультеті створюється потужна лабораторна база, зокрема лабораторії гірничих машин (асистент Крот В. П.): електрифікації гірничих робіт, рудничного електроприводу, автоматизації виробничих процесів, водовідливних установок (асистенти Сироватко А. А., Шапошников В. С., Карпак Б. В.); загальної електротехніки, теоретичних основ електротехніки (асистенти Завгород-

ній В. Г., Король В. М.); лабораторія вентиляції і техніки безпеки (ас. Безкровний В. І.) [17]. Викладачами кафедри загальноінженерних дисциплін були створені лабораторії механізмів та машин, деталей машин, технології конструкційних матеріалів, модернізована лабораторія опору матеріалів, створені і обладнані моделями і макетами предметні кабінети нарисної геометрії, технічного креслення, теоретичної механіки. Факультет придбав велику кількість вимірювальних, контрольних та реєструючих приладів, датчиків, моделей, макетів, токарно-гвинторізних, настільних, фрезерних та свердлярних верстатів, електроточил, циркулярних пилок з дерева тощо.

У 1965 році в Красноармійському ЗТФ відбувся перший випуск гірничих інженерів. Відрахованих студентів за неуспішність протягом усього навчання не було. Із 46 випускників захистили дипломні роботи «відмінно» — 19 студентів, «добре» — 14, «задовільно» — 4. Більшість студентів першого курсу стали висококваліфікованими фахівцями, займали керівні посади на вугільних підприємствах Красноармійського промислового району. Серед них, головний геолог та головний економіст тресту «Красноармійськшахтобуд» О. Зінченко та Г. Спектор, головні механіки шахт «Краснолиманська і «Центральна» Є. Дерев'янка та В. Семенюк, головний інженер ЦОФ «Краснолиманська» І. Марголін, головний інженер та енергетик шахти «Центральна» О. Савченко і О. Кириченко, головний спеціаліст з буровибухових робіт в/о «Красноармійськвугілля» В. Подставкін, заступник командира 10 ВГРЧ Ф. Тимошенко та інші [19].

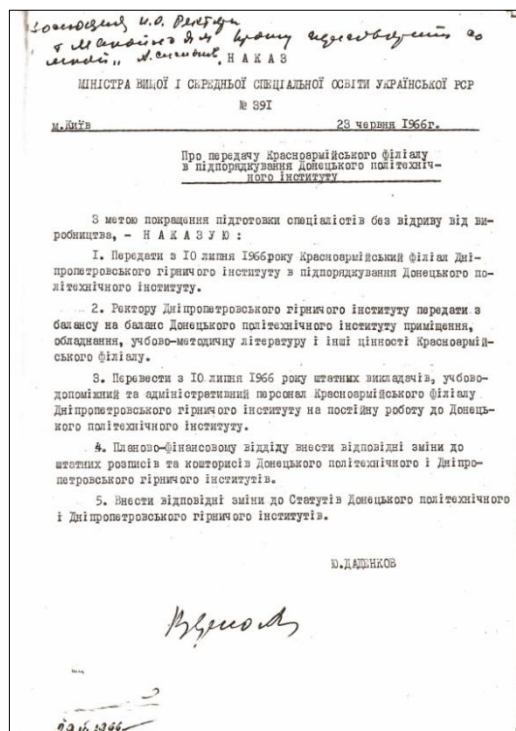
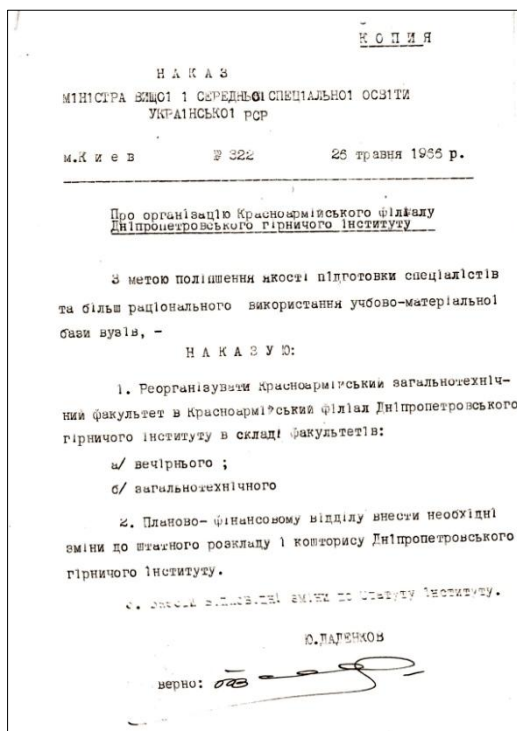
Таким чином навчально-консультативний пункт ДГІ, а в подальшому загальнотехнічний факультет стали основою для створення в м. Красноармійську повноцінного вищого навчального закладу.

У середині 60-х років у Донбасі вже діяли три вечірніх і дев'ять загальнотехнічних факультетів, де без відриву від виробництва навчалось понад 18 тис. студентів, що перевищувало число студентів за цими спеціальностями які навчалися на стаціонарних відділеннях вузів [10]. Організація загальнотехнічних факультетів у Красноармійську, Горлівці, Чистяково, Єнакієвому та інших місцях Донбасу була важливим, але безумовно недостатнім кроком у справі підготовки інженерно-технічних працівників для вугільних підприємств Донецької області. Тому у 1966 році в Україні прокотилася хвиля реорганізацій загальнотехнічних факультетів у філії. При цьому якщо філія підпорядковувалася базовому вузу який був розташований в іншій області то відповідно знаходили інший базовий навчальний заклад який був розташований на території «своєї області».

Потрібно відзначити, що партійне керівництво Красноармійська вже кілька років ставило перед Міністерством вищої та середньої спеціальної освіти України питання про перепорядкування навчального закладу Доне-

цькому індустріальному інституту. На цей час Красноармійський ЗТФ представляв собою досить потужну відокремлену структуру. В 1965 році був введений в експлуатацію 2-й навчальний корпус, завдяки тресту «Красноармійськвугілля», а через рік було прийнято рішення про будівництво цим же трестом 3-го навчального корпусу. Тепер загальна площа будівель факультету збільшилась до 6150 кв. м [11]. У 1966—1967 навчальному році кількість студентів складала на вечірньому відділенні 398, на загальнотехнічному факультеті – 947 [11].

26 травня 1966 року Міністр вищої та середньої спеціальної освіти Ю. Даденков уклав наказ за № 322 «Про організацію Красноармійської філії Дніпропетровського гірничого інституту» в якому зазначалось: «*Реорганізувати Красноармійський загальнотехнічний факультет в Красноармійську філію Дніпропетровського гірничого інституту у складі факультетів: а) вечірнього; б) загальнотехнічного*» [13]. А вже 13 червня 1966 року міністр Ю. Даденков видає наказ за № 391 в якому зазначається: «*Передати з 10 липня 1966 року Красноармійську філію Дніпропетровського гірничого інституту в підпорядкування Донецького політехнічного інституту... Перевести з 10 липня 1966 року штатних викладачів, навчально-допоміжний та адміністративний персонал Красноармійської філії Дніпропетровського гірничого інституту на постійну роботу до Донецького політехнічного інституту...*» [14].

Накази міністра № 322 та № 391 про організацію Красноармійської філії ДГІ та передачу її в підпорядкування ДПІ

Зберігся акт на здачу-приймання філії ДГІ в м. Красноармійську Донецькому політехнічному інституту від 11 липня 1966 року підписаний в/о ректора ДГІ професором Н. Я. Біліченком та в/о ректора ДПІ професором А. Л. Сімоновим. За допомогою акта ми маємо змогу дізнатися про викладачів та співробітників філії які залишилися працювати в м. Красноармійськ, які в подальшому склали основу викладацького колективу. У складі кафедри загальноінженерних дисциплін: асистент Агібалов О. Ф., асистент Завгородній В. Г., асистент Кислицька В. А., асистент Король М. П., асистент Жлобич М. Я., старший викладач Полосін Г. О., асистент Татяненко М. А., асистент Тимофєєв С. М., асистент Смірнов М. З., доц. Чудновський В. Ю. (зав. кафедри).

У складі кафедри загальнонаукових дисциплін: асистент Вознюк Л. П., старший викладач Вознюк І. П., старший викладач Вознюк А. Ю., старший викладач Губанов Б. П., старший викладач Дашковський Л. Г., старший викладач Зендер П. С., асистент Леонова Л. О., старший викладач Малінка Г. Д., асистент Олійник П. М., старший викладач Павлов О. М., асистент Павлова Г. П., асистент Скороход Л. М., доцент Сорокін А. Д. (зав. кафедри). У складі кафедри гірничих дисциплін: асистент Безкровний В. І., асистент Крот В. П., доцент Марищенко М. В., асистент Шапошніков В. С., асистент Сироватко А. А., професор Куликов В. В., (директор філії та зав. кафедри).

У філії також була створена секція суспільних наук у складі: асистенти Баланчук В. М., Белоконь А. Т., старший викладач Мандрика В.Є., асистент Цибаков В. В., старший викладач Божок М. А. (зав. секції).

1 липня 1966 року у штат філії були обрані за конкурсом на посаду старшого викладача кафедри загальноінженерних дисциплін Надєєв Є. І. та на посаду старшого викладача кафедри гірничих дисциплін Карпак Б. В. Таким чином науково-педагогічний колектив філії на час передачі його в ДПІ складався із 37 штатних викладачів.

На посадах лаборантів працювали Цвентух Л. П., Сорокіна Л. І., Остриянин В. Є., Шатохін Л. І., Пушнін С. С., Лісцин В. М., Костюченко М. А., Дорофєєв А. Є., зав. лабораторією Пашков М. М., посаду методист обіймав Аніщенко М. Д, старшого бібліотекаря та бібліотекаря – Булах В. І. та Виростова В. В. ст. бухгалтера — Ковальов П. Г., секретарями працювали Литовка Р. І. та Потапова Р. І. [15].

Саме на середину 60-х років завершується період організаційного становлення вузу і починається новий етап в його історії.

Література

1. Олейников М. Я. Красноармейск. Историко-краеведческий очерк. – Донецк, 1974. – с.68.
2. Подзолкин М. А. Красноармейск. Путеводитель. – Донецк, 1985. – с.16,39.
3. Перечень зданий филиала Днепропетровского горного института им. Артема в г. Красноармейске. Приложение № 1 к акту на сдачу – прием филиала ДГИ Донецкому политехническому институту от 11 июля 1966 года. – Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ.
4. Історія Донецького державного технічного університету. – Донецьк, Вид-во «Юго-Восток», 2001. – с. 95.
5. Історія Донецького державного технічного університету. – Донецьк, Вид-во «Юго-Восток», 2001. – с. 81.
6. Чудновский В. Ю. Заметки к истории Красноармейского индустриального института ДонНТУ (1959-1005). Рукопись. – Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. — с. 1.
7. Кияшко И. Студенты – лучшие производственники. Об открытии в городе Красноармейске отделения Днепропетровского горного института // Новый Донбасс. – 1959. – 11 сентября.
8. Кияшко И. Студенты – лучшие производственники. Об открытии в городе Красноармейске отделения Днепропетровского горного института // Новый Донбасс. – 1959. – 11 сентября.
9. Яцюк М. М. Підготовка перших гірничих інженерів в КІІ ДонНТУ// Геотехнології і охорона праці в гірничій промисловості. Збірник матеріалів регіональної науково-практичної конференції 16 травня 1007 р. – Красноармійськ, 1007. – с. 144.
10. Зинченко А. И. Воспоминания. Рукопись. – Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. – с.1.
11. Марголин И. Г. Воспоминания выпускника первого выпуска. Рукопись. – Ар-

- хивный фонд истории КИИ ДонНТУ. – с.1
12. Олейников М. Я. Красноармейск. Историко-краеведческий очерк. — Донецк 1974. – с. 68.
 13. Подзолкин М. А. Красноармейск. Путеводитель. — Донецк, 1985. – с.16, 39.
 14. Перечень зданий филиала Днепропетровского горного института им. Артема в г. Красноармейске. Приложение № 1 к акту на сдачу – прием филиала ДГИ Донецкому политехническому институту от 11 июля 1966года. — Архивный фонд истории Кии ДонНТУ.
 15. Історія Донецького державного технічного університету. – Донецьк, Вид-во «Юго – Восток», 1001. – с. 95.
 16. Там само. – с. 81.
 17. Чудновский В. Ю. Заметки к истории Красноармейского индустриального института ДонНТУ (1959 –1005). Рукопись. — Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. – с.1.
 18. Кияшко И. Студенты – лучшие производственники. Об открытии в городе Красноармейске отделения Днепропетровского горного института // Новый Донбасс. — 1959. – 11 сентября.
 19. Там само.
 20. Яцюк М. М. Підготовка перших гірничих інженерів в КП ДонНТУ // Геотехнології і охорона праці в гірничій промисловості: Збірник матеріалів регіональної науково – практичної конференції 16 травня 1007 р. – Красноармійськ, 1007. — с. 144.
 21. Зинченко А. И. Воспоминания. Рукопись. – Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. – с.1.
 22. Марголин И. Г. Воспоминания выпускника первого выпуска. Рукопись. — Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. – с.1.
 23. Яцюк М. М. До історії заснування Красноармійської філії ДПІ. // Геотехнології і охорона праці у гірничій промисловості: Збірник матеріалів регіональної науково – практичної конференції 16 травня 1007 р. – Красноармійськ. 1007. — с. 99.
 24. Державний архів Донецької області. – ф.3166. – Оп.1. – Спр.169. – Арк. 316.
 25. Там само. – Арк. 317.
 26. Там само. – Арк. 317.
 27. Чудновский В. Ю. Заметки к истории Красноармейского индустриального института ДонНТУ (1959 –1005) Рукопись. – Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. – с.1.
 28. Сыроватко А. А. Краткая история развития Красноармейского филиала ДонНТУ. Рукопись. – Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. с.1-1.
 29. Зинченко А. И. Воспоминания. Рукопись. – Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. – с. 4.
 30. Яцюк М. М. Красноармійський індустріальний інститут — історія та сучасність // Маяк. – 2007. – 6 липня.
 31. История технического развития угольной промышленности Донбасса. В 2-х томах. Т.1. – К., 1961. – с. 510.
 32. Державний архів Донецької області. – Ф.1087, — Оп.1. – Спр.1153. – Арк.14.

33. Там само. – Арк. 34
34. Наказ міністра вищої і середньої спеціальності освіти, Української РСР № 322 від 26 травня 1966 року. Копія. — Архівний фонд історії КП ДонНТУ. — с. 1.
35. Наказ міністра вищої і середньої спеціальної освіти Української РСР № 391 від 13 червня 1966 р. Копія. — Архівний фонд Історії КП ДонНТУ. – с.2.
36. Акт на сдачу-прием филиала Днепропетровского горного института в г. Красноармейске Донецкой области – Донецкому политехническому институту. от 13 июля 1966 года. – Архивный фонд истории КИИ ДонНТУ. – с. 1-3.

Розділ III

У пошуках концепції розвитку філії (друга половина 60-х – перша половина 70-х років)

У другій половині 60-х років Красноармійська філія представляла собою досить потужну відокремлену структуру Донецького політехнічного інституту. За планом прийому студентів на заочну та вечірню форму навчання, та матеріальною базою КФ ДПІ у порівнянні з іншими філіями та загальнотехнічними факультетами базового інституту займає одне із провідних місць. Так, у 1966 навчальному році на заочну форму навчання Макіївська філія отримала план прийому на 365 місць, Горлівський ЗТФ – 328, Єнакіївський ЗТФ – 307, Торезький ЗТФ – 192, Красноармійська філія – 322 [1]. На загальнотехнічному факультеті у м. Красноармійську (декан доцент Безкровний В.І.) студенти навчалися за 9 спеціальностями: «Розробка родовищ корисних копалин» (план прийому – 100 місць), «Енергетика» (20), «Металургія» (5), «Машинобудування та приладобудування» (50), «Електронна техніка», «Електроприладобудування, автоматика» (65), «Радіотехніка» (7), «Хімічна технологія» (15), «Транспорт» (35), «Економіка» (25) [2]. У цьому ж році на вечірню форму навчання Макіївська філія отримала план прийому на 307 місць, Горлівський ЗТФ – 177, Торезький ЗТФ – 140, Єнакіївський ЗТФ – 30, Красноармійська філія – 60.

На вечірньому факультеті в Красноармійську (декан ст. викладач Дейнека А. Г.) підготовка велась за двома спеціальностями: «Технологія і комплексна механізація розробки родовищ корисних копалин» (план прийому – 30), та «Гірничі машини і комплекси» (план прийому — 30) [3].

На цей час Красноармійська філія мала у своєму розпорядженні одну із найкращих навчальних баз у структурі ДПІ, два навчальні корпуси площею 6150 кв. м. Для порівняння: Макіївська філія розміщувалася у двох навчальних корпусах площею 3758 кв. м., Горлівський ЗТФ – мав один навчальний корпус площею 2915 кв. м, Торезький ЗТФ – два навчальні корпуси площею 4474 кв. м, Єнакіївський ЗТФ – два навчальні корпуси площею 6442 кв. м, Амвросієвський ЗТФ – один навчальний корпус площею 1229 кв. м. [4].

Розширення можливостей отримання освіти без відриву від виробництва давало молоді, що працювала, доступ до вищої освіти, забезпечувало зростання професійної майстерності, виробничу кар'єру. І цією можливістю скористалися багато юнаків і дівчат, які прагнули отримати знання. Тому конкурси на заочні та вечірні факультети були досить високими. Так у 1966—1967 навчальному році на обидва факультети Красноармійської філії

на 382 планових місця було подано 885 заяв, тобто конкурс складав у середньому 2,3 особи на місце [5]. При цьому більша частина абітурієнтів, — 514 із 885 працювали за обраними або спорідненими спеціальностями [6].

Результати екзаменаційних сесій свідчать про якісну підготовку більшої частини студентів до заліків та іспитів. Водночас виявилось прагнення певної частини студентів не до знань, а отримання диплома як документа про вищу освіту, який надає право на займання певної (нерідко керівної) посади. Так, за підсумками весняної сесії 1966—1967 навчального року на вечірньому факультеті успішність склала — 65,3 % (із 398 студентів склали всі заліки та іспити 260). Відвідування занять була на рівні 71 %. На заочному факультеті успішність була значно нижчою: 46,6 % (з 947 студентів склали всі заліки та іспити 441). Кількість студентів, які відвідували заняття склала 63 % [7].

Досить високий рівень якості підготовки фахівців продемонстрував захист дипломних проектів студентами вечірнього факультету у 1966—1967 навчальному році. Так із спеціальності «Розробка родовищ корисних копалин» захистили дипломи на «відмінно» — 4 студенти, «добре» — 9, «задовільно» — 18, «незадовільно» — 4 студенти [8]. Із спеціальності «Гірнична електромеханіка» на «відмінно» захистили дипломні проекти 5 студентів, «добре» — 12, «задовільно» — 19 студентів, «незадовільно» — 3 [9]. Таким чином, у другій половині 60-х років вечірній факультет щорічно випускав 60—70 гірничих інженерів для вугільних підприємств регіону. Всього ж на початок 70-х років закінчили вечірній факультет філії 470 студентів. На цей же час перший етап (1—3 курси) загальнотехнічного факультету закінчили 1147 студентів [10]. Надалі вони продовжували навчання в інших вузах у відповідності з профілем обраної спеціальності.

Місцева газета «Маяк» у липні 1970 року зазначила: «Цілий загін молодих інженерів — 120 чоловік — вливається могутнім струменем у багатотисячну гірницьку сім'ю. В палаці культури В.І. Леніна було надзвичайно багатолюдно, урочистий вечір відкрив директор Красноармійської філії ДПІ В. Д. Мороз. Випускників привітав перший секретар міському КП України М. В. Петрін. Потім виступив колишній випускник інституту, нині директор заводу «Електродвигун» І. О. Галата. Більше половини випускників з двох спеціальностей: «Технології і підземної розробки пластових родовищ» та «Гірнична електромеханіка» захистили дипломи на «відмінно» і «добре» [11]. Багато випускників, які одержали дипломи інженерів продовжували успішно працювати на підприємствах регіону на посадах гірничих майстрів, помічників начальників і начальників дільниць, головних інженерів та директорів вугільних підприємств. Наприклад, колишній студент філії Є. Лабзін очолив перше управління тресту «Красноармійськшахтобуд»,

а П. Педик став головним інженером шостого будівельного управління цього ж тресту. Саме в цей час навчався на вечірньому факультеті В. Юрков, відомий у Донбасі бригадир комплексної бригади шахти № 1 «Родинська» — Герой соціалістичної праці.

Особливість філії полягала в тому, що в ній була відсутня стаціонарна форма навчання. Оскільки заняття на обох факультетах велися за вечірньою формою - це надавало змогу студентам продовжувати виробничу діяльність. У ті часи держава всіляко стимулювала робітничу молодь, що поступала на спеціальності, які відповідали характеру їхньої роботи в народному господарстві, або мала направлення від підприємств, радгоспів та колгоспів.

У другій половині 60-х років у Красноармійській філії майбутнім спеціалістам передавали свої знання 35 викладачів, із них – 1 доктор наук, 3- кандидати наук, 13 — старших викладачів, 18 — асистентів. На кафедрі загальнонаукових дисциплін у 1967 році працювало 9 штатних викладачів, на кафедрі гірничих дисциплін — 12, на кафедрі загальноінженерних дисциплін — 9 і на секції суспільно – економічних дисциплін 5 [12]. Навчально-допоміжний персонал складався із 4 старших лаборантів та 9 лаборантів, навчально-виробничий – з одного завідувача лабораторією та водія, адміністративно — управлінський персонал із коменданта навчальних корпусів, старшого бухгалтера, секретаря ЗТФ, секретаря вечірнього відділення та друкарки [13].

У другій половині 60-х років ректорат ДПІ тривалий час не міг підібрати керівника, який би відповідав посаді директора філії. З грудня 1965 року до червня 1967 року деканом ЗТФ, а після його реорганізації у філію директором працював доктор технічних наук, професор Володимир Васильович Куликов. Випускник Московського інституту кольорових металів та золота він був направлений на роботу до Красноармійська із Криворізького гірничо-рудничного інституту. В подальшому повернувся до Москви де працював завідувачем кафедри розробки корисних копалин Всеоюзного заочного політехнічного інституту.

У червні 1967 року на посаді директора його змінив Борис Васильович Карпак, який закінчив у 1960 році Дніпропетровський гірничий інститут, працював у шахтобудівельному управлінні треста «Павлоградшахтобуд», а у 1966 році був обраний за конкурсом асистентом кафедри гірничих дисциплін. Після захисту кандидатської дисертації у червні 1968 року Б. В. Карпак залишив філію після обрання його на поса-

Борис Васильович
Карпак

ду доцента кафедри теплотехніки Дніпропетровського металургійного інституту. Після нього протягом року філію очолював доцент Губін Микола Тихонович, який у 1969 році перейшов на роботу до Стаханівської філії Комунарського гірничого – металургійного інституту.

Нарешті, в червні 1969 року на посаду директора КФ ДПІ був призначений заст. декана гірничого факультету ДПІ кандидат технічних наук Мороз Віктор Данилович, якому судилося очолювати філію протягом 10 років (1969-1978 рр.).

У цей час велику увагу подальшому розвитку філії приділяв ректор ДПІ професор Михайло Антонович Богомолів. Так 17 вересня 1966 року М. А. Богомолів видав наказ за № 57-А, за текстом якого видно, яку значну увагу приділяло керівництво ДПІ якості навчального процесу, підготовці викладацьких кадрів, визначенню основних напрямів підготовки фахівців [14]. У наказі керівництво філії зобов'язувалося у 1967/1968 навчальному році забезпечити підготовку молодих викладачів спеціальних дисциплін у підвищенні ними педагогічної майстерності й досвіду.

Висувалася вимога про систематичне відвідування викладачами-асистентами лекцій ведучих лекторів ДПІ, розробки молодими викладачами одного — двох лекційних курсів із суміжних дисциплін. Завідувачі кафедр базового інституту повинні були забезпечити читання лекцій у філії ведучими викладачами своїх кафедр із залученням до проведення практичних і лабораторних занять молодих викладачів філії. Також ставилося завдання ширше залучати до навчального процесу при підготовці студентів із спеціальностей «Розробка пластових вугільних копалин» та «Гірнична електромеханіка» висококваліфікованих фахівців із підприємств, науково – дослідних та конструкторських установ. Ректор висував перед керівництвом філії вимоги під час підбору викладачів, обов'язково узгоджувати їх кандидатури із завідувачами відповідних кафедр філії і базових кафедр інституту [15]. Професор Богомолів у своєму наказі піддав критиці намагання директора філії проф. Куликова переорієнтувати підготовку гірничих інженерів у філії на розробку корисних копалин відкритим способом. У наказі зазначалось: «... це абсолютно суперечить потребам економічного району, який обслуговує філія...» [16]. Пункт перший наказу оголошував: «Директору філії та завідувачам кафедр при комплектації штату викладачів по спеціаль-

Мороз Віктор Данилович, к.т.н.,
професор

ним дисциплінам керуватися тим, що наскрізна підготовка у філіалі найближчим часом буде відбуватися тільки за спеціальностями «Закрита розробка пластових вугільних покладів» та «Гірнича електромеханіка» [17].

Виходячи із цих вимог ректора у 1968 році у філії відбулася реорганізація кафедри гірничих дисциплін. На її базі було створено дві спеціалізовані випускаючі кафедри: технології гірничого виробництва, яку очолив кандидат технічних наук, доцент І. Ф. Ярембаш та гірничої електромеханіки, завідувачем якої призначений був старший викладач Сироватко А. А. Науковці саме цих кафедр склали в кінці 60 х років основу викладацького колективу філії.

На кафедрі технології гірничого виробництва працювало сім доцентів, кандидатів наук, серед них І. М. Прокопенко, В.І. Безкровний, І. М. Бондаренко, М.Є. Соколов, А. Г. Дейнека [18].

Ярембаш І. Ф.

Бондаренко Іван Миколайович, Марищенко Михайло Васильович, Дейнека Анатолій Григорович, Прокопенко Іван Микитович, Безкровний Всеволод Іванович, Федоров Володимир Федорович

Основу другої кафедри склали молоді науковці — доценти, кандидати технічних наук А. А. Сироватко та В. В. Вознесенський та досвідчені виробники доценти О. П. Кандибей, І. І. Коваленко, старший викладач П. О. Піскунов. На цій кафедрі були створені найсучасніші як на ті ро-

ки лабораторії гірничих машин, електрифікації, автоматики і автоматизації гірничих робіт. На навчальному полігоні розміщуються комбайни для виїмання вугілля і проходження гірничих виробок, обладнання для транспортування палива, багато діючих моделей і автоматичних схем. В оснащенні лабораторій та полігону велику допомогу надавали підприємства – шефи і передусім трест «Красноармійськвугілля».

Робочі тресту «Красноармійськвугілля» монтують обладнання на навчальному полігоні

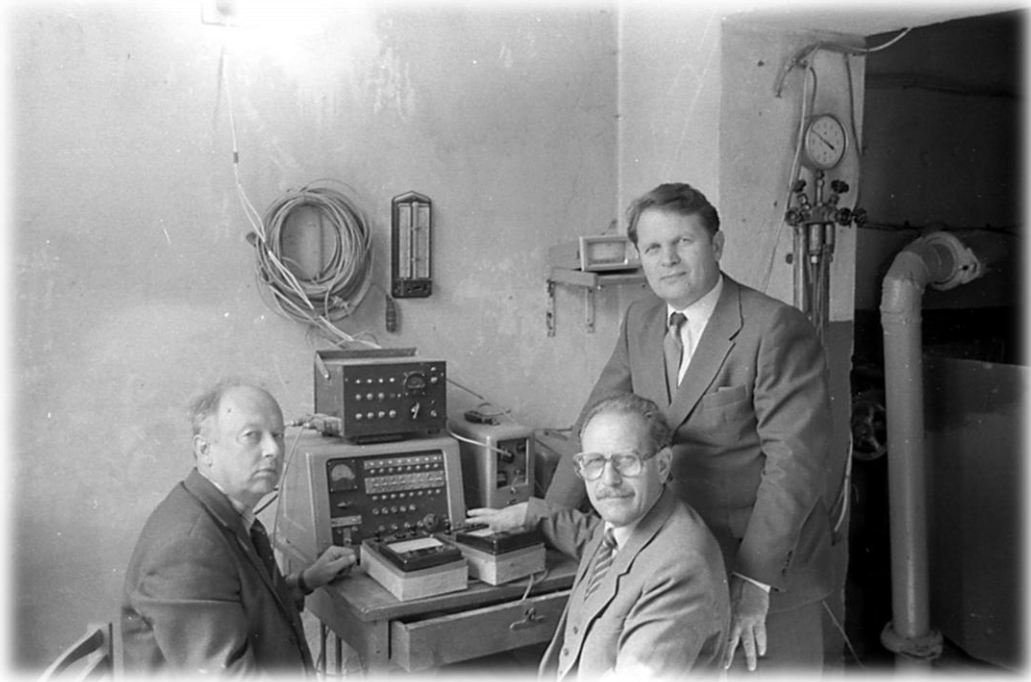
Крім штатних викладачів до навчального процесу залучалися висококваліфіковані спеціалісти з виробництва. Багатий виробничий досвід схильність до педагогічної праці дозволяли багатьом викладачам сумісникам вести навчальний процес на високому рівні. Це були головний геолог тресту «Красноармійськшахтобуд» О. І. Зінченко, маркшейдер шахти «Центральна» Б. Й. Додін, головний інженер ЦЕММ В. А. Лесін, начальник відділу праці й заробітної плати тресту «Красноармійськшахтобуд» Ф. Г. Яременко.

У кінці 60-х – першій половині 70-х років випускаючі кафедри філії починають працювати над розробкою науково – дослідницьких тем, пов'язаних із реальними умовами діяльності вугільних підприємств регіону.

Так викладачі кафедри технології гірничого виробництва на чолі з доцентом І. М. Бондаренком разом із спеціалістами комбінату «Красноармійськвугілля» проводили дослідження експлуатаційної надійності пластових вентиляційних штреків при стовповій системі розробки. Від впровадження цієї новинки на шахтах комбінату щорічний економічний ефект досяг би

500 тисяч карбованців. Навіть часткове впровадження цього нововведення дало річний економічний ефект у 19.5 тисяч карбованців [19].

У 1972 році науковцями філії була закінчена робота із налагодження нової системи водовідливу в шахтах, якою керували доцент В. В. Вознесенський і старший викладач Є. А. Триллер. У процесі роботи була змонтована експериментальна установка для проведення лабораторних робіт. На шахті «Україна» водовідливна установка діяла в промислового варіанті. Річний економічний ефект від її впровадження на шахті склав 10 тис. карбованців [20].

Надєєв Є. І., Вознесенський В. В. та Триллер Є. А. у лабораторії

Кафедра теоретичної і прикладної механіки у цей період вела наукову роботу в галузі роторних екскаваторів, які застосовувались для розкривних і гірничих видобувних робіт у кар'єрах будівельних матеріалів та сировини для вогнетривів. Для виконання цих досліджень на кафедрі були створені наукові лабораторії оснащені необхідною апаратурою та оригінальними установками які розробили та підготували працівники кафедри. Так, у 1974 році працівниками кафедри було виконано госпрозрахункових робіт на 22 тисячі карбованців [21].

Проведені дослідження зволили вирішати ряд важливих теоретичних і практичних завдань, зокрема розробити нову конструкцію ковшів для них екскаваторів ЕРГ-120 і пропонувати удосконалення конструкції роторного колеса екскаватора ЕРГ-400. Ці розробки науковців кафедри були вані на Великоанадольському і Новоселицькому каолінових ніках. Продуктивність екскаваторів при цьому зросла на 15—20 відсотків, знижено час на ремонтні роботи та витрати на них. Підприємства отримали від цього економічний ефект 62 тис. карбованців на рік [22].

Проф. Чудновський В. Ю. (праворуч) на заводі

У 1975 році кафедра теоретичної і прикладної механіки виконала роботи по договорах на 34,5 тис. карбованців. Це був найбільший обсяг виконання господарської тематики за всі попередні роки існування філії. Результати дослідження впроваджувались на Пологівському каоліновому руднику та Іршанському гірничо-збагачувальному комбінаті. Очікуваний економічний ефект становив 70—80 тис. карб. на рік.

Проф. Чудновський В. Ю. (другий зліва) поряд з ковшем екскаватора власної конструкції

Загалом у цей час викладачами філії було виконано 17 науково – дослідницьких тем. Економічна ефективність від запровадження результатів наукових досліджень склала 1 млн. 170 тис. карбованців. Крім того співробітники філії опублікували 111 наукових статей та одержали два авторських свідоцтва [23].

Враховуючи те, що більшість студентів вечірнього відділення філії,

особливо ті, хто навчався за спеціальностями «Технологія і комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин» та «Гірничі машини і комплекси» працювали на вугільних підприємствах регіону та мали великий практичний досвід, науковці філії всіляко заохочували їх до участі в господарських і державних науково – дослідницьких роботах кафедр. Більшість дипломних проектів випускників також була пов'язана з реальними умовами роботи підприємств регіону.

Так студент В. Пешляєв, дослідивши газорясність шахти № 1 «Родинська» розробив і обґрунтував систему заходів щодо провітрювання лав з високим навантаженням. Інший студент філії, помічник головного механіка шахти «Краснолиманська» А. Односумов розробив оригінальні способи телеконтролю за процесами зволоження вугілля в масиві, що знайшло практичне застосування на шахті. Цікаву, тему досліджував студент Г. Яценко, з допомогою керівника доцента В. Д. Мороза він провів велику дослідницьку роботу за темою «Про доцільність застосування в лавах двох комплексів».

Великий досвід в спорудженні шахт мав студент В. Рудич. Разом із своїм науковим керівником доцентом М. В. Марищенком він дослідив перспективи Красноармійського вугільного району, зокрема, підприємства з оптимальною виробничою потужністю в районі майбутньої шахти «Красноармійська-Західна». Цікаві питання вирішував у своїй науковій роботі студент Д. Колесников, який працюючи на шахті «Добропільська», заступником головного механіка вніс цілу низку раціоналізаторських пропозицій. Дві з них були нагороджені дипломами ВДНГ.

Студент філії П. Маштабей, який працював головним механіком гідрошахти «Красноармійська» під керівництвом викладача базової кафедри ДПІ професора В. Г. Гейера вирішував у своїй роботі питання раціональної роботи ерліфтного підйому. Все це допомагало викладачам прищеплювати студентам вечірнього факультету потяг до знань, давало їм навички дослідницької роботи, можливість застосувати теоретичні знання в практичній діяльності на підприємстві.

У кінці 60-х на початку 70-х років плани прийому на вечірній та заочний факультети залишалися стабільними та в основному виконувалися і навіть перевищувалися.

Так, у 1972 році до Красноармійської філії подали заяви 609 абітурієнтів при плані прийому 255, витримало іспит 275 [24]. Найбільшою популярністю користувалися спеціальності: «Енергетика», «Машинобудування і приладобудування», «Електронна техніка і автоматика», «Розробка пластових родовищ», «Технологія продовольчих товарів». Із загальної кількості абітурієнтів 180 щойно закінчили середню школу, в тому

числі з 1-ї та 2-ї шкіл – 16, 3-ї – 36, з 4-ї 10, з 5-ї -30, із димитровських шкіл – 70 із м. Родинське – 18 [25]. Поступаючи до філії складали вступні іспити з математики (письмово і усно), фізики (усно), української або російської мови та літератури (твір).

Що ж показав аналіз іспитів тодішніх абітурієнтів? Матеріали приймальної комісії свідчать про недостатню математичну підготовку. Абітурієнти в 1972 році слабо знали рішення тригонометричних рівнянь, погано вирішували нерівності, не знали методу інтервалів і не вміли його застосувати при вирішенні нерівностей, слабкою була підготовка з теми функцій і графіків. Абітурієнти не вміли розв'язувати задач з фізики, багато з них допускали помилки в одиницях виміру фізичних величин, такі ж були знання з гідро і аеростатики, газових законах, фотоефект, закон всесвітнього тяжіння.

При складанні іспиту з російської чи української мови та літератури типовими були відхилення від теми, поверхнєве знання текстів художніх творів, відсутність власних міркувань та висновків. Найкращі знання на вступних іспитах показали абітурієнти які закінчили 3-ю і 5-ю школи міста Красноармійська, а найгірші – випускники 4-ї школи [26].

У лютому 1973 року газета «Маяк» надрукувала статтю директора філії В. Д. Мороза, в якій він підвів своєрідний підсумок розвитку за 14 років. За цей період закінчили вечірній факультет і отримали дипломи гірничих інженерів 600 студентів, а 2 тисячі студентів пройшли у філії перший етап навчання – закінчили загальнотехнічний факультет (1—3 курси) [27].

Майже всі випускники філії працювали на підприємствах комбінату «Красноармійськвугілля». Тому природно, що керівництво комбінату, плануючи потребу в гірничих інженерах на першу половину 70-х років основну надію покладали на філію. Прогнозовані потреби комбінату у фахівців гірничого профілю в цей період склали 868 чоловік, з них 543 гірничих інженерів керівництво комбінату розраховувало одержати від Красноармійської філії [28].

До речі, державну екзаменаційну комісію у філії очолював начальник вугільного комбінату кандидат технічних наук С. Я. Петренко який таким чином міг особисто впевнитися у якості підготовки гірничих інженерів на вечірньому відділенні КФ ДПІ. Взагалі в ті часи науковці базового інституту та філії були частими гостями на вугільних підприємствах регіону. Це відбувалося з допомогою так званих днів науки, які науковці організовували на підприємствах і установах шахтарських міст. Неодноразово із своїми лекціями перед гірниками виступали завідуючий кафедрою розробки пластових родовищ базового інституту професор О. М. Найдиш, завідуючий кафедрою охорони праці професор В. Я. Болтайтіс, професор В. Г. Гейєр,

доценти А. А. Сироватко, В. Ю Чудновський, В. В. Вознесенський та інші [29].

Ректор ДІІ проф. Малєєв вручає прапор переможця в змаганні факультетів інституту директору КФ Морозу В. Д.

Директор КФ ДІІ Мороз В. Д. із прапором переможця соцзмагання. Праворуч – секретар підготовчого відділення Надєєв Є. І.

У ці роки керівництво філії всіляко намагалося посилити зв'язки із підприємствами.

Так, у 1971 році з комбінатом «Красноармійськвугілля» і окремими

шахтами філія уклала п'ять договорів на виконання науково-дослідницьких тем спрямованих на вирішення проблем гірничої технології [30].

У 1971 році у Красноармійській філії на вечірньому та заочному факультетах навчалось 1165 студентів. До їх послуг було створено 20 лабораторій, велика кількість спеціалізованих аудиторій. У той же час кафедри філії відчували гостру потребу в лабораторіях гірничої механіки, гідравліки, вентиляційних і пневматичних установок, предметної аудиторії і лабораторії для кафедри технології гірничого виробництва. Головною причиною цього була нестача навчальних площ. Тому керівництво філії весь час працювало над розширенням технічної бази вузу.

Вирішення цієї проблеми керівництво філії пов'язувало з будівництвом третього навчального корпусу, спорудження якого розпочав у 1968 році трест «Красноармійськшахтобуд».

Саме в цей час у житті філії відбулася надзвичайно важлива подія, яка визначила стратегію його подальшого розвитку. В 1970 році керівництво ДПП приймає рішення перетворити Красноармійську філію на основну базу довузівської підготовки слухачів для всього Донецького політехнічного інституту. У січні 1970 року газета «Маяк» надрукувала виступ директора філії В. Д. Мороза на зборах активу міської партійної організації із повідомленням: *«З наступного навчального року філії доручене навчання слухачів на підготовчому відділенні. Це підготовчий курс інституту. Слід будівельникам тресту «Красноармійськшахтобуд» закінчити до 1 вересня спорудження навчального корпусу і гуртожитку, щоб можна було відкрити стаціонар підготовчого відділення на 350-400 чоловік»* [31]. Адміністрації філії, місцевій владі та керівництву тресту «Красноармійськшахтобуд» вдалося своєчасно впоратися з цим нелегким завданням. У 1970 році став до ладу третій навчальний корпус загальною площею 5080 кв. м. Не менш важливою подією стало завершення будівництва п'ятиповерхового гуртожитку для студентів та слухачів філії.

9 вересня 1970 року на засіданні виконкому Красноармійської міської ради депутатів було прийнято протокольне рішення: «Затвердити акт державної комісії на прийняття в експлуатацію п'ятиповерхового гуртожитку на 286 місць ДПП по вулиці Свердлова в місті Красноармійську із загальною оцінкою «добре» [32].

У рік відкриття на підготовче відділення було прийнято 175 слухачів, в подальшому їх кількість постійно зростала.

Слухачі підготовчого відділення

Рішення ректорату ДПІ про включення до структури Красноармійської філії підготовчого відділення із стаціонарною формою навчання було безумовно позитивним кроком, який дозволив значно розширити матеріально – технічну базу вузу. Необхідно було також враховувати загальнодержавні тенденції у розвитку вищої освіти. Із середини 60-х років керівництво країни у рішеннях щодо вищої школи зазначило про перевагу стаціонарного навчання над заочним як за якісними, так і за економічними показниками. Розпочався процес розширення набору на денне відділення й скорочення вечірнього та заочного навчання. Не оминув він і Красноармійську філію, в 1973 році керівництво ДПІ прийняло рішення про ліквідацію на вечірньому відділенні філії другого етапу навчання (4-6 курси). Тепер прийом студентів на вечірній факультет здійснювався для навчання тільки на перших трьох курсах, як і на заочному відділенні загальнотехнічного факультету [31]. Наслідком цього стали суттєві якісні зміни у структурі філії, які в подальшому призвели до ліквідації випускаючих кафедр і згортанню підготовки гірничих інженерів у Красноармійській філії ДПІ.

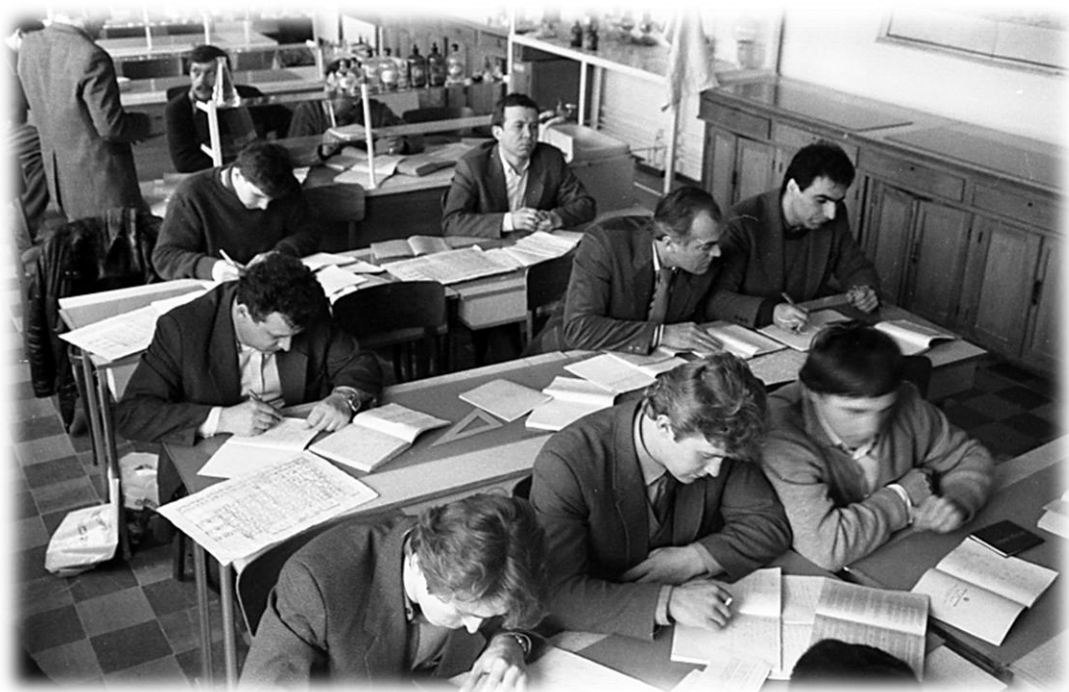
На зборах трудового колективу (1970-і роки)

Викладачі філії під час святкування Дня Перемоги (1970-і роки)

На святковій демонстрації 7 листопада: Агібілов О. Ф., Вознюк І. П., Беляєв О. М.

Студенти в хімічній лабораторії

Студенти ОТФ (1964 рік)

Література

1. Державний архів Донецької області. – ф. 1087. — Оп.2. — Спр. 1156. — Арк. 27—30
2. Там само. – Арк.29
3. Там само. – Арк. 23-25
4. Там само. – Спр. 1153. – Арк. 14
5. Там само. – Арк.25, 29
6. Там само. – Арк. 25, 29
7. Там само. – Арк. 34
8. Там само. – Арк. 24
9. Там само. – Арк. 24
10. Маяк. — 1971. — 2 квітня.
11. Маяк. — 1970. — 8 липня
12. Державний архів Донецької області. – ф.1080. — Оп.2. — Спр. 1200. — Арк.8
13. Там само. – Спр 1140. — Арк. 90-91
14. Там само. – Арк. 91
15. Там само — Арк. 90
16. Там само – Арк. 91
17. Там само – Арк. 91
18. Мороз В. Д. Сьогодні і завтра нашого філіалу // Маяк. – 1970. – 29 липня
19. Маяк. – 1973. – 2 лютого

20. Маяк. – 1973 – 2 лютого
21. Маяк. – 1975 – 29 квітня
22. Маяк. – 1975 – 29 квітня
23. Маяк. – 1971. – 16 березня
24. Маяк. – 1972. – 6 вересня
25. Маяк. – 1972. – 6 вересня
26. Маяк. – 1972. – 6 вересня
27. Маяк. – 1973. – 2 лютого
28. Маяк. – 1973. – 2 лютого
29. Маяк. – 1970. – 1 березня
30. Маяк. – 1971. – 16 березня
31. Маяк. – 1970. – 24 січня
32. Державний архів Донецької області. – ф. 3266. — Оп. 2. – Спр. 316. – Арк.13
33. Державний архів Донецької області. — ф. 1087. — Оп. 2. – Спр. 2332. – Арк. 2.

Розділ IV

Красноармійська філія – основна база довузівської підготовки ДПІ (друга половина 70-х початок 90-х рр., ХХ ст.)

Як уже зазначалося в попередньому розділі, у 1970 році до структури Красноармійської філії було включене підготовче відділення ДПІ та водночас відбулася ліквідація другого етапу підготовки на вечірньому факультеті (IV – VI курси). В цій ситуації викладачі двох кафедр – гірничої електромеханіки та технології гірничого виробництва опинилися перед вибором: або залишити вуз або перекваліфікуватися на викладання загальнонаукових чи загальноінженерних дисциплін. У цих умовах керівництво філії та базового інституту намагаючись врятувати вуз від втрати найбільш кваліфікованої частини викладачів здійснює реорганізацію структури філії.

Ще у 1971 році кафедра загальноінженерних дисциплін була перейменована в кафедру теоретичної і прикладної механіки (ТПМ). У 1975 році на базі кафедр технології гірничого виробництва і гірничої електромеханіки були створені кафедри загальноінженерних дисциплін та фізики і електромеханіки [1]. Більша частина викладачів ліквідованих кафедр перейшли працювати на новостворені кафедри. Таким чином у філії тепер функціонували 3 кафедри і секція суспільних дисциплін [2].

Кафедра загальноінженерних дисциплін

Кафедра електромеханіки і фізики (1973 рік)

Прийом студентів на вечірній факультет у 70-х роках відбувався за спеціальностями: «Технологія і комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин», «Гірнична електромеханіка» та «Маркшейдерська справа». Загальнотехнічний факультет оголошував прийом студентів на такі спеціальності: «Розробка корисних копалин», «Енергетика», «Машинобудування і приладобудування», «Електронна техніка, електроприладобудування і автоматика», «Технологія продовольчих продуктів», «Будівництво», «Транспорт», «Економіка» [3]. Як і у 60-ті роки абітурієнти склали іспити з дисциплін: «Математика» (письмово й усно), «Фізика» (усно), українська чи російська мова та література (твір) за обсягом програми середньої школи. Умови вступу були досить зручні, оскільки іспити проводилися в три етапи: перший потік – з 15 червня до 29 червня; 2-й потік – 20 липня до 3 серпня; 3-й потік – з 1 до 15 серпня [4].

Правила прийому у вузи на той час давали деякі переваги абітурієнтам, які мали стаж роботи на виробництві. Прагнення до того, щоб склад студентів обов'язково відображав класовий склад суспільства часом призводило до зниження якісної характеристики набору. Викладацький колектив філії намагався вести активну профорієнтаційну роботу серед школярів та працюючої молоді регіону з метою залучення до вступу в вуз абітурієнтів з якісною підготовкою. Постійно у філії проводилися дні «відкритих дверей», викладачі відвідували школи, училища, технікуми, установи та підприємства на яких організовувались бесіди з профорієнтаційною метою.

Особливо активну участь в цьому брали декан загальнотехнічного факультету В. І. Безкровний і відповідальний секретар приймальної комісії О. Ф. Агібалов.

План прийому в 70-х роках залишався в цілому стабільним: на перший етап вечірнього факультету в середньому 100-125 планових місць, на заочну форму навчання 235-280 місць [5]. Конкурси у філію в ці роки залишалися відносно високими, враховуючи, що вступ відбувався тільки на вечірню і заочну форму навчання. Так у 1973 році на вечірню форму навчання на 100 планових місць було подано 216 заяв, у 1974р. – 154, у 1975р. – 244, у 1976р. – 224, у 1977р. – 176 заяв [6]. Дещо вищими були конкурси на заочний факультет. У 1973 році на 130 планових місць було подано 287 заяв, у 1974р. – 283, у 1975 році на 145 планових місць подали заяви 235 абітурієнтів, у 1976р. – 229, у 1977р. – 232 [7]. У 70-х роках уже з відомих причин контингент студентів у філії поступово скорочувався за всіма формами навчання. Так, у 1973 році на вечірньому відділенні навчалось 414 студентів, у 1974р. – 359, у 1975р. – 276, у 1976р. – 295, 1977р. – 325 студентів-вечірників [8].

Кількість студентів-заочників була дещо більшою: у 1973 році на загальнотехнічному факультеті навчалось 469 студентів, у 1974р. – 461, у 1975р. – 411, у 1976р. – 411, у 1977р. – 450 студентів [9]. Таким чином, якщо у 1966 році, коли Красноармійський загальнотехнічний факультет було реорганізовано у філію, в ньому навчалось 1345 студентів за вечірньою та заочною формами, то в 1975 році коли було закрито другий етап підготовки на вечірньому факультеті загальний контингент студентів складав 687 чоловік.

У 1973–1975 роках відбулися останні випуски гірничих інженерів із спеціальностей «Підземна розробка корисних копалин» та «Гірнична електромеханіка». У 1973 році отримали дипломи гірничих інженерів 73 випускники, у 1974р. – 66 і у 1975р. – 84 [10]. Як і в попередні роки, більшість дипломних проектів мали позитивні якісні характеристики й були пов'язані з реальними умовами виробництва (155 із 223 захищених у 1973 – 1975 рр. дипломних проектів). Відповідними були і результати діяльності державних екзаменаційних комісій. У 1973–1975рр. із 223 захищених дипломних проектів 155 були захищені на оцінку «відмінно» та «добре» [11].

Про рівень успішності та якості знань, які демонстрували студенти загально технічного та вечірнього факультетів свідчать дані таблиці № 1 [12].

На захисті дипломних проектів: державна екзаменаційна комісія

Таблиця 1

Роки сесій	1972- 1973		1973-1974		1974-1975		1975-1976		1976-1977		1977-1978	
Зобов'язані здавати по філії												
ЗТФ	443	94,8	425	96,4	398	96,2	342	94,5	375	93,5	394	92,4
Вечірній	368	97,8	281	96,1	201	94,0	207	83,0	230	92,0	264	93,9
	811	97,3	706	96,0	599	95,4	549	91,9	605	92,9		
Склали іспит з усіх дисциплін												
ЗТФ	364	82,2	323	76	344	86,4	305	89,2	335	89,4	351	89,2
Вечірній	246	66,8	195	69,4	148	73,6	169	81,6	195	84,8	224	84,8
	596	73,5	518	73,3	492	82,5	474	86,5	530	87,6		
Склали іспити на «відмінно»												
ЗТФ	11	3,0	22	6,8	21	6,1	25	8,2	15	4,0	10	2,5
Вечірній	10	4,1	7	3,5	8	5,4	4	2,4	5	2,2	4	1,6
	21	3,5	29	5,5	29	5,9	29	6,1	20	3,3		
Склали іспит на «5» і «4»												
ЗТФ	71	19,5	68	21,1	83	24,1	72	28,6	92	24,6	73	18,5
Вечірній	50	20,3	41	21,0	19	12,9	24	14,2	26	11,3	42	15,9
	121	20,3	109	21,2	102	20,7	96	20,2	118	19,5		
Склали іспит на «3»												
ЗТФ	62	17,3	23	7,1	42	12,2	41	13,4	62	16,5	98	24,8
Вечірній	25	10,6	28	14,4	34	23,0	36	21,3	65	28,3	80	30,3
	91	15,3	51	9,3	76	15,4	77	16,3	127	21,0		
Отримали двійки												
ЗТФ	79	17,3	102	24,0	54	13,6	37	10,8	40	10,6	43	10,9
Вечірній	122	33,2	86	30,6	53	26,4	33	18,4	35	15,2	40	15,1
	215	26,5	188	26,7	107	17,5	75	13,5	75	12,4		

Як бачимо із даних таблиці середній рівень успішності у студентів вечірнього і заочного факультетів коливався від 73,3 % до 87,6 %, а відсоток студентів, що показали під час сесії якісні знання склали в середньому 20 %. Кількість студентів які отримували на іспитах оцінку «незадовільно» становило 13-26 %, також не обходилося і без відрахувань — так, у 1973 році з обох факультетів було відраховано 109 студентів (11,4 %); 1974р. – 96 (10,9 %), 1975р. – 116 (14,1 %), 1975р. – 90 (11,6 %); 1977р. – 55 (7,8 %) [13]. Утім, більша частина відрахованих студентів прагнула повернутися до навчання, кількість тих, хто відновлювався у філії за роками можна розподілити таким чином: 1973р. – 54 студенти (5,6 %; 1974р. – 29 (3,3 %), 1975р. – 36 (4,4); 1976р. – 32 (4,7 %), 1977р. – 46 (6,5 %) [14].

Середина 70-х років стала періодом випробувань для науково-педагогічного колективу вузу на життєздатність. Це пояснювалося загальнодержавною політикою у галузі вищої освіти, зокрема намаганням тогочасного керівництва Міністерства освіти УРСР слідувати популярному в ті роки партійному гаслу «економіка повинна бути економічною». На практиці це призвело до масового закриття відокремлених структурних підрозділів великих вузів – факультетів і філій у невеликих містах республіки.

До того ж, більшість загальнотехнічних факультетів та філій створювалися як навчальні заклади де була відсутня денна форма навчання, а переважали вечірня або заочна. Розпочинаючи із 1966–1967 навчального року, прийом до вузів на вечірні та заочні відділення весь час скорочувався при збільшенні набору студентів на стаціонар. Так у 1976–1977 навчальному році на денні відділення було зараховано 104,1 тис. чоловік, на вечірнє навчання – 19,9 тис., на заочне навчання – 46,9 тис. чоловік [15]. У цьому ж навчальному році на денних відділеннях навчалося 463,0 тис. чоловік, на вечірніх – 110,0 тис., за заочних – 271,4 тис. [16]. У порівнянні із 1966 роком кількість студентів стаціонару збільшилась на 196,1 тис. чоловік, у той час, як студентів-вечірників тільки на 5,4 тис., а кількість студентів-заочників зменшилась на 47,1 тис. чоловік [17].

Саме з метою вирішення питання щодо доцільності існування Красноармійської філії ДПІ у 1975 році вуз відвідав Міністр вищої та середньої спеціальної освіти УРСР Г. Г. Ефіменко. Однак огляд матеріальної бази філії: предметних аудиторій, лабораторій, навчального полігону справили на керівника Міністерства освіти настільки позитивне враження, що в подальшому на колегіях міністерства Красноармійська філія згадувалася як один із найкращих профільних вузів республіки.

У цих складних для діяльності вузу умовах керівництво ДПІ та філії намагалося компенсувати скорочення вечірньої та заочної форми навчання розвитком у філії довузівських форм підготовки, оскільки для цього скла-

лися сприятливі умови. 20 червня 1969 року ЦК КПРС та Рада Міністрів СРСР прийняли постанову про створення при вузах підготовчих відділень, слухачі які успішно склали іспити, зараховувалися студентами перших курсів вищих навчальних закладів. Організація підготовчих відділень при вузах давала можливість певною мірою комплектувати вузи за рахунок виробничої молоді та демобілізованих військовослужбовців. Контингент слухачів підготовчих відділень при вищих навчальних закладах мінвузу УСРС поступово зростав і у 1977 році становив 18,9 тис. чоловік, серед яких більш як 45 % становили робітники, близько 15 % — колгоспна молодь, 40 % демобілізовані з лав армії [18].

За цих обставин, керівництву філії, яку в цей час очолював молодий та енергійний керівник В. Д. Мороз вдалося перевести у 1970 році із базового інституту на стаціонар підготовчого відділення, що дозволило не тільки не допустити подальшого скорочення викладачів, а навпаки збільшити викладацький колектив вузу. Це надало змогу також значно розширити матеріальну базу філії. У попередньому розділі вже згадувалося про введення в дію третього навчального корпусу та п'ятиповерхового гуртожитку для студентів на 246 ліжко-місць.

У 1975 році розпочалось будівництво другого дев'ятиповерхового гуртожитку, яке було завершено у 1978 році. Введення в дію гуртожитку № 2 по вулиці Горького на 408 місць дозволило забезпечити всіх бажаючих слухачів підготовчого відділення житлом у гуртожитках. У 70-ті роки значно збільшився аудиторний та лабораторний фонд. Якщо у 1974 році у філії було 4 поточних аудиторії на 330 посадкових місць, то в 1978 році – 8 на 800 місць. На початок 70-х років у вузі не було ні однієї технізованої аудиторії, а наприкінці десятиріччя діяло вже 5 поточних та 2 групових технізованих аудиторій відповідно на 509 та 95 посадкових місць [19]. До послуг студентів та слухачів підготовчого відділення було обладнано 11 - групових аудиторій (408 посадкових місць), 21- навчальний предметний кабінет (252 посадкових місця) та 13 -лабораторій (252 місця) [20]. У 1976-1977 році завершилося обладнання класів рахунково-обчислювальної техніки, автоматизованого контролю та лінгафонного кабінету на 82 посадкових місця [21]. У 1978 – 1979 навчальному році були введені в дію ще два класи програмного контролю знань та лінгафонний кабінет. Щодо технічних засобів навчання, то на цей час у філії застосувалися у навчальному процесі одна електронна обчислювальна цифрова машина «Промінь-2», дві моделюючі машини, 18- малих клавішних обчислювальних машин, 11 — кіноустановок, 26- діaproекторів, 13 — магнітофонів, 13 — телевізорів, 58 — навчальних та контролюючих машин, фільмоскопів та багато інших технічних засобів навчання [22]. У цей час викладачі філії ве-

лику увагу приділяли підвищенню рівня навчально-методичної роботи, зокрема систематичному оновленню й переробці навчальних планів і програм, розробці наскрізних програм, структурно-логічних схем курсів і технологічних карт лекційних, семінарських і практичних занять, організації самостійної роботи студентів, розвитку науково-дослідної роботи майбутніх фахівців, інтенсифікації навчального процесу на основі широкого використання обчислювальної техніки.

Керівництвом методичною роботою у філії займалася методична комісія, яка здійснювала контроль і надавала рекомендації із виконання навчально-методичних і науково-методичних тем, методичних посібників та вказівок, розробок карток міжсесійного контролю, підготовці навчально-методичних стендів, плакатів, таблиць, оформлення предметних аудиторій, лабораторій і таке інше.

Питаннями організації навчальної роботи у філії займався методичний кабінет у функції якого входив аналіз поточної успішності студентів, результатів екзаменаційних сесій, складання розкладу занять, тощо.

Керівництво філії здійснювалося директором філії, який призначався ректором базового інституту. Йому підпорядкувалися декан заочного та вечірнього факультету, завідувач підготовчими курсами, заступники директора із адміністративно-господарських питань та науково-дослідницькій роботі (останній – на громадських засадах). Велику роль у житті філії відігравала науково-методична рада у склад якої входили всі викладачі, методисти, завідувач бібліотекою та завідувач кабінету суспільствознавчих дисциплін. На засіданнях науково-методичної ради, засідання якої відбувалися один раз на місяць колегіально обговорювалися та вирішувалися всі питання наукової, методичної, виховної, науково-дослідної роботи, виконання індивідуальних планів викладачів, укладання договорів з держбюджетних та господарських тем тощо.

Як уже відзначалося у другій половині 70-х років на початку 80-х років у розвитку філії все більшого оберту набирало підготовче відділення. Із року в рік зростають плани набору на підготовче відділення. Так, якщо в 1970-1974 рр. сумарний план прийому на ПВ складав 205 осіб, то в 1975р. – 470, а в 1978р. – 475 чоловік [23]. У 1973 – 1974 роках було ліквідовано вечірнє підготовче відділення і з цього періоду відбувалися набори лише на денну форму навчання. Профорієнтаційна робота по залученню слухачів на підготовче відділення як правило розпочиналася з квітня місяця і тривала до 1 жовтня, після цього відбувалося зарахування слухачів на навчання. Керівництво ПВ кожен рік надсилало умови прийому на адресу 200 військових частин на території всього Радянського Союзу. Викладачі філії виїжджали в різні міста області, відвідували підприємства, колгоспи

та радгоспи з метою залучення робітничої та колгоспної молоді до навчання на підготовчому відділенні. Конкурси в ці роки на підготовче відділення були досить високими – 1,5-2 на одне місце. Так, у 1973 році на 200 планових місць було подано 502 заяви, у 1974 році на 410 місць 637, у 1977 році на 475 місць – 808 заяв. Результати роботи приймальної комісії в кінці 70-х років подані в таблиці 2.

Таблиця 2. [24]

		1977	1978	1979
1	План прийому	475	475	465
2	Всього подано заяв	808	788	861
3	Кількість заяв на одне місце	1,7	1,65	1,83
4	У тому числі із загальної кількості			
	Заяв робітників	320	342	370
	Колгоспників і робітників радгоспів	13	16	12
	Демобілізованих із РА	475	425	469
5	Членів і кандидатів в члени КПРС	95	90	96
6	Членів ВЛКСМ	708	686	746
7	Безпартійних	5	7	9

Із таблиці бачимо, що кількість бажаючих навчатися на підготовчому відділенні із року в рік збільшувалася. Основу контингенту слухачів склали робітники промислових підприємств та військові строкової служби демобілізовані із рядів РА.

Для проведення і організації прийому слухачів на підготовчому відділенні була створена приймальна комісія до складу якої за посадами входили проректор ДПІ із навчальної роботи, декани факультетів або їх заступники, представники громадських організацій, викладачі. Головою було призначено проректора із навчальної роботи Мухопида Н. Д., заступником – завідувача ПВ (у 1973-1974 рр. це був Надєєв Е.І., у 1975–1987 рр. — Агіба-

Мороз В. Д., Надєєв Є. І., Агібалов О. Ф.

лов О. Ф.), відповідальним секретарем працював Костенко В.І..

Кожен абітурієнт після подання документів проходив співбесіду із математики, фізики, суспільствознавства з метою встановлення його загального рівня підготовки. За результатами співбесіди визначався загальний рівень підготовки абітурієнта за шкалою: високий, достатній і недостатній. За результатами співбесіди та аналізу документів комісія рекомендувала абітурієнтів до зарахування. При цьому враховувалися наступні фактори:

1. Стаж роботи.
2. Середній бал атестату із профільних дисциплін.
3. Громадська робота.
4. Заохочення і нагороди
5. Оцінка із суспільствознавства отримана під час співбесіди.
6. Оцінка із профільних дисциплін отримана під час співбесіди.

Кожен із цих факторів оцінювався на основі 4-х бальної шкали 0,1,2,3 При цьому перевага надавалася членам і кандидатам у члени КПРС, депутатам місцевих Рад та колгоспникам.

Якісний склад слухачів ПВ у 70-х роках характеризує таблиця 3.

Таблиця 3 [25].

Якісний склад слухачів ПВ у 1973 – 1978 н. р.	1973–1974	1974–1975	1975–1976	1977–1978	1978–1979
Усього зараховано слухачів	200	410	475	475	465
Робітників	101	207	168	221	213
Колгоспників і робітників радгоспів	7	13	14	15	12
Демобілізованих	92	190	293	239	240
Членів КПРС	18	33	14	38	36
Канд. у члени КПРС	35	43	54	42	35
Членів ВЛКСМ	145	328	405	394	389
Безпартійних	2	6	2	1	5
Із стажем					
Від 1 до 2 років	52	51	113	132	102
Від 2 до 3 років	63	117	180	189	170
Від 3 до 5 років	57	168	147	130	165
Більше 5 років	28	74	35	24	28
Відряджених на навчання з виплатою стипендії	91	175	104	125	84
Українці	102	214	254	234	230
Росіяни	93	181	201	215	213
Євреї	1	1	3	5	7
Греки	1	3	3	-	-
Інші національності	2	11	14	21	15

Для з'ясування рівня підготовки зарахованих на ПВ із метою корегування робочих програм на першому тижні навчання проводилися контрольні роботи з математики та російської мови. Так, наприклад у 1975 році слухачам було запропоновано відповісти на 10 елементарних запитань із математики і написати диктант. Результати перевірки показали, що з математики 30 % слухачів одержали позитивні оцінки, а з російської мови – 15 % [26]. Таким чином не дивлячись, що більшість слухачів мали високий середній бал в атестаті із профільних дисциплін їх загальний рівень був досить низький. Така тенденція щодо оцінки остаточних знань слухачів зберігалася і в подальшому, тому викладачам, які працювали на ПВ потрібно було докласти багато зусиль, щоб підготувати слухачів до вступу в інститут.

Навчальний процес на підготовчому відділенні здійснювався згідно навчальних планів Міністерства вищої освіти СРСР. Кількість годин на тиждень розподілялася таким чином, «Математика» – 11 годин, «Фізика» – 10 годин, «Російська мова та література» – 7 годин, «Суспільствознавство» – 2, «Фізвиховання» – 2 години. Для хімічних спеціальностей викладалася також хімія 8 годин на тиждень. Ректор ДПІ мав право встановлювати додаткові обов'язкові заняття – 4 години на тиждень (120 годин на рік) Вони розподілялися таким чином: математика – 1 година; фізика – 1 година; іноземна мова – 2 години на тиждень. Таким чином, навчальне навантаження складало 36 годин на тиждень. Крім того в розкладі передбачалася 1 година для політико-виховної роботи. Заняття відбувалися за розкладом: початок о 8.00 – закінчення в 13.35. Після перших двох годин передбачалася перерва на 35 хвилин для сніданку і відпочинку. У суботу заняття проводилися за скороченою програмою – 4 години.

Основними формами занять із математики, фізики, хімії, російської мови і літератури були лекції, практичні заняття та виконання лабораторних робіт Перші два тижні відводилися для читання лекцій, а друга половина червня та початок липня для проведення практичних занять та лабораторних робіт. Окрім аудиторних занять, внесених до розкладу, викладачі ПВ два рази на тиждень проводили додаткові заняття-консультації. Потрібно відзначити, що консультаційні заняття проводились не тільки в аудиторіях, а і за місцем проживання більшості студентів – у гуртожитках. Для цього, за рішенням Ради підготовчого відділення у гуртожитках були обладнані спеціальні приміщення для самопідготовки та консультацій. У цьому напрямку активно працювали громадські організації підготовчого відділення – студрада, профбюро, партійне та комсомольське бюро. Із «відстаючими» слухачами викладачі проводили додаткові індивідуальні заняття. Основна частина викладачів – 90 % вели навчальний процес тільки на

підготовчому відділенні. Про якісний склад викладачів підготовчого відділення свідчать данні наведені в таблиці № 4.

Таблиця № 4 [27].

Усього викладачів	У тому числі			
	Кандидатів наук	Старших викладачів	Досвід роботи в середній школі й вузі	Практичний стаж більш 5 років
22	2	6	19	18

У цей час основу викладацького колективу підготовчого відділення склали викладачі: російська мова і література — Ковальова А. Д., Фірсова О. В., фізика – Безкровна С. М., Павлов О. М., Швець М. О., Юровникова С. М., математика – Романова О. О., Карнаушенко Н. М., Удовиченко Л. О., Зайцев В. Г., суспільствознавство – Варцаба Д. М., фізкультура – Ляшенко В. П.

Викладачі ПВ: Варцаба Д. М., Романова О. О., Павлов О. М.

Велику увагу на підготовчому відділенні приділялася поточній успішності. Раз на два тижні проводилися контрольні роботи із математики, фізики, диктанти з російської мови. Щомісяця проводилася атестація слухачів

з кожної дисципліни. Це дозволяло деканату ПВ оперативно керувати і впливати на навчальний процес. Така система давала можливість поступово покращувати якісні і кількісні показники. Так, у 1975 -1976 рр. навчальному році в першому семестрі на «4» та «5» навчалося тільки 47 чоловік, або 10 %, а при завершенні навчання – відповідно 103 слухача, або 23 % [28].

Середній бал становив: із математики – 3,7; фізики – 3,65; російської мови 3,40. [29]

Результати поточної успішності слухачів у другому семестрі 1975 – 1976 навчального року наочно ілюструють дані таблиці 5.

ТАБЛИЦЯ 5 (30)

Група	Кількість слухачів	Середній бал по атестату	Математика	Фізика	Російська мова	Куратор
П7-1	36	3,90	3,70 94,5 %	3,65 100 %	3,74 100 %	Зайцев В. Т.
П7-2	30	3,90	3,61 97,0 %	3,74 100 %	3,33 100 %	Мелехова Р. Г
П7-3	31	3,90	3,69 100 %	4,10 100 %	3,42 100 %	Шашлова А. Я.
П7-4	35	3,96	3,44 97,5	3,43 100 %	3,56 100 %	Ревенко С. М.
П7-5	32	4,25	3,79 97,0 %	3,41 97,0 %	3,41 97,0 %	Фірсова О. В.
П7-6	37	4,20	3,91 100 %	3,54 100 %	3,48 100 %	Мальцева В. Д.
П7-7	31	3,88	3,72 91,0 %	3,63 91,0 %	3,10 93,5	Калашніков М. Ф.
П7-8	31	3,80	3,50 97,0 %	3,42 97,0 %	3,59 100 %	Піддубний А. С.
П7-9	34	3,98	4,10 100 %	3,90 100 %	3,49 100 %	Романова О. О.
П7-10	26	3,90	3,76 96,5	3,80 96,5	3,42 100 %	Ковальова А. Д.
П7-11	31	4,00	3,95 97,0 %	3,46 100 %	3,28 100 %	Удовіченко Л. О.
П7-12	30	3,94	3,24 100 %	3,44 100 %	3,20 100 %	Кандибей А. П.
П7-13	25	4,08	3,71 100 %	3,88 100 %	3,75 100 %	Карнаушенко Н. М.
П7-14	39	3,86	3,86 100 %	3,50 100 %	3,70 100 %	Юровнікова С. М.
загалом	448	3,97	3,70 97,8 %	3,65 98,6 %	3,40 99,0 %	

Результати навчання та відвідування занять ретельно аналізувалися деканатом ПВ семінаром кураторів, науково-методичною радою філії, були предметом розгляду ректорату базового інституту, а також велику допомогу деканату ПВ надавали партійне і комсомольське бюро філії, які в ті роки мало великий вплив на навчальний процес. Деканат постійно підтримував зв'язки із підприємствами, колгоспами та радгоспами, які направляли слухачів на підготовче відділення. Керівники підприємств та батьки письмово інформувалися про результати навчання, відвідування занять та поведінку слухачів. Не обходилося і без втрат, адже частину слухачів, з різних причин деканат відраховував, про що свідчать данні таблиці № 6.

ТАБЛИЦЯ № 6 (31)

№ з/п	Причини відсіву слухачів	3 1.12 до 1.07 1975-1976 н. р.	3 1.12 до 1.08 1977-1978 н. р.	3 1.12 до 1.07 1978-1979 н. р.
1.	За власним бажанням	34	29	18
2.	За сімейними обставинами	2	10	6
3.	Академічна неуспішність	15	4	3
4.	Через хворобу	1	1	-
5.	Призив до армії	2	4	5
6.	Порушення дисципліни	1	4	5
7.	Пропуски занять.	6	8	5
8.	Отримали незадовільні оцінки на випускових іспитах	15	18	24
9.	Інші	9	2	
	РАЗОМ	85	80	74

Як видно із таблиці головною причиною відраховання більшості слухачів було власне бажання та академічна неуспішність, що пояснювалося великою перервою в навчанні частиною вступників. Ті слухачі, хто напружено працював протягом восьми місяців терміну навчання, як правило успішно витримували випускні випробування. Про результати випускних іспитів, наприклад у 1977 – 1978 н. р. свідчать дані таблиці № 7.

ТАБЛИЦЯ 7 (32)

Предмети	Число слухачів на початок вип. іспитів	Допущені до вип. іспитам	Витримали випускні іспити	Отримали оцінки			Серед бал	%
				«5» і «4»	«3» та змішані оцінки	«2»		
Математика (письмово)	442	442	439	282	157	3	3,80	99,9
Математика (усно)	402	402	396	195	206	6	3,58	98,5
Фізика	436	436	434	221	213	2	3,55	99,9
Російська мова та література.	441	441	435	185	251	5	3,42	99,0
Хімія	39	39	39	22	17	-	3,82	100
Разом	451	451	433	66	367	18	3,57	96,5

Після закінчення слухачами підготовчого відділення зв'язок із ними не припинявся. Викладачі ПВ слідкували за успішністю слухачів, які стали студентами на 1 – 2 курсах. Це робилося систематично і свідомо, адже більшість деканів базового інституту з певним упередженням відносилися до тих, хто закінчив ПВ, дивлячись на них як на потенційних «двієшників». Директору Красноармійської філії В. Д. Морозу, куратору ПВ проректору Мухопаду М. Д., декану ПВ потрібно було докладати багато зусиль на ректоратах, щоб «захистити» своїх випускників. Утім, як свідчать архівні дані, випускники ПВ досить успішно конкурували у навчанні з тими, хто вступив до вузу на загальних засадах. Про ступінь підготовки випускників ПВ можна судити за результатами складання семестрових іспитів із математики та фізики у 1973 – 1974 навчальному році. Успішність випускників на першому курсі із математики складала 83 %, а тих хто став студентом на загальних засадах 90 %. Успішність випускників на другому курсі з математики склала 90 %, а вступивших на загальних засадах 84 %. Фізика на другому курсі успішно склали 90 % випускників ПВ, а серед студентів — «загальників» – 92 % (33)

Уявлення про успішність випускників підготовчого відділення у порівнянні із вступившими до інституту на загальних засадах за факультетами за 1973- 1974 рр. надає таблиця № 8.

ТАБЛИЦЯ № 8 (34)

Факультет	Курс	Успішність			
		математика		фізика	
		Випускники ПВ	На загальних за- садах	Випускники ПВ	На загальних засадах
Гірничий	1	90	83	-	-
	2	88	84	98	93
Геолого- маркшейдерський	1	66	64	-	-
	2	82	81	88	83
ГЗМФ	1	80	86	-	-
	2	95	91	92	94
Механічний	1	75	97	-	-
	2	88	100	100	97
Хіміко- технологічний	1	100	90	-	-
	2	91	91	91	95
Економічний	1	86	89	-	-
	2	100	87	-	-
Металургійний	1	93	81	-	-
	2	100	94	74	94
ОТ та АСУ	1	66	94	-	-
	2	-	-	-	-
Енергетичний	1	82	79	-	-
	2	-	-	-	-

Аналіз таблиці свідчить, що слухачі підготовчого відділення, які стали студентами, своєю успішністю в навчанні майже ні в чому не поступалися тим, хто прийшов до вузу зі шкільної партії. Більш того, саме слухачі ПВ які вже накопичили певний життєвий та виробничий досвід склали актив студентських груп, як правило вони обиралися старостами, проф-формами, комсоргами, фізорганами академічних груп.

Підготовче відділення ДПІ за рівнем успішності слухачів, організацією навчального та виховного процесу, методичним забезпеченням стало визнаним лідером серед ПВ регіону. Саме підготовче відділення ДПІ здійснювало методичне керівництво ПВ які були розташовані на території Донецької області. Якщо врахувати, що на той час підготовчі відділення діяли в таких потужних Донецьких вузах, як університет, медичний та торгівельний інститути, Ждановському (нині м. Маріуполь) металургійному інституті, Слов'янському педагогічному - слід розглянути, як вагоме досягнення педагогічного колективу Красноармійської філії ДПІ.

Бобрик Микола Петрович

У 1978 році директор філії Віктор Данилович Мороз, який на цій посаді зарекомендував себе як талановитий та енергійний керівник повернувся до ДПІ на посаду проректора з навчальної роботи. На посаду директора філії ректорат ДПІ призначив кандидата технічних наук, доцента Бобрика Миколу Петровича. З його іменем пов'язаний новий період в історії філії, адже М. П. Бобрик виявився спроможним надати жний імпульс розвитку вузу.

На початку 80-х років відбувався подальший розвиток та укріплення матеріально-технічної бази підготовчого відділення. Слухачі ПВ користувалися аудиторним фондом трьох навчальних корпусів загальною площею більше 10 тисяч м, двома гуртожитками на 668 місць, бібліотекою, фонди якої нараховували більше 45 тисяч томів навчальної, наукової та художньої літератури з читальним залом на 100 місць, спортивним залом на 200 м²; для покращення якості підготовки слухачів ПВ були створені спеціалізовані аудиторії та предметні кабінети: 4 поточні аудиторії на 550 місць (великий похилий зал — 220 місць, малий похилий зал — 125 місць, аудиторія № 65 на 100 місць, аудиторія № 70 на 70 місць); предметні аудиторії з математики: № 67, 69, 71, 313; предметні аудиторії з фізики: № 211, 217, 220, 310; предметні аудиторії з російської мови та літератури: № 110, 314; предметна аудиторія з суспільствознавства — № 41; предметні аудиторії з іноземної мови (лінгвафонні кабінети); предметна аудиторія з фізичного виховання — № 11; предметні аудиторії хімії: № 315, і 317. Дві аудиторії № 69 і № 310 були обладнані контролюючими та навчальними машинами АК-28М і ОП-7А на 30 місць. На початку 80-х років керівництво філії розпочало обладнання приміщення для їдальні на 120 місць, яка була уведена в дію у 1983-1984 навчальному році, що значно покращило умови харчування викладачів, студентів та слухачів філії.

У 80-х роках у структурі підготовчого відділення сталися суттєві зміни. У 1981-1982 році було відновлено вечірнє підготовче відділення, а у 1987-1988 навчальному році відкрито відділення на архіпелазі Шпіцберген. План прийому слухачів був встановлений мінвузом УРСР на рівні 20,9 % від загальної кількості студентів першого курсу денної форми навчання, в тому числі 90 чоловік на вечірнє підготовче відділення. Так, наприклад у 1987/1988 р. на підготовче відділення було прийнято 490 слухачів. За денною формою — 200 чоловік, за вечірньою — 290. У тому числі при базовому інституті навчалось 135 слухачів, у Красноармійській філії — 65, на ар-

хіпелазі Шпіцберген — 90 слухачів.

Кількість заяв поданих на одне місце складала в середньому 1,25 (на денну форму — 1,35, на вечірню — 1,17). Як і у попередні роки соціальну базу слухачів ПВ складала робітники — 231 чоловік, демобілізовані із лав радянської армії — 279 чоловік.

У 80-х роках основу педагогічного колективу підготовчого відділення склали викладачі математики: Романова О. О., Мальцева В. Д., Карнаушенко Н. М., Удовиченко Л. О., Калашніков М. Ф., Пономарьов М.І., Пономаренко А. Ф., Власенко С. В., Шашлова О. Я., Оніщенко В. М., Гром І. Д., Шевцов Г.І.; фізики: Швець М. О., Павлов О. М., Кандибей О. П., Шевцова І. Н., Шкультецька С. М., Сергієнко Л. Г., Юровнікова С. М., Жігалова Т. Г., Триллер Е. А., Гого В. Б.; російської мови та літератури: Ковальова А. Д., Ревенко С.І., Андропова О. В., Вишневецька М. Я.; суспільствознавства: Варцаба Д. М., Піддубний А. С., Школярєнко О. О.; іноземні мови: Дволучанська В. Г., Суханов В. І., Придятько Т. В.; хімії: Дубченко Ю. Г., Придятько С. П.; фізичного виховання — Ляшенко В. П.

Піддубний А. С.,
декан підготовчого
відділення у 1987—
1994 рр.

У 1987 році О. Ф. Агібалова, який виїхав у службове відрядження на о. Шпіцберген, змінив на посаді завідувача підготовчим відділенням кандидат історичних наук, доцент Піддубний А. С. якому судилося працювати на цій посаді до закриття ПВ на початку 90-х років.

Про якісний склад викладацького колективу ПВ у 80-х роках свідчить таблиця № 9.

Таблиця 9

Навчальний рік	Всього викладачів	У тому числі			
		Канд. наук, доцентів	Старших викладачів	Викладачів пенсійного віку	Тих, хто має стаж роботи на ПВ більше 5 років
1981-1982	23	1	9	2	17
1985-1986	17	3	5	1	14
1986-1987	16	2	6	1	10
1987-1988	16	2	6	1	10
1988-1989	17	3	5	1	11
1989-1990	17	2	6	-	17

Однією з найбільш вагомих складових у житті викладацького та слухацького колективів підготовчого відділення була організація виховної роботи та побуту слухачів. Безумовно, потрібно розуміти, що в ті часи на процес організації виховної роботи величезний вплив справляли особливості існуючої тоді політичної системи: всевладдя комуністичної партії та її молодіжного сателіту-комсомолу, монополія однієї — марксистсько-ленінської ідеології із усіма витікаючими звідси наслідками у практичній діяльності вузівських науково-педагогічних колективів. Як відзначається у звітах про роботу ПВ тих років «... найважливішим завданням підготовчого відділення є формування у слухачів марксистсько-ленінського світогляду, комуністичної свідомості і моральних якостей, виховання їх активними будівниками комунізму».

За традицією, на першому тижні навчання проводилася зустріч слухачів із керівництвом філії, обиралися студради, партійне, комсомольське та профспілкові бюро, редакції стінних газет. Головними формами виховної роботи були політично-виховні години та робота кураторів груп.

Кожен куратор 1 раз на два тижні проводив політзаняття в своїй групі під час яких як правило розглядалися питання успішності, відвідування, поведінки, проводилися лекції та бесіди на суспільно-політичні, наукові, правові, медичні, морально-етичні теми. Один раз на два тижні проводилися загальні політгодини із залученням лекторів товариства «Знання», відомих лідерів виробництва, ветеранів Великої Вітчизняної війни, діячів літератури та мистецтва. Слухачі підготовчого відділення разом із кураторами та активом громадських організацій були безпосередніми організаторами святкових заходів: Нового року, 1 травня, 23 лютого, 7 листопада, річниць перемоги у Великій Вітчизняній війні.

Слухачі та викладачі підготовчого відділення постійно брали участь у проведенні популярних у ті роки комуністичних суботників із благоустрою міста, зокрема за підготовчим відділенням міське керівництво закріпило одну із центральних вулиць міста — імені Свердлова, яку слухачі ПВ весни кожного року ретельно прибирали.

Велику шефську допомогу надавали слухачі ПВ сільськогосподарським підприємствам регіону — кожен рік за підготовчим відділенням закріплялося 150-200 гектарів пропашних культур у колгоспах ім. Суворова, «Перемога», совхозі «Молочний».

У 1985 році відбулися зміни у керівництві філії: М. П. Бобрик перейшов працювати на посаду проректора базового інститу-

Носач Олександр
Костянтинівич, к.т.н.,
доцент, директор КФ ДІІ
у 1986-2004 рр.

ту. Директором КФ ДПІ було призначено заступника декана гірничого факультету ДПІ Носача Олександра Костянтиновича.

У 80-х роках керівництво філії розпочало приділяти увагу розвитку вечірнього факультету. Це пояснюється тим, що в регіоні постійно зберігалася досить великий попит у фахівців із гірничої справи. В 1965 році розпочалось будівництво шахти-гіганта «Красноармійська-Капітальна», яка стала до ладу у 1976 році, а в 1978 році отримала нову назву — імені О. Г. Стаханова. Саме в ці роки біля селища Удачне відбулася закладка ще одного вугільного гіганта – шахти «Красноармійська-Західна № 1».

Ліворуч: декан заочного і вечірнього факультету доцент Беляєв Олександр Микитович та заступник декана доцент Нестеренко Василь Миколайович на церемонії посвячення у студенти

У 1989 році на базі Красноармійської філії ДПІ разом з виробничими об'єднаннями «Красноармійськ-вугілля», «Селидіввугілля», «Добропіллявугілля», трестом «Красноармійськшахтобуд» був створений навчально-науково-виробничий комплекс з метою спільної підготовки фахівців за замовленням вугільних підприємств регіону. Це дало змогу керівництву ДПІ та філії ставити перед мінвузом УРСР питання про відновлення другого (4-6 курси), наскрізного етапу підготовки на вечірньому факультеті філії з гірничих спеціальностей: «Розробки родовищ корисних копалин» та «Гірничої електромеханіки». Навесні 1990 року Красноармійську філію відвідали керівники Міністерства вищої та середньої освіти УРСР, ректор ДПІ Г. В. Малеев, проректор

Садомська Т. А., декан вечірнього та заочного факультету в кінці 80-х – першій половині 90-х років.

М. П. Бобрик, партійні керівники міст Красноармійська, Добропілля, Селидово та генеральні директори трьох вугільних об'єднань: вугілля», «Селидіввугілля» і «Добропіллявугілля». В результаті було йнято рішення про відновлення випуску гірничих інженерів для вугільних підприємств регіону.

Перший відновлений випуск фахівців із спеціальностей: «Розробка родовищ корисних копалин» та «Гірнична електромеханіка» відбувся у 1991 році.

Перший відновлений випуск гірничих інженерів (1991 р.)

Кафедра електромеханіки і фізики (1980-і роки)

Викладачі філії (1980-і роки)

Керівництво інституту та філії на навчальному полігоні

Література

1. Державний архів Донецької області. — Ф. 1087. — Оп.2. — Спр.2332. — Арк.2
2. Там само. — Арк.2
3. Маяк. — 1972. — 24 — травня.
4. Маяк. — 1972. — 24 — травня.
5. Державний архів Донецької області. — Ф. 1087. — Оп.2. — Скр.2332. — Арк.3.
6. Там само. — Арк.3.
7. Там само. — Арк.3.
8. Там само. — Арк.3.
9. Там само. — Арк.3.
10. Там само. — Арк.3.
11. Там само. — Арк.6.
12. Там само. — Арк.4.
13. Там само. — Арк.7.
14. Там само. — Арк.7.
15. Історія Української РСР. У 8 томах, 10 книгах. — Т.8., Кн.2. — К., 1979. — С.531
16. Там само. — с.531
17. Там само. — с.531
18. Там само. — с.531
19. Державний архів Донецької області. — Ф.1087. — Оп.2. — Спр.2542. —

Арк.48

20. Там само. — Арк.48.
21. Там само. — Арк.48.
22. Там само. — Арк.13,16
23. Там само. — Арк.20.
24. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. — Звіт про роботу підготовчого відділення ДПІ за 1978-1979 навчальний рік. — с.2-3.
25. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. — Звіт про роботу підготовчого відділення ДПІ за 1973-1974, 1974-1975, 1975-1976, 1976-1977, 1977-1978 навчальний роки. — с.2,3,3,3,4.
26. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. — Звіт про роботу підготовчого відділення за 1975-1976рр. — с.3.
27. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. — Звіт про роботу підготовчого відділення за 1976 навчальний рік. — с.5.
28. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. — Звіт про роботу підготовчого відділення за 1975-1976 навчальний рік. — с.6.
29. Там само. — с.6.
30. Там само. — с.11.
31. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. — Звіт про роботу ПВ ДПІ за 1975-1976, 1977-1978, 1978-1979 навчальний рік. — с.7,9,9.
32. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. — Звіт про роботу ПВ ДПІ за 1977-1978 навчальний рік. — с.15.
33. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. Справа про роботу П. В у 1973-1974 навчальних роках. — с.6.
34. Там само. — с.6.
35. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. Звіт про роботу П. В. ДПІ у 1978/1979 навчальному році. — с.1.
36. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. Звіт про роботу П. В. ДПІ у 1981-1982 навчальному році та 1987-1988 навчальному році. — с.1.
37. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. Звіт про роботу П. В. ДПІ у 1987-1988 навчальному році. — с.1.
38. Там само. — с.52.
39. Підраховано автором за звітами ПВ за період 1981-1990рр. Архівний фонд історії КП ДонНТУ.
40. Архівний фонд історії КП ДонНТУ. Звіт про роботу П. В. КФ ДПІ за 1974-1975 навчальний рік. — с.11
41. Подзолкин М. А. Красноармейск. Путеводитель. — Донецк, 1985. — с.37.

Розділ V

На межі віків, на рубежі тисячоліть

90-ті роки ХХ століття стали переломними в історії вузу. На початку 90-х років вища школа в Україні вступила у період складних трансформацій і змін, що полягали передусім у розробці нової концепції підготовки кадрів для України як самостійної держави.

Як уже зазначалося у попередньому розділі в 1990 році Красноармійська філія відновила підготовку гірничих інженерів на другому етапі (4-6 курси) вечірнього факультету. Відповідно до цього ректор ДПІ професор Малєєв Г. В. 13 червня 1990 року видав наказ № 343 про реорганізацію кафедр Красноармійської філії. Згідно із цим наказом на базі кафедри загальноінженерних дисциплін була сформована випускаюча кафедра технології гірничого виробництва (завідувач - доцент Носач О. К.), а кафедра фізики та електромеханіки реорганізована у випускаючу кафедру гірничої електромеханіки (завідувач — доцент Триллер Є. А.). Частина викладачів ліквідованої кафедри фізики та електромеханіки склали основу новоутвореної кафедри математики та фізики (завідувач – доцент Панаєтов В. П.). Також продовжували свою діяльність кафедри теоретичної та прикладної механіки, загальнонаукових дисциплін та секція суспільних наук.

Потребували перегляду й кардинальних змін найважливіші напрямки діяльності вузу, номенклатура спеціальностей, навчальні плани й програми практично із усіх дисциплін, принципи і технологія організацій навчально-виховного процесу, тематика наукових досліджень тощо.

Рішенням колегії Міністерства освіти України від 23 липня 1993 року ДПІ та його філії були акредитовані у повному обсязі за 4 рівнем акредитації, а постановою Кабінету Міністрів України у вересні 1993 року ДПІ отримав статус державного технічного університету [1]. Ця подія викликала нагальну потребу змінити структуру базового університету та його філій, розпочати підготовку до відкриття нових напрямів підготовки та спеціальностей, розробити та методично забезпечити цілий ряд принципово нових навчальних дисциплін.

У 1993-1994 р. усі дисципліни було розподілено на три цикли: гуманітарний; загальноінженерний та загальнонауковий; спеціальні дисципліни. Таким чином вуз став відходити від підготовки спеціалістів вузької спрямованості. У навчальні плани було закладено можливість забезпечити студента у перші роки навчання таким обсягом інформації, який допоміг би йому на останньому курсі обрати й отримати вузьку спеціалізацію.

У першій половині 90-х років керівництво філії інтенсивно працювало

у двох основних напрямках: пошуку нових форм довузівської підготовки абітурієнтів та створенню матеріальної і навчально-методичної бази для відкриття у філії денної форми навчання. Це пояснюється тим, що на початку 90-х років керівництво Міністерства освіти України стало на шлях ліквідації підготовчих відділень та вечірньої форми навчання.

В 1994 році було закрито підготовче відділення і припинено набір студентів на вечірній факультет. Фактично це поставило філію на межу виживання, тому ще у 1992 році враховуючи необхідність покращення довузівської підготовки майбутніх студентів на базі філії разом з виробничим об'єднанням «Красноармійськвугілля» створюється школа резерву гірничих інженерів на базі договорів на додаткову підготовку.[2]

В 1995 році Красноармійська філія та Селідовський гірничий технікум з метою безперервної інтегральної підготовки фахівців для вугільної промисловості створюють навчальний комплекс «Гірник». [3]

Важливою віхою в історії вузу став 1993 рік, коли за рішенням засновників – Красноармійської філії, виробничого об'єднання «Красноармійськвугілля» та тресту «Красноармійськшахтобуд» було створено ще один напрямок довузівської підготовки – гірничотехнічний ліцей «Надія» для учнів шкіл регіону на базі 9-ти класів.[4] Місцева газета «Маяк» у вересні 1993 року повідомляла: «У Красноармійській філії Донецького національного технічного університету відкрився гірничотехнічний ліцей. Його мета – надати можливість обдарованим і здібним учням реалізувати індивідуальні творчі запити, здійснити фундаментальну підготовку для вступу і навчання у вищому навчальному закладі». Ідея створення ліцею належала доценту кафедри теоретичної і прикладної механіки Валентині Петрівні Гольцовій та доценту кафедри гірничої електромеханіки філії Володимиру Володимировичу Вознесенському. 6 вересня 1993 року ректор Дон ДТУ професор О. А. Мінаєв видав наказ № 10, згідно із яким першим директором ліцею була призначена В. П. Гольцова. Відбір учнів до ліцею проходив на конкурсній основі і складався із співбесіди, іспиту з фізики та тесту на логічне мислення.

Із усіх претендентів, а їх було більше 300, право стати ліцеїстами вибороли 50 юнаків і дівчат. Першими викладачами ліцею стали переважно викладачі філії, а саме: В. П. Панаєтов, Е. А. Петелін, М. М. Яцюк, М. О. Швець, В. В. Вознесенський, О. О. Романова, Л. О. Удовиченко, Ю. В. Берегових, Н. І. Дяченко. До педагогічного колективу були запрошені викладачі інших навчальних закладів і вчителі шкіл: Г. Є. Сиротюк, Л. М. Добреля, О. В. Кириченко, І. Г. Пелехань, О. Ф. Воробйов, Л. А. Афанасьєва. В ліцеї здійснювалася загальноосвітня підготовка: вивчення дисциплін спеціального курсу і факультативні заняття. Робочі про-

грами та навчальні плани узгоджувалися не тільки з Красноармійським міським відділом освіти, а й із керівництвом філії, оскільки ліцей був включений до навчально-виховного комплексу ДонДТУ.[5]

При створенні ліцею та в перші роки його діяльності велику організаційну допомогу здійснювали: директор Красноармійської філії ДонДТУ Носач О. К., завідувач міськвнв Рижков А. М., генеральний директор виробничого об'єднання «Красноармійськвугілля» Богданов О. М., управляючий трестом «Красноармійськшахтобуд» Вострецов М. О.

У 1995 році відбувся перший випуск вихованців гірничотехнічного ліцею «Надія»: із 51 випускника 44 були відмінники і хорошисти, 3-дипломанти Малої Академії наук.

У 1994 році директором ліцею була призначена доцент, кандидат історичних наук Дяченко Наталія Іванівна, яка займала цю посаду до серпня 1999 року.

За цей період ліцей «Надія» вступив у Спілку ліцеїв і шкіл нового типу України, яка на той час нараховувала всього 14 членів. За короткий час 1994-1996 рр. було створено постійний штат викладачів. Деякі викладачі КФ ДонНТУ перейшли працювати до ліцею (М. О. Швець, О. О. Романова, С. П. Придятько), що сприяло не тільки підвищенню якості навчання, але і активізувала науково-дослідну роботу викладачів і учнів ліцею.

Так у 1994 році пройшла перша конференція творчості ліцеїстів, на якій представили свої перші дослідницькі роботи Я. Гнідаш, Д. Фурманов, Є. Плотніков, А. Переяславська та інші. З 1995 року учні ліцею активно брали участь у конкурсах творчих робіт Малої Академії наук (м. Донецьк), де неодноразово займали призові місця. Конкурс на місце в ліцеї постійно підвищувався, незважаючи на те, що навчання проводилося за шестиденним графіком, а в період 1993-1999 рр. третина учнів проживала поза межами Красноармійська. Привабливості ліцею сприяло й те, що перелік дисциплін включав багато з того, що було потрібно майбутньому студенту та не вивчалось в звичайній школі.

Логіка і риторика, філософія і програмування, інженерний дизайн і естетика, основи науково-дослідної роботи і психологія – це неповний перелік спецкурсів, які за авторськими програмами викладали в ліцеї «Надія».

Розвиток ліцею вимагав відповідної матеріально-технічної бази. Ліцей займав декілька аудиторій третього поверху третього корпусу КФ ДонДТУ;

Дяченко Наталія Іванівна,
к.і.н., доцент, директор ліцею
«Надія» у 1994-1999 рр.

користуватися спортзалом і бібліотекою сумісно із студентами було досить складно, тому зважаючи на зростання кількості студентів, а пізніше й відкриття денного відділення, з'явилася нагальна потреба у окремому приміщенні. У вересні 1999 року ліцей «Надія» перейшов в орендоване міською владою приміщення дитячого садку, яке пізніше було повністю передано у користування ліцею «Надія».

Із 2000 року ліцей «Надія» очолила Сиротюк Г. Є., зусиллями якої було відновлено напівзруйноване приміщення та підготовлені необхідні умови для роботи в аудиторіях.

Зараз ліцей має статус міського, але до цього часу є в складі навчально-виховного комплексу ДонНТУ.

За час роботи ліцею призерами і переможцями міських олімпіад стали 279 учнів, 37 призерами конкурсу науково-дослідницьких робіт МАН, 138 учнів отримали золоті й срібні медалі і близько 600 отримали путівку у життя, вступаючи навіть у найпрестижніші вищі навчальні заклади України, вчать вони також і в КП ДонНТУ. Деякі із випускників ліцею стали викладачами ДонНТУ, серед них: Сахно Іван (кандидат технічних наук, захистив дисертацію у 2007 році), Ліщенко Олена, Дяченко (Поліщук) Наталя, Гнідаш (Бачуріна) Ярослава, Батрак Володимир, Бербенець Віктор і Булич Олександр.

Усього за роки діяльності в стінах Красноармійської філії ДонНТУ гірничотехнічний ліцей «Надія» здійснив 4 випуски, давши путівку в життя більш ніж 200 ліцеїстам, багато із яких стали студентами Красноармійської філії.

Етапним у житті філії, фактично її другим народженням став 1994 рік. На цей час вже було закрито підготовче відділення і відбувалися останні випуски на вечірньому факультеті. Саме в цьому році Красноармійська філія ДонНТУ вперше у своїй історії отримала ліцензію на підготовку спеціалістів за денною формою навчання за трьома спеціальностями: «Підземна розробка родовищ корисних копалин», «Експлуатація машин і електрообладнання гірничого виробництва» та «Менеджмент виробництва». [6] В 1998 році була отримана ліцензія на підготовку студентів денної форми навчання за спеціальністю «Економіка підприємства». На заочному відділенні підготовка фахівців здійснювалася за спеціальностями: «Підземна розробка родовищ корисних копалин», «Експлуатація машин і електрообладнання гірничого виробництва», «Технологія машинобудування», «Електропоста-

**Сиротюк Галина Єгорівна,
директор ліцею «Надія» з 2000
року**

чання та електрозбереження». [7] На заочному відділенні з 1996 до 2001 року було відкрито вісім нових спеціальностей: «Менеджмент організацій», «Менеджмент природоохоронної діяльності», «Економіка підприємства», «Економіка підприємства вугільної промисловості», «Облік та аудит», «Екологія та охорона навколишнього середовища», «Комп'ютерні системи та мережі», «Інформаційні управляючі системи і технології». [8]

Перший випуск студентів денного відділення відбувся у 1999 році, серед випускників 5 студентів (Бачурін Л. Л., Немцев Е. М., Калиниченко В. В., Харченко В. А., Безкоровайна В. М.) отримали диплом із відзнакою. У другому випуску студентів денного відділення у 2000 році чотири студенти отримали «червоні дипломи» - Пухальська Л. А., Гнідаш Я. П., Коробський Р. В., Сидорченко В. С.

Перший випуск студентів денного відділення (1999 рік)

Саме в цей час виникає гостра потреба у створенні у філії кафедри економічного профілю. Велику підготовчу роботу з організації нової кафедри провели викладачі секції суспільних наук на базі якої створювалась кафедра, зокрема завідувач секції Соколовський В. П., доценти Школяренко О. О. та Дяченко Н. І. В 1997 році організаційна та методична робота із створення кафедри «Економіки і менеджменту» була завершена. У склад кафедри влилася велика група молодих і як показав час перспективних викладачів: Лисенко С. М., Табачкова Н. А., Полякова Е. І., Ігнатова О. А.. Першим завідувачем кафедри було призначено кандидата економічних наук Зубенко Ю. Д.

У цей час навчальний процес у філії забезпечували 52 викладачі, із них 17 мали наукові ступені та звання, 21 були аспірантами та здобувачами кафедр не тільки базового університету, але й ряду ведучих вузів України. [10] Наприкінці 90-х років та на початку нинішнього століття захистили кандидатські дисертації Лізан І. Я., Сергієнко Л. Г., Ляшок Я. О., Вірич С. О., Полякова Е. І., Табачкова Н. А., Сименко О. В.

У 1999 році на базі Красноармійської філії розпочало роботу відділення Центру підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів ДонНТУ. Особи, які вже отримали вищу освіту та студенти старших курсів вузів за 2,5 років навчання в ЦПК і ПК мали змогу одержати другу вищу освіту з ряду економічних та технічних спеціальностей. При філії на постійній основі працювали підготовчі курси з математики, обчислювальної техніки, курси з підготовки бухгалтерів.

Розпочинаючи із 1996 року в Красноармійській філії практикувалась рейтингова система відбору випускників середніх навчальних закладів (обласна олімпіада з математики та української мови і літератури), яка дозволяла багатьом абітурієнтам вже в травні місяці одержати рекомендації до зарахування в університет. Починаючи із 2002 року філія розпочала прискорену підготовку фахівців на базі середньої спеціальної освіти (молодший спеціаліст) за спеціальностями «Розробка родовищ корисних копалин» і «Гірниче обладнання», а в теперішній час здійснює її із ряду економічних спеціальностей.

У регіоні на початку століття продовжував зберігатися стійкий попит на фахівців що отримали підготовку в КФ ДонНТУ. Розподіл спеціалістів відбувався за заявками державних підприємств «Красноармійськвугілля», «Селидіввугілля», «Добропіллявугілля», «Павлоградвугілля», вугільної компанії «Шахта «Красноармійська-Західна № 1», державного підприємства «Шахта «Краснолиманська» та ряду інших підприємств міста та регіону.

Це стало передумовою збільшення контингенту студентів за всіма формами навчання: якщо в 1999 році у вузі навчалось 978 студентів, то у 2009 році їх кількість зросла до 1920 осіб, тобто більш як у два рази, відповідно збільшився випуск фахівців для підприємств регіону й міста. У 2007 році випуск бакалаврів за всіма формами навчання склав 266 осіб, спеціалістів – 215, магістрів – 4; у 2008 році бакалаврів – 315, спеціалістів – 244, магістрів – 10; у 2009 році бакалаврів – 370, спеціалістів – 294, магістрів – 13.[11]

У 2004 році відбуваються зміни в керівництві філії: доцент Носач О. К., який очолював вуз із 1986 року перейшов на посаду завідувача кафедри розробки пластових родовищ, а директором філії у грудні 2004 року був призначений доцент Следь Микола Миколайович, який працював на цій посаді до своєї смерті (листопад 2007 рік). За короткий термін свого керівництва філією М. М. Следь встиг багато зробити для покращення матеріально-технічної бази вузу та підвищення його авторитету в регіоні.

**Следь Микола Миколійович, к.т.н., доцент, директор
КП ДонНТУ з 2004 по 2007 рр.**

Керівництво філії та її
кладацький колектив
лювали, що в умовах відкриття у
Красноармійську, Димитрові,
Добропіллі та інших на-
ніх містах регіону численних
лій, представництв, опорних пу-
нктів різних вищих навчальних
закладів, які мали значно ниж-
чий науковий, освітній та мате-
ріально-технічний потенціал
з'явилася необхідність у підви-
щенні науково-освітнього стату-

су Красноармійської філії.

Необхідність реорганізації вузу в інститут усвідомлювалася і підтри-
мувалася органами місцевого самоврядування міста Красноармійська.
21 жовтня 2003 року відбулося засідання постійної депутатської комісії з
охорони навколишнього середовища, питань освіти, охорони здоров'я, ку-
льтури, молоді і спорту Красноармійської міської Ради, на якому члени де-
путатської комісії одностайно висловлювали в підтримку намірів адмініст-
рації Красноармійської філії ДонНТУ щодо перетворення філії в інститут, і
прийняли рішення звернутися до керівництва ДонНТУ із проханням при-
йняти відповідне рішення.

1 лютого 2005 року ректор ДонНТУ професор О. А. Мінаєв видав на-
каз за № 27/02 про реорганізацію Красноармійської філії ДонНТУ у Крас-
ноармійський індустріальний інститут у складі Донецького національного
технічного університету. Це стало потужним імпульсом для подальшого
розвитку матеріально-технічної та наукового потенціалу вузу. У травні
2005 року інститут відвідав ректор ДонНТУ професор О. А. Мінаєв та про-
ректор, професор В.І. Костенко.

Керівники ДонНТУ зустрілися із професорсько-викладацьким колек-
тивом інституту, представниками Ради студентського самоврядування і
брали участь у відкритті спортивно-оздоровчого комплексу у студентсько-
му гуртожитку № 1. [12].

Ректор ДонНТУ професор Мінаєв О. А. та проректор з навчальної роботи Костенко В. І. на відкритті спортивно-оздоровчого комплексу у студентському гуртожитку №1

У 2005 – 2008 роках у другому навчальному корпусі інституту було обладнано та введено у дію другий спортивний зал загальною площею 114 кв. м.

На сьогодні матеріально-технічна база інституту складає 3 навчальних корпуси загальною площею 11195 кв. м, два гуртожитки загальною площею 6257 кв. м на 566 ліжко-місць, науково-технічна бібліотека з книжковим фондом більше 100 тис. одиниць зберігання, навчально-

демонстраційний полігон, 15 лабораторій, два спортивних зали загальною площею 276 кв. м, спортивно-оздоровчий комплекс в гуртожитку № 1. В інституті обладнано 108 аудиторій, спеціалізованих лабораторій, комп'ютерних класів, методичних кабінетів, класів курсового та дипломного проектування на 3507 посадкових місць. Красноармійський індустріальний інститут має відповідний його високому статусу кадровий потенціал. Навчальний процес здійснюють 67 викладачів, з них 23 мають наукові ступені та звання.

Перетворення Красноармійської філії в інститут потребувало удосконалення його внутрішньої структури. Враховуючи основні напрямки концепції розвитку інституту ректор ДонНТУ професор О. А. Мінаєв 23 червня 2005 року видав наказ за № 30/07 згідно якого на базі колишнього гірничо-технічного факультету утворюється факультет технології і організації виробництва.

Кафедра економіки і управління підприємством реорганізувалася в кафедру економіки і менеджменту; кафедра гірничої електромеханіки стає кафедрою електромеханіки і автоматики; кафедра теоретичної і прикладної механіки — кафедрою інженерної механіки; кафедра математики і фізики — кафедрою природничих наук. Із складу кафедри розробки пластових родовищ виділилася нова кафедра – геотехнологій і охорони праці. Із складу кафедри економіки і менеджменту виділялася секція гуманітарного циклу «Суспільствознавство». В подальшому згідно із рішенням Вченої Ради ДонНТУ від 21 квітня 2006 року на основі секції суспільствознавства створюється кафедра соціально-гуманітарної підготовки.

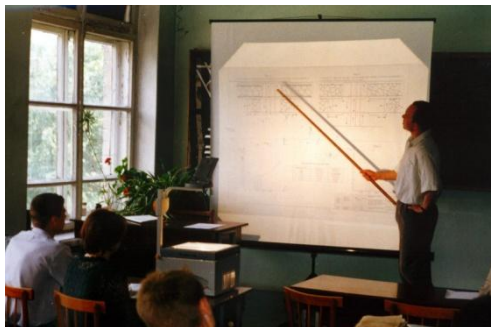
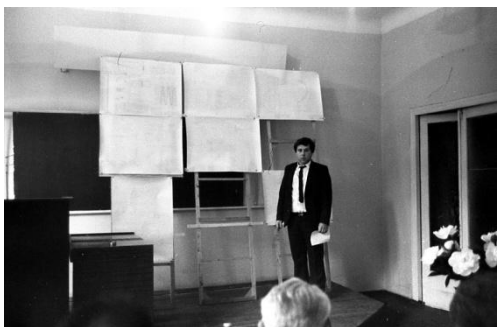
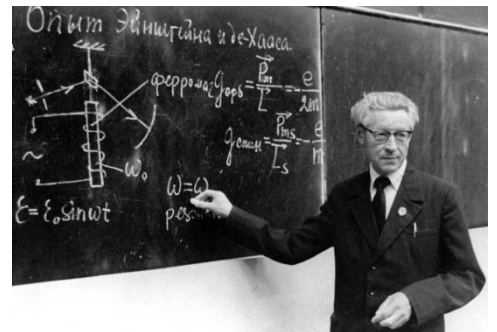
22 лютого 2008 року Вчена Рада ДонНТУ прийняла рішення про створення на базі факультету технології і організації виробництва факультету дистантного і заочного навчання, деканами факультетів було призначено кандидата педагогічних наук, доцента Сергієнко Людмилу Григорівну (факультет ТіОВ) та кандидата хімічних наук, доцента Придятько Світлану Павлівну (факультет ДіЗН).

Із січня 2008 року КП ВДНЗ «ДонНТУ» очолює кандидат технічних наук, доцент Ляшок Ярослав Олександрович.

Література

1. Історія Донецького державного технічного університету. – Донецьк. Вид-во «Юго-Восток». — 2001. — С. 128
2. «Наука-жизнь-производство.» Сборник трудов региональной, научно-практической конференции. – Красноармейск, 1996. — С. 6
3. Там само. – С.6
4. Там само. – С.6
5. Парус надежды. -200. – октябрь.

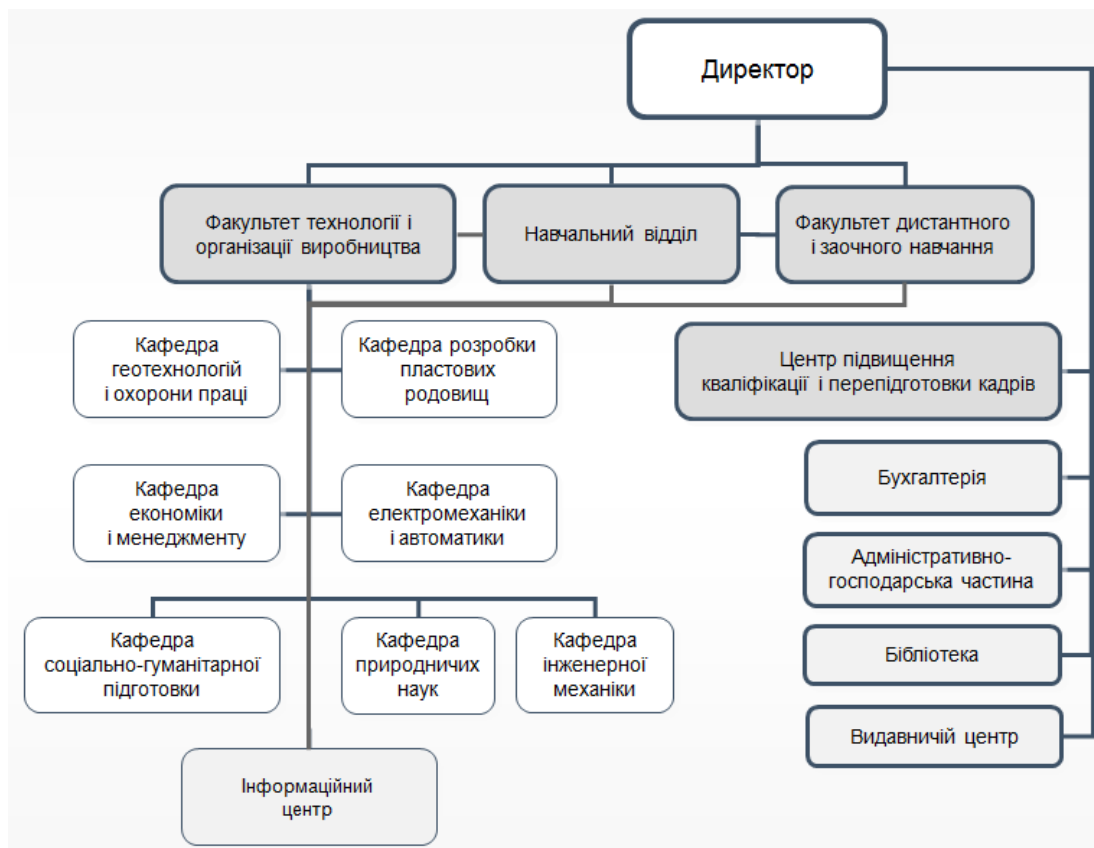
6. «Наука-жизнь-производство.» Материалы научно-практической конференции. – Красноармейск, 2001. – С.5
7. «Наука-жизнь-производство.» Сборник трудов региональной, научно-практической конференции. – Красноармейск, 1996. — С. 6
8. «Наука-жизнь-производство.» Материалы научно-практической конференции. – Красноармейск, 2001. – С.5-6
9. Там само. – С.6
10. Там само. – С.6
11. Підраховано автором за звітами деканатів.
12. Маяк. -2005. – 5 травня.

Розділ VI

Сучасна структура інституту

Станом на 2009 рік організаційна структура Красноармійського індустріального інституту виглядає наступним чином:

В штаті Красноармійського індустріального інституту – 66 викладачів (з яких 23 з вченими ступенями та званнями). Середній вік – 45 років. Навчально-допоміжний, господарський та адміністративний персонал налічує XX осіб.

Навчання в інституті одночасно проходять близько двох тисяч студентів, що вдвічі більше, ніж у 1999 році.

Навчальний процес відбувається у трьох навчальних корпусах загальною площею 11127 м².

До послуг студентів бібліотека з фондом понад 100 тис. примірників навчальної і спеціальної літератури, читальний зал на 60 місць. Створено видавничий та інформаційний центри.

Факультет технології і організації виробництва

Декан факультету ТОВ – канд. пед. наук,
доцент Сергієнко Людмила Григорівна

Факультет технології і організації виробництва Красноармійського індустріального інституту здійснює підготовку студентів денної форми навчання. Факультет об'єднує сім кафедр: розробки пластових родовищ, електромеханіки і автоматики, геотехнологій та охорони праці, економіки і менеджменту, природничих наук, інженерної механіки, соціально-гуманітарної підготовки.

На факультеті технології і організації виробництва підготовка фахівців ведеться за трьома кваліфікаційними рівнями: бакалавр, спеціаліст, магістр. Термін підготовки бакалавра - чотири роки, підготовки спеціаліста – 1 рік, підготовки магістра – 1,5 року.

Підготовка фахівців здійснюється за наступними напрямками підготовки: «Гірництво», «Інженерна механіка», «Електромеханіка», «Менеджмент», «Економіка і підприємництво».

Навчальний процес забезпечують 75 викладачів. Чисельність студентів – понад 800.

Ліворуч – заступники декана Яцюк Микола Миколайович, Сименко Олена Василівна; праворуч – диспетчер Птиця Анастасія Олександрівна, інженер Придятько Елла Миколаївна

Факультет дистантного та заочного навчання

Декан факультету ДЗН – канд. хім. наук, доцент
Придятько Світлана Павлівна

Факультет дистантного та заочного навчання Красноармійського індустріального інституту здійснює підготовку студентів заочної форми навчання.

На факультеті дистантного та заочного навчання підготовка фахівців ведеться за двома кваліфікаційними рівнями: бакалавр, спеціаліст. Термін підготовки бакалавра – чотири-п'ять

років, підготовки спеціаліста – п'ять-шість років, за прискореною формою – три-чотири роки.

Підготовка фахівців здійснюється за тими ж напрямками і спеціальностями, що й на факультеті ТОВ, а також за спеціальністю «Облік і аудит».

Чисельність студентів на факультеті – близько 1150.

Інженер Черних Надія Сергіївна, декан Придятько Світлана Павлівна, заст. декана Рацебарська Інна Миколаївна, провідний фахівець Парубок Валентина Володимирівна

Навчальний відділ

Начальник навчального відділу Бачурін Леонід Леонідович

Навчальний відділ Красноармійського індустріального інституту створено у 2008 році у зв'язку із розширенням організаційної структури і, відповідно, необхідністю координації та планування навчальної роботи.

Задачами навчального відділу є планування і організація навчального процесу в інституті, координація роботи всіх підрозділів інституту (факультетів, кафедр) по забезпеченню навчального процесу; вдосконалення системи навчального процесу; розподіл, облік і контроль виконання навчального і навчально-методичного навантаження кафедр; ведення документації, підготовка звітних і статистичних даних з навчальних питань; контроль і аналіз ходу навчального процесу, контроль відвідування студентами навчальних занять; аналіз результатів екзаменаційних сесій, державних іспитів і дипломного проектування.

Інспектор Патрикац Любов Олексіївна, начальник відділу Бачурін Леонід Леонідович, провідний фахівець Коломосць Наталія Петрівна

Центр підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів

Директор ЦПК і ПК Ісаєнков Олександр
Олександрович

Центр підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів існує як структурний підрозділ Красноармійського індустріального інституту ДонНТУ і виконує такі функції: перепідготовка спеціалістів на базі вищої освіти; підвищення кваліфікації керівних кадрів і фахівців гірничого виробництва; надання консультативно-інформаційних послуг, впровадження наукових розробок та пропозицій у виробництво.

Центр організовує і здійснює післядипломну освіту, яка забезпечує одержання нової кваліфікації, нової спеціальності та професії на основі раніше здобутої у закладі освіти і досвіду практичної роботи, поглиблення професійних знань, вмінь за спеціальністю.

Напрями підготовки:

- «Економіка і підприємництво»
- «Гірництво»

Спеціальності:

- 7.050106 «Облік і аудит»,
- 7.090301 «Розробка родовищ корисних копалин» із спеціалізаціями:
 - 7.090301.02 «Підземна розробка родовищ корисних копалин»,
 - 7.090301.05 «Охорона праці в гірничому виробництві».

Центр дає можливість за два роки одержати другу вищу освіту з видачею диплому про перепідготовку спеціаліста. Навчальний процес проводиться за типовими навчальними планами і програмами з урахуванням вимог сучасного виробництва. Приймаються випускники вищих навчальних закладів, які мають диплом спеціаліста, а також студенти університету останнього року навчання. Термін навчання два роки, форма – очно-заочна.

Кафедра геотехнологій і охорони праці

Ляшок Ярослав
Олександрович,
завідувач кафедри

Створена 23 червня 2005 року.

Завідувач кафедри – доцент, кандидат технічних наук Ляшок Ярослав Олександрович.

Кафедра здійснює підготовку і випуск бакалаврів, спеціалістів і магістрів за спеціальністю «Розробка родовищ корисних копалин» із спеціалізацією «Охорона праці в гірничому виробництві». Перший випуск бакалаврів денної форми навчання кафедра здійснила у 2006 році, спеціалістів та магістрів – у 2007 році. У 2009 році випуск спеціалістів із спеціалізацією ОПГ склав понад 80 чоловік.

На момент заснування, в 2005 році, на кафедрі працювало вісім співробітників, з них – сім викладачів. Зараз в штаті кафедри 16 співробітників: професорсько-викладацький склад – 14 чол., в тому числі 7 – доценти, кандидати наук; завідувач лабораторією та старший лаборант.

З 2005 по 2008 роки співробітниками кафедри опубліковано понад п'ятдесят наукових статей та доповідей на конференціях, з них - 11 у виданнях, визнаних ВАК фаховими. Видано 17 методичних вказівок до дисциплін, що викладаються на кафедрі, а також один навчальний посібник.

Співробітники кафедри геотехнологій і охорони праці

Кафедра розробки пластових родовищ

Носач Олександр
Костянтинович,
завідувач кафедри

Створена у 1990 році на базі кафедри загальноінженерних дисциплін.

Кафедру очолює Носач Олександр Костянтинович, кандидат технічних наук, доцент.

Веде підготовку фахівців за спеціальністю "Розробка родовищ корисних копалин" зі спеціалізацією "Підземна розробка корисних копалин" за заочною, та – з 1994 року – за денною формою навчання. У 2002 році відкрита прискорена підготовка за заочною формою навчання.

На кафедрі працює 7 чоловік: 5 кандидатів технічних наук, доцентів, ст. викладач та зав. лабораторією.

Викладачі кафедри працюють над проблемами фізики гірських порід і процесів, вдосконалення технології робіт на сполученнях лав з примикаючими виробками, безпечної відробки пластів небезпечних за раптовими викидами вугілля, породи і газу.

З 1999 року кафедра РІР в співавторстві з кафедрами ЕіМ, ПН, ЕМА видала сім навчальних посібників з грифом міністерства освіти і науки України.

Співробітники кафедри розробки пластових родовищ

Кафедра електромеханіки і автоматики

Триллер Євгеній
Арнольдівич, завідувач
кафедри

Кафедра електромеханіки і автоматики створена 23.06.2005 року на базі кафедри гірничої електромеханіки з функціональним призначенням по підготовці фахівців за напрямом «Інженерна механіка», спеціалізація «Енергомеханічні комплекси гірничого і гірничо-збагачувального обладнання», а також за напрямом «Електромеханіка» із спеціалізацією «Електромеханічне обладнання енергоємних виробництв».

Кафедру очолює Триллер Євгеній Арнольдівич, доцент кандидат технічних наук.

Учбовий процес на кафедрі «Електромеханіка і автоматика» ведуть 10 викладачів. Серед них 3 доценти, кандидати технічних наук, 6 старших викладачів і 1 асистент. Учбово-допоміжний персонал складається з 2-х завідуючих лабораторіями та 1-го старшого лаборанта.

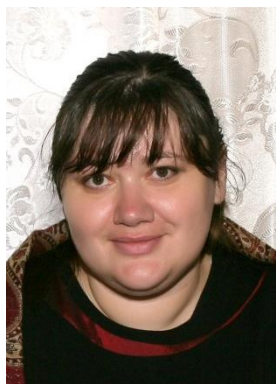
За кафедрою закріплено 10 спеціалізованих і предметних аудиторій. На кафедрі використовуються учбовий полігон площею 875 м², на якому зосереджені гідромеханізовані очисні комплекси, вугільні і прохідницькі комбайни, різні типи конвеєрів.

За останні роки викладачами кафедри розроблено і видано 11 методичних вказівок і посібників з вивчення конструкцій гірничих машин і механізмів, один підручник з грифом Міносвіти.

Співробітники кафедри електромеханіки і автоматики

Кафедра економіки і менеджменту

Лисенко Світлана
Миколаївна, завідувач
кафедри

Створена у 1997 році на базі кафедри суспільних наук та отримала назву кафедри економіки і управління підприємством. Після утворення Красноармійського індустріального інституту перейменована в кафедру економіки і менеджменту.

Кафедру очолює Лисенко Світлана Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент.

Кафедра є випускаючою: готує фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр» таких ліцензованих напрямів підготовки, як «Менеджмент» та «Економіка підприємства» (зі спеціалізаціями «Економіка добувної галузі», «Облік і аудит»).

На кафедрі працюють: 4 доценти, 6 старших викладачів, 6 асистентів, 2 інженери і старший лаборант.

Наукова робота на кафедрі зосереджена на розробці таких державних тем науково-дослідницьких робіт, як «Обґрунтування прийомів економічного аналізу при вивченні й оцінюванні конкурентоздатності підприємства» та «Проблеми регіонального соціально-економічного розвитку».

Співробітники кафедри економіки і менеджменту

Кафедра природничих наук

Гого Володимир
Бейлович, завідувач
кафедри

З початку існування інституту (1959 р.) була створена кафедра загально-інженерних дисциплін. На протязі свого існування кафедра реорганізовувалась декілька разів та мала назви: кафедра фізики та електротехніки, кафедра фізики, кафедра математики та фізики. З червня 2005 року кафедра перейменована в кафедру природничих наук.

Очолує кафедру доцент, кандидат технічних наук Гого Володимир Бейлович.

Професорсько-викладацький склад кафедри: 2 доценти, 3 старших викладачі, 2 асистенти. Учбово-допоміжний персонал: ст. лаборант.

На кафедрі викладаються: вища математика, математичний аналіз, спеціальні розділи математики, теорія ймовірностей і математична статистика, диференційні рівняння, математичне програмування, фізика, термодинаміка, інформатика, обчислювальна техніка та програмування, інформатика і комп'ютерна техніка, комп'ютерні мережі та телекомунікації, економічна інформатика.

Співробітники кафедри природничих наук

Кафедра соціально-гуманітарної підготовки

Дяченко Наталія
Іванівна, завідувач
кафедри

Кафедра соціально-гуманітарної підготовки (СГП) була створена з метою поліпшення наукової, кадрової та педагогічної роботи у 2006 році. До складу кафедри ввійшли: кафедра загальнонаукових дисциплін і секція суспільствознавства кафедри економіки і менеджменту.

Очолює кафедру доцент, кандидат історичних наук Дяченко Наталія Іванівна.

На кафедрі працюють 11 чоловік: доцент, 6 старших викладачів, 3 асистенти та лаборант.

На кафедрі викладаються: іноземні мови, українська мова, історія України, філософія, соціологія, правознавство та цикл правових дисциплін, історія економіки, культурологія, основи психології та педагогіки, політологія, філософія науки, техніки і освіти, релігієзнавство, етика і естетика.

Співробітники кафедри соціально-гуманітарної підготовки

Кафедра інженерної механіки

Вірич Світлана
Олександрівна,
завідувач кафедри

У 1965 році на Красноармійському ЗТФ ДГІ було організовано кафедру загальноінженерних дисциплін. У 1967 році кафедру загальноінженерних дисциплін було перетворено на кафедру теоретичної та прикладної механіки. У 2006 році – перейменовано на кафедру інженерної механіки.

Кафедру очолює доцент, кандидат технічних наук Вірич Світлана Олександрівна.

На кафедрі працюють: 2 доценти, старший викладач, 2 асистенти, завідувач лабораторією та 2 лаборанти.

На кафедрі викладаються: нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка, системи автоматизованого проектування, теоретична механіка, прикладна механіка, теорія механізмів і машин, деталі машин, опір матеріалів, матеріалознавство, технологія конструкційних матеріалів; взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання; метрологія, сертифікація та управління якістю; механіка рідини та газу.

Співробітники кафедри інженерної механіки

Бухгалтерія та відділ кадрів

Головний бухгалтер інституту Міщенко Світлана Яківна

Співробітники бухгалтерії та відділу кадрів. Третя праворуч – ст. інсп. відділу кадрів Янченко Ольга Василівна, третя зліва – юристконсульт Черненко Вікторія Анатоліївна

Бібліотека

Бібліотека Красноармійського індустріального інституту має фонд понад 100 тис. примірників навчальної і спеціальної літератури, читальний зал на 60 місць. Бібліотечний фонд постійно оновлюється. Здійснюється підписка на фахові видання, готується електронний каталог.

Співробітники бібліотеки (друга ліворуч – завідувач бібліотеки Бедер Антоніна Василівна)

В читальному залі інституту

Адміністративно-господарська частина

Заступник директора з адміністративно-господарської роботи Дяченко Світлана Володимирівна

Командант учбових корпусів Баша Наталія Василівна

Провідний фахівець з охорони праці Григоренко Валентина Яківна

Співробітники АГЧ та персонал навчальних корпусів

Персонал адміністративно-господарської частини та навчальних корпусів налічує 57 співробітників. Роботу двох гуртожитків забезпечують 29 співробітників.

Співробітники гуртожитку №1 (четверта зправа – завідувача гуртожитком Просоленко Олена Миколаївна)

Співробітники гуртожитку №1 (третя ліворуч – завідувача гуртожитком Баженова Тетяна Володимирівна)

Профспілковий комітет

Голова ОПП Самофалова
Тетяна Володимирівна

Офіційно первинна профспілка КІІ ДонНТУ була зареєстрована 12.07.2005 року. Тоді ж був створений Об'єднаний профспілковий комітет викладачів, співробітників і студентів.

Очолює профком КІІ ДонНТУ з березня 2008 року Самофалова Тетяна Володимирівна.

Об'єднана профспілкова організація КІІ ДонНТУ відіграє значну роль у функціонуванні вузу, разом з адміністрацією очолює колектив у виконанні його головних функцій, стоїть на сторожі захисту соціальних прав співробітників і студентів, займається оздоровленням, культурно-спортивною роботою.

На 01.06.09 чисельність об'єднаної профспілкової організації КІІ ДонНТУ становить 909 осіб, серед них 172 співробітники і 737 студентів.

У складі ОПП КІІ ДонНТУ – 12 співробітників і 2 студенти.

Об'єднаний профспілковий комітет

Рада студентського самоврядування

Голова РССІ Нагорна Катерина Дмитрівна

Студентське самоврядування КІІ ДонНТУ — це ініціативна, самостійна, відповідальна діяльність небайдужих до власної долі студентів, яка спрямована на вирішення будь-яких питань нашої життєдіяльності: від організації святкувань до контролю за розподілом стипендій, порядком заселення гуртожитків тощо.

До складу Ради входить 14 членів. Очолює Раду студентка групи ОПГ-05 Нагорна Катерина Дмитрівна.

Члени ради студентського самоврядування

Розділ VII

Відомі студенти та випускники

Логвиненко Володимир Іванович

Народився 14 жовтня 1944 року в селі Новопідгороднє Межівського району Дніпропетровської області.

Освіта вища. Кандидат економічних наук. Спеціальність за освітою та кваліфікація: промислове і громадське будівництво, інженер-будівельник

Студент Красноармійської філії ДПІ з 1968 до 1971 р.

У теперішній час: голова Донецької облдержадміністрації.

Нагороди, почесні звання: Державна премія України з науки і техніки 2003 року; почесне звання «Заслужений працівник промисловості України»; Почесна грамота кабінету Міністрів України, 2004; Нагрудний знак «Державна служба України», «За сумлінну працю», орден «За заслуги» III ступеня.

Радченко Володимир Васильович

Народився 21 квітня 1950 року в с. Новоселівка Мар'їнського району Донецької області.

Освіта вища. Кандидат технічних наук. Спеціальність за освітою та кваліфікація: гірничча електромеханіка, гірничий інженер-електромеханік.

Студент Красноармійської філії ДПІ з 1973 до 1976 р. Із 1969 року працював на вугільних підприємствах регіону: електрослюсар, гірничий майстер, механік дільниці шахти, заступник директора, головний інженер, директор шахтоуправління, генеральний директор виробничого об'єднання.

У 1994–1996, 1997–2000, 2006–2007 роках – заступник, перший заступник Міністра вугільної промисловості України.

Нагороди, почесні звання: Заслужений шахтар України. Почесна грамота Верховної Ради України.

Спектор Григорій Володимирович

Народився 10 липня 1938 року у м. Кременчук Полтавської області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: підземна розробка родовищ корисних копалин, гірничий інженер.

Студент Красноармійського загальнотехнічного факультету з 1959 до 1965 року.

Із 1958 року працював на вугільних підприємствах регіону: гірничий майстер, головний технолог та головний економіст шахти, директор з економіки виробничого об'єднання. В подальшому — заступник міністра вугільної промисловості України, заступник голови Держкомітету УРСР з вугільної промисловості.

Нагороди: медаль «За доблесну працю», ювілейна медаль «До 100 річчя народження В.І. Леніна».

Петренко Іван Васильович

Народився 17 листопада 1939 року в м. Жовті Води Дніпропетровської області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: технологія і комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин, гірничий інженер.

Студент Красноармійської філії ДПІ з 1966 до 1971р.

Із 1963 року працював на вугільних підприємствах регіону на посадах: начальник дільниці, заступник директора шахти, заступник генерального директора в/о «Красноармійськвугілля», державний інспектор, помічник народного депутата.

Із 1976 до 1988 р. — другий секретар Красноармійського міського КПУ, Голова виконкому міської Ради народних депутатів.

У теперішній час – завідувач лабораторією кафедри «Інженерної механіки» КП ДонНТУ.

Нагороджений знаком «Шахтарська слава» 3 ступеня, грамотами облвиконкому, медаллю «Ветеран праці». Неодноразово обирався депутатом Красноармійської міської та Донецької обласної ради.

Приймаченко Микола Петрович

Народився в 1948 році в селі Воздвиженівка Красноармійського району Донецької області.

Освіта вища.

Спеціальність за освітою та кваліфікація: будівництво підземних споруд на шахтах, гірничий інженер-будівельник.

Студент Красноармійської філії ДПІ з 1974 до 1977 р.

У вугільній промисловості пройшов шлях від помічника ствольного до головного інженера шахтобудівельного управління. Із 1998 до 2006 року – Красноармійський міський голова.

Нагороди: «Шахтарська слава» I, II і III ступенів, золота медаль «Незалежність України», Почесні грамоти від Кабінету Міністрів України, Донецької обласної Ради та облдержадміністрації.

Неодноразово обирався депутатом Красноармійської міської Ради.

Жувак Олександр Максимович

Народився 13 листопада 1937 року в совхозі «Індустріальний» Шевченківського району Харківської області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: автомобільний транспорт, інженер-механік.

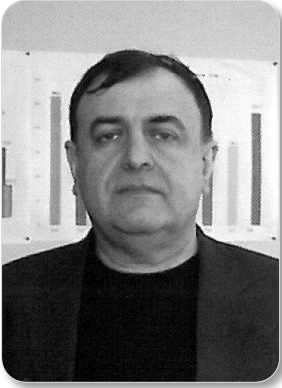
Студент Красноармійської філії ДПІ з 1970 до 1973 р.

Із 1981 року і до теперішнього часу – голова правління ВАТ «Красноармійська АТП-11411».

Нагороди: орден «Лицар Вітчизни», знак «Шахтарська слава» III ступеня, ювілейна медаль «10 років Незалежності України», золота медаль «Незалежність України», ювілейна медаль «70 років Донецької області», медаль «Ветеран праці», почесна грамота Президента України, диплом Міністерства транспорту України. Почесний громадянин міста Красноармійськ. Почесний автотранспортник України.

Неодноразово обирався депутатом Красноармійської міської та Донецької області Ради.

Штутман Анатолій Йосипович

Народився 20 липня 1955 року в місті Красноармійськ Донецької області.

Освіта вища.

Спеціальність за освітою та кваліфікація: технологія і комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин, гірничий інженер.

Студент Красноармійської філії ДПІ з 1978 до 1981 р.

У теперішній час – директор відокремленого підрозділу «Шахта ім. Стаханова» державного підприємства «Красноармійськвугілля».

Нагороджений знаком «Шахтарська слава» I, II і III ступенів, «Шахтарська доблесть» I, II і III ступенів.

Обирався депутатом Красноармійської міської Ради.

Гнилов Іван Гаврилович

Народився 23 січня 1954 року в м. Димитров Донецької області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: технологія і комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин, гірничий інженер. Студент Красноармійської філії ДПІ з 1977 до 1980р.

У теперішній час – директор відокремленого підрозділу «Шахта «Родинська» державного підприємства «Красноармійськвугілля».

Заслужений шахтар України. Почесна грамота Кабінету Міністрів України. Нагороджений знаком «Шахтарська слава» 1,2,3 ступенів, «Шахтарська доблесть» 3 ступеня. Депутат Красноармійської міської Ради.

Сиротюк Роман Павлович

Народився 10 квітня 1955 року у місті Осинники Кемеровської області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: технологія і комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин, гірничий інженер.

Студент Красноармійської філії ДПІ з 1979 до 1981 р.

У теперішній час – голова Красноармійської територіальної організації профспілки робітників вугільної промисловості України.

Нагороджений знаком «Шахтарська слава» I, II і III ступенів, «Шахтарська доблесть» I, II і III ступенів. Профспілкова відзнака ФПУ та ЦК ПШВПУ. Почесна відзнака обласної Ради профспілок.

Обирався депутатом Красноармійської міської Ради, членом виконкомів м. Красноармійська та м. Дмитрова, головою координаційної Ради профспілок м. Дмитров, Красноармійськ, Родинське.

Надярний Леонід Костянтинович

Народився 17 березня 1939 року в м. Красноармійськ Донецької області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: збагачення корисних копалин, гірничий інженер.

Студент Красноармійського загальнотехнічного факультету з 1963 до 1965 р.

У теперішній час – директор збагачувальної фабрики ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська».

Нагороди: «Шахтарська слава» I, II і III ступенів, Почесна грамота Президента України 1999 року.

Неодноразово обирався депутатом Красноармійської міської ради.

Антипенко Євген Іванович

Народився 28 жовтня 1955 року в м. рмійськ Донецької області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: технологія та комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин, гірничий інженер.

Студент КФ ДонНТУ з 1995 до 2001 р.

У теперішній час – заступник директора з кадрів ДП ВК «Краснолиманська».

Заслужений шахтар України. Нагороджений знаком «Шахтарська слава» I, II і III ступенів, «Шахтарська доблесть» I, II і III ступенів.

Болендер Олексій Іванович

Народився у 1963 році в місті Карпінськ Свердловської області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: електромеханічне обладнання промислових підприємств, інженер-електромеханік.

Студент КФ ДПІ з 1985 до 1988 р.

Із 1998 до 2002 року – директор Димитрівського ремонтно-механічного заводу.

У теперішній час – голова правління Красноармійського заводу технологічного обладнання.

Депутат Красноармійської міської Ради.

Сидорченко Віталій Сергійович

Народився у 1978 році в м. Красноармійськ Донецької області.

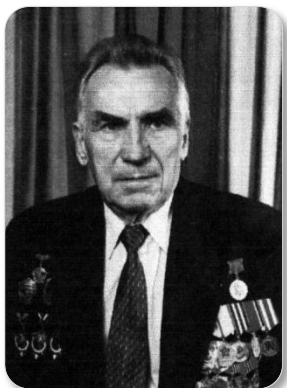
Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: менеджмент у виробничій сфері; менеджер-економіст.

Студент КФ ДонНТУ з 1995 до 2000 р.

Із 2000 року працює на ДП ВК «Краснолиманська». У теперішній час – заступник директора із економіки ДП ВК «Краснолиманська».

Нагороди: «Шахтарська слава» III ступеня.

Никитенко Григорій Григорович

Народився 10 серпня 1928 року в селі Новоселище Семенівського району Полтавської області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: розробка родовищ корисних копалин, гірничий інженер.

Студент Красноармійської філії ДПУ з 1961 до 1967 р.

Із 1957 року працював на вугільних підприємствах регіону: гірничий майстер, начальник дільниці, головний економіст шахти, директор шахти, дирек-

тор шахтоуправління.

У теперішній час – на пенсії.

Нагороди: ордени «Жовтневої революції», «Трудового Червоного Прапора», «За мужність», знак «Шахтарська слава» I, II, III ступенів, 12 медалей.

Надєєв Олександр Петрович

Народився 7 вересня 1948 року в селищі Новоекономічне Донецької області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: механіка і автоматизація виробничих процесів. Гірничий інженер-електрик.

Студент Красноармійської філії ДПІ із 1970 до 1973 р.

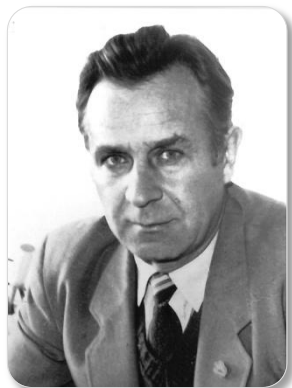
Із 1968 року працював на вугільних підприємствах регіону: гірничий майстер, начальник дільниці, заступник директора шахти із виробництва, го-

ловний інженер, директор шахтоуправління, генеральний директор виробничого об'єднання.

У теперішній час – на пенсії.

Нагороджений знаком «Шахтарська слава» I, II і III ступенів, «Шахтарська доблесть» II і III ступенів.

Мальцев Юрій Федорович

Народився 20 вересня 1939 року в м. Красноармійськ Донецької області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: «Електропостачання промислових підприємств і міст», інженер-електрик. Студент Красноармійського загальнотехнічного факультету з 1961 до 1964 р. Із 1976 до 2000 року директор заводу «Електродвигун».

У теперішній час – уповноважений представник президента «Норд» на заводах «Електродвигун»

і «Кондиціонер».

Заслужений працівник промисловості України. Нагороджений ювілейною медаллю «До 100 річчя народження В. І. Леніна», медаллю «Ветеран праці.»

Депутат Красноармійської міської Ради семи скликань.

Матяш Валерій Федорович

Народився 24 вересня 1939 року в м. Красноармійськ Донецької області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: електромеханіка, інженер – електромеханік.

Студент Красноармійського загальнотехнічного факультету філії ДПІ з 1962 до 1968 р. Із 1959 до 2001 року працював на посаді директора заводу «Побутрадіотехніка». Автор ряду винаходів та раціоналізаторських пропозицій. Дипломна робота експонувалася на ВДНГ у м. Москва 1968 року. У теперішній час –

пенсіонер.

Почесний працівник служби побуту України. Нагороджений орденом «Знак Пошани», медалями «За трудову доблесть», «За доблесну працю», «Ветеран праці». Вісім разів обирався депутатом Красноармійської міської Ради.

Адаменко Анатолій Петрович

Народився 17 листопада 1950 року в м. Донецьк.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: технологія і комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин, гірничий інженер.

Студент Красноармійської філії ДПІ з 1972 до 1975 р.

Із 1980 року працював на вугільних підприємствах регіону на посадах: начальник дільниці, заст. директора шахти з виробництва, головний інженер, директор шахти.

У теперішній час – директор філії ЗАТ СК «АСКО-Донбас Північний».

Нагороджений орденом «Знак Пошани», «Шахтарська слава» I, II і III ступенів. Неодноразово обирався депутатом Красноармійської та Родинської міських рад.

Дьомін Василь Миколайович

Народився 14 листопада 1942 року в селищі Новоекономічне Донецької області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: гірничо-електромеханіка, гірничий інженер.

З 1962 до 1968 р. – студент Красноармійського загальнотехнічного факультету філії ДПІ.

Із 1961 року працював на вугільних підприємствах регіону: електрослюсар, помічник головного механіка шахти, з 1984 по 2005 року – начальник Красноармійської гірничотехнічної інспекції України.

У теперішній час – заступник директора з охорони праці ТОВ «Промислова компанія «Донецьке вугільне паливо».

Нагороди: «Шахтарська слава» I, II і III ступенів, «Шахтарська доблесть» I, II і III ступенів, медалі «За доблесну працю», «Ветеран праці».

Хлудєєв Олександр Пилипович

Народився 22 серпня 1939 року в селі Кочетовка Курської області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікацією: гірничий інженер-електромеханік.

Студент Красноармійського загальнотехнічного факультету з 1960 до 1966 р.

Із 1960 року працював на вугільних підприємствах регіону: електрослюсар, помічник механіка дільниці, головний механік ряду шахт, заступник головного механіка виробничого об'єднання.

Із 2008 року на пенсії.

Нагороджений орденом «Знак пошани», «Шахтарська слава» I, II і III ступенів, «Шахтарська доблесть» I, II і III ступенів, Грамота Президії Верховної Ради УРСР 1983 року. Занесений на Дошку Пошани Міністерства вугільної промисловості України.

Жувак (Вігулярна) Людмила Михайлівна

Народилась 7 вересня 1938 року в місті Костянтинівка Донецької області.

Освіта вища.

Спеціальність за освітою та кваліфікація: економіка гірничої промисловості; гірничий інженер-економіст.

Студентка Красноармійського загальнотехнічного факультету з 1962 до 1965 р.

В подальшому на комсомольській та партійній роботі.

В теперішній час – голова Регіональної організації ветеранів.

Нагороди: медалі «За трудову доблесть» та «Ветеран праці».

Неодноразово обиралась депутатом Красноармійської міської Ради.

Тюрін Анатолій Никифорович

Народився 14 квітня 1940 року у м. Донецьк.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація гірнича електромеханіка, гірничий електромеханік.

Студент Красноармійського загальнотехнічного факультету з 1961 до 1964 р.

Пройшов шлях від електрослюсаря до начальника шахтобудівельного управління № 2 тресту «Донецькшахтобудмонтаж».

У теперішній час — пенсіонер.

Нагороди: «Шахтарська слава» I, II, III ступенів, «Шахтарська доблесть» III ступеня. Почесна грамота Міністерства вугільної промисловості.

Обирався депутатом Красноармійської міської Ради.

Єгоров Микола Панфілович

Народився 22 травня 1949 року в селі Великопоське Великомихайлівського району Одеської області.

Освіта вища. Спеціальність за освітою та кваліфікація: технологія і комплексна механізація підземної розробки родовищ корисних копалин; гірничий інженер.

Студент Красноармійської філії ДПІ із 1972 до 1975 р.

Робота на вугільних підприємствах: гірничий майстер, заст. начальника дільниці, заст. головного інженера шахти.

У теперішній час – головний технолог відокремленого підрозділу «Шахта «Родинська» державного підприємства «Красноармійськвугілля».

Нагороджений медаллю «За трудову доблесть».

Розділ VIII

Спогади випускників та співробітників

**Мороз Виктор
Данилович**

директор
Красноармейского
филиала ДПИ в 1968—
1978 гг.

10 лет в Красноармейском филиале ДПИ...

Этапы жизни каждого человека значимы, если смотреть на них с расстояния прожитых лет.

Одним из важнейших периодов моего личного становления была работа в Красноармейском филиале ДПИ. Назначение 16 июня 1969 года директором этого подразделения родного института было для меня неожиданным.

Этому назначению предшествовал разговор 3 июня в кабинете ректора Г. В. Малеева с участием секретаря партийного комитета Г. М. Тимошенко. Разговор начинался сладко. Два «зубра» управленца, мною весьма уважаемые; но слишком высокие по своему статусу вели со мной разговор около 30 минут, убеждая, как я нужен там, куда они меня направляют. Все мои аргументы остаться заместителем декана горного факультета, который в то время возглавлял мой учитель профессор Сапицкий К. Ф., а также мои

семейные обстоятельства не способствовали изменению принятого ими решения. И последний аргумент ректора был в такой фразе — *«Виктор Данилович, вся ваша дальнейшая работа в институте – это Красноармейский филиал»*.

В какой-то мере я понимал сложность моей предстоящей работы, т. к. после защиты в октябре 1967 года кандидатской диссертации я был направлен кафедрой на шахту для приобретения производственного опыта. Практика повышения квалификации преподавателя путём производственной деятельности на шахте была принята на нашей кафедре РПМ, чем весьма гордился заведующий кафедрой профессор Найдыш А. М. Это было мудрое решение, позволившее глубоко вникнуть нам, так называемым «молодым учёным» в процессы угледобычи.

В течение года я работал на шахте № 29 треста Рутченковуголь помощником главного инженера (начальником смены), затем заместителем главного инженера. Труд шахтёра в любом ранге всегда достоин уважения,

т. к. он требует большого физического напряжения и ответственности в связи с особой опасностью производства, а шахта № 23 как раз этим отличалась, она была опасна по внезапным выбросам угля и газа, достаточно глубокой – до одного километра от земной поверхности к месту добычи угля, газообильной. Всё это требовало от каждого работающего в подземных условиях высокого уровня профессиональных навыков, организованности и самодисциплины. Эти жесткие условия труда сказываются на формировании так называемого «мужского характера», который проявляется не только в метком и к месту сказанном слове, но и в действии. Шахтёрский коллектив — «учитель» сложный и многогранный, он не прощает ошибок, но он уважительный к трудолюбивым и честным. Я полагаю, что это способствовало моему становлению в этой профессии.

Рабочее место основных шахтёрских профессий горнорабочего очистного забоя, проходчика, крепильщика каждый раз другое, т. е. оно в постоянном пространственном движении. Быстрая адаптация к новому рабочему месту характерна для горняка.

Сойдя с ректорского ковра, я понял, что у меня только один маршрут – из г. Донецка в г. Красноармейск. Этим маршрутом меня доставили пред всевидящие очи первого секретаря Красноармейского горкома Компартии Украины Петрина Н. В., который заявил проректору по вечернему и заочному обучению Гринько В. Р. – «А почему это вы каждый год меняете директоров?». Эта фраза точно определяла этот период истории развития филиала. В течении десяти лет функционирования было десять руководителей. Моё назначение приходилось на одиннадцатый год жизни провинциального, но этим самым гордого филиала политехнического института. Моим предшественником в течении года работал Н. Т. Губин, мой товарищ, бывший большой комсомольский вожак Донецкой области. История нашей встречи с ним требует особого исторического экскурса. Его попытка подписи в чековой книжке для получения зарплаты коллективу подтвердила необходимость его замены.

Моё назначение пришлось на сложный период деятельности филиала. В силу специфики организаций учебного процесса того времени, коллектив филиала вёл вступительные экзамены, зачетно-экзаменационную сессию и защиту дипломных проектов. В эти кульминационные процессы мне нужно было втиснуться и как-то ими управлять. Поэтому мой рабочий день начинался с 7-00 утра и завершался около 22-00.

Для меня это был сложный период вхождения в роль руководителя, адаптации к коллективу в целом и отдельным его личностям, знакомству с властными структурами и руководителями предприятий, для которых филиал готовил специалистов, а они в свою очередь способствовали его мате-

риальному становлению и развитию. Впоследствии вся эта фабула деятельности была постоянной, но накопленный, опыт взаимоотношений с коллегами облегчал мне работу. Она стала более стабильной и взвешенной. Большое понимание к постоянному развитию филиала, укреплению его материальной базы, было со стороны городских структур и многих предприятий Красноармейска, Димитрова, Селидово, Доброполя и др.

Постоянными спонсорами и донорами были управляющие трестами Самофалов В. Е., Астрахань А. З., директора многих предприятий, в т. ч. генеральный директор ПО «Красноармейскуголь» Петренко С. Я. Всем им и моим коллегам хочется высказать искреннюю признательность за их глубокое понимание значимости работы Красноармейского института в подготовке инженеров. Всем очень хотелось, чтобы наши выпускники были самой высокой квалификации и примеры их последующей инженерной деятельности это подтверждали. Благодаря самоотверженному труду корифеев Красноармейского филиала Марищенко М. В., Чудновскому В. Ю., Сыроватко А. А. Дейнеке А. Г., Агибалову А. Ф., Жлобичу Н. Я., Дашковскому Л. Г., Триллеру Е. А., Вознесенскому В. В., Коваленко И. И., чете Вознюк А. И. и И. П., Павловых А. П. и А. Н. и многих других в филиале была создана особая аура, для учёбы и воспитания студентов с постоянным совершенствованием учебного процесса.

Ярким подтверждением сказанному была оценка Министра высшего образования Украины Ефименко Г. Г., который посетил в 1975 году филиал при определенных обстоятельствах дорожного маршрута, из Донецка в Днепропетровск. В тот период даже министру не был обеспечен выезд служебной машиной. Поэтому из Донецка до Красноармейска его довёз автомобиль ректора ДПИ, а далее автомобиль Днепропетровского металлургического института. На «смену лошадей» министр отводил 10-15 минут, но в тоже время ему захотелось посмотреть в глаза «прыщухе филиалу», с одной мыслью как бы его прихлопнуть в угоду требованиям времени — «экономика должна быть экономной».

Войдя в стены филиала в 7.55 утра, он вышел в 13.30. Он высоко оценил всю учебно-педагогическую деятельность коллектива на ежегодных отчётах профильных ВУЗов ещё несколько лет его фраза — «А в Красноармейском филиале...» была примером почти образцовой его деятельности. Коллективу филиала удалось в 1970 году перевести из базового института стационар подготовительного отделения. Это дало возможность увеличить численность преподавателей и материальную базу. Были построены общежитие и 3-й учебный корпус, а из гаражных боксов таксопарка был создан комплекс учебных лабораторий. Затем было построено 9-ти этажное общежитие, что позволило обеспечить проживание всему контингенту слушате-

лей подготовительного отделения. Ежегодно филиал обеспечивал выпуск горных инженеров-технологов и горных инженеров-электромехаников около 100 человек, а в некоторые годы до 120–130 человек. Их обучение в течение шести лет шло по вечерней форме без отрыва от производства. Многие выпускники стали ведущими специалистами и первыми руководителями шахт, обогатительных фабрик, заводов и др. предприятий. Среди выпускников филиала есть Герои Социалистического труда, знатные шахтеры.

Десять лет моей работы в коллективе филиала способствовали его становлению в самостоятельное учебное заведение, о чем свидетельствует его сегодняшний статус.

Заметки к истории Красноармейского индустриального института ДонНТУ (1959-2005)

Чудновский В. Ю.

*доктор техн. наук,
профессор*

*В 1964—1994 гг. – за-
ведующий кафедрой,
заместитель дирек-
тора по научной рабо-
те, доцент, профессор
кафедр общинженер-
ных дисциплин, теоре-
тической и прикладной
механики, горной
электромеханики.*

1959 г.

Днепропетровский горный институт (ДГИ) открыл в г. Красноармейске Донецкой обл. Учебно-консультационный пункт (УКП) для студентов, обучающихся без отрыва от производства. Это было время, когда вузы технического профиля начали создавать такие пункты после известного громкого (а, следовательно, и партийного программного!) заявления Генсека Партии Хрущева Н. С. о том, что лучшие инженеры — это те, кто имеет довузовский производственный опыт.

Студенты дневного отделения ДГИ по специальностям горные инженеры-электромеханики и разработка полезных ископаемых подземным способом должны были первые три курса работать на шахтах Красноармейского промышленного района и Западного Донбасса (Павлоград). В УКП занятия для них проводились по вечерней форме обучения и в виде сессий для заочников (главным образом из более отдаленного западного Донбасса). Кроме указанных горных специ-

альностей УКП вел обучение на 1 — 3 курсах также студентов вечерников и заочников по специальностям: строительство, транспорт, технология машиностроения, электроника и радиотехника и др.

Открытию УКП в г. Красноармейске способствовала заинтересованная позиция ГК КП(У), решением которого трест «Красноармейскшахтострой» вынужден был для организации УКП безвозмездно передать на баланс ДГИ новое большое здание на центральной площади города (пл. Шибанкова, 2), которое он только-только закончил строить для себя, и половину коттеджа (3 комнаты) по ул. Добролюбова, где было организовано общежитие для преподавателей, командируемых из Днепропетровска для проведения занятий и сессий.

На первых порах занятия велись последовательными блоками по 2-3 дисциплины для удобства приезжих преподавателей. Вскоре кафедры базового института стали выделять и подыскивать штатных преподавателей, готовых работать и жить в г. Красноармейске на постоянной основе.

1961 г.

УКП получает официальный статус Общетеχνического факультета (ОТФ) ДГИ. Деканом факультета был назначен недавно защитивший кандидатскую диссертацию по шахтостроительной специальности Марищенко М. В.

К этому времени подавляющую часть учебных дисциплин уже вели штатные преподаватели: начертательную геометрию и техническое черчение — ст. преп. Вознюк И. П., асс. Кислицкая В. А., теоретическую механику — ст. преп. Студинская СВ., сопротивление материалов — ст. преп. Полосин Г. А. и асс. Татьянченко М. А., теорию механизмов и машин и детали машин — ст. преп. Жлобич Н. Я., технологию материалов — ст. преп. Губанов Б. П., химию — ст. преп. Малинка Г. А. и асс. Вознюк Л. А., физику — ст. преп. Павлов А. Н. и асс. Павлова А. П., математику — ст. преп. Дашковский Л. Г., иностранный язык — ст. преп. Зендер П. С., историю партии и общественные дисциплины — ст. преп. Божко Н. А., асс. Пустогаров, Мадрыка В. Е. и др. Штатные преподаватели были прикреплены к кафедрам базового института соответствующего профиля. Они приглашались на заседания кафедры, им оказывалась методическая помощь и содействие в создании лабораторий и учебных кабинетов.

Были созданы лаборатории физики, химии и сопротивления материалов и отпала необходимость перед сессией возить студентов в ДГИ для выполнения лабораторных работ по этим дисциплинам.

В 1963 г. числе студентов превысило 1000 чел. а штат преподавателей — 30. Управлять таким коллективом из Днепропетровска стало сложно и в конце 1963 г. ДГИ получил разрешение Минвуза на создании на ОТФ двух кафедр: кафедры общетеχνических дисциплин (ОИД) и кафедры общенаучных дисциплин (ОНД).

Ректор ДГИ проф. Ренгевич А. А. по рекомендации проректора по научной работе доц. Потураева В. Н. пригласил меня (я тогда работал ст. научн. сотрудником НИСа и в 1963 г. защитил диссертацию на соискание ученой степени кандидата технических наук) и с кафедры физики асс. Сорокина А. Д., недавно защитившего диссертацию на соискание ученой степени кандидата физико-математических наук, и предложил нам принять участие в конкурсе на замещение вакантных должностей доцента, зав. кафедрой в Красноармейском ОТФ: мне — ОИД, Сорокину А. Д. — ОНД. Были обещаны квартиры, которых у нас в Днепропетровске не было. Предложение мне показалось заманчивым также и с точки зрения получения самостоятельности для работы над докторской диссертацией, основные идеи которой мною уже были принципиально определены в кандидатской диссертации. Я и Сорокин А. Д. дали согласие на участие в конкурсе.

1964 г.

Приказом по ДГИ № 76 от 6 марта 1964 г. было объявлено об организации в Красноармейском ОТФ двух кафедр и о назначении к. т. н. Чудновского В. Ю. доцентом, зав. кафедрой ОИД, а к. ф.-м. н. Сорокина А. Д. доцентом, зав. кафедрой ОНД, как избранных по конкурсу.

В этом же месяце по настоянию Красноармейского ГК КП (У) в ДГИ состоялось объединенное заседание парткома и ректората, на которое были приглашены декан ОТФ доц. Марищенко М. В. и вновь избранные зав. кафедрами ОИД и ОНД. На заседании третий секретарь Красноармейского ГК КП (У) т. Иванилова Н. К. выступила с резкой критикой деятельности декана ОТФ и требованием освободить доц. Марищенко М. В. от должности декана за формализм в работе и недостаточную активность в развитии факультета. Доц. Марищенко М. В. был освобожден от должности декана и на его место временно был назначен ст. преп. Губанов Б. П. Это было началом той борьбы, которую руководство Красноармейского ГК КП (У) вело за беспрекословное подчинение себе ОТФ и которая через полтора года закончилась передачей факультета под управление Донецкого политехнического института (ДПИ), принявшего его, как было ясно видно, без большой радости.

К работе на ОТФ я и доц. Сорокин А. Д. приступили в марте 1964 г. и с этого момента началось функционирование кафедр. Кафедра ОИД вела учебный процесс по следующим учебным дисциплинам: начертательная геометрия и техническое черчение, теоретическая механика, сопротивление материалов, теория механизмов и машин, детали машин, технология конструкционных материалов, общая электротехника и теоретические основы электропривода (последние две учебные дисциплины в 1966 г. были переданы на новую созданную кафедру горной электромеханики).

Остальные учебные дисциплины объединила кафедра ОНД, куда на правах секции вошли также общественно-политические дисциплины. Штат кафедры ОИД составили уже работающие преподаватели, поэтому серьезных проблем с организацией и проведением всех видов учебных занятий не возникло.

Была налажена система контрольных посещений и взаимопосещений занятий и обсуждением их итогов на заседании кафедры, началась работа по обновлению и улучшению учебно-методического обеспечения учебного

процесса, пополнению и усовершенствованию плакатного хозяйства и учебных наглядных пособий. И главное, началась активная работа по расширению и улучшению учебной лабораторной базы и созданию научно-исследовательской лаборатории. Решению этих задач способствовало то, что с первого же дня кафедры (впервые на ОТФ) начала выполнять научно-исследовательскую работу по хозяйственным договорам с горными предприятиями и появилась возможность за счет сметы договоров приобретать необходимое станочное и лабораторное оборудование; измерительные, контрольные и регистрирующие приборы, фотоаппаратуру, датчики, лабораторные установки, модели, макеты и инструмент.

Многое приобреталось с учетом потребности всего факультета. Так, все токарно-винторезные станки, настольные фрезерные и сверлильные станки, электроточила, фуговальные станки и циркулярные пилы по дереву, которые еще сейчас находятся в лабораториях и мастерских всех кафедр, были приобретены тогда кафедрой ОИД. В короткое время на кафедре были созданы новые лаборатории теории механизмов и машин, деталей машин, технологии конструкционных материалов, расширена лаборатория сопротивления материалов, созданы и оснащены моделями и макетами предметные кабинеты начертательной геометрии, технического черчения, теоретической механики.

В конце 1964 г. на должность декана ОТФ был назначен ст. научный сотрудник НИСа ДГИ к. т. н. Куликов В. В., который к этому времени выполнил и представил к защите докторскую диссертацию по подземной разработке рудных месторождений. Однако назначение Куликова В. В., как вскоре стало совершенно очевидно, было серьезной ошибкой ректората — по своим деловым и моральным качествам (точнее полному отсутствию деловых и наличию значительных аморальных) он не соответствовал занимаемой должности.

Весной 1966 г. ректор ДГИ проф. Ренгевич А. А. прибыл в Красноармейск, чтобы согласовать с ГК КП (У) вопрос об освобождении Куликова В. В. от должности декана, но первый секретарь ГК Закацол М. И. отказался принять и говорить с ним (!?). Куликов устраивал ГК, так как поддерживал претензии о передачи ОТФ под управление ДПИ. После этого ректорат ДГИ отказался от борьбы за ОТФ.

1966 г.

Приказом МВССО УССР № 391 от 23 июня 1966 г. Красноармейский ОТФ был преобразован в филиал ДПИ. Все сотрудники по переводу были зачислены в штат филиала по своим должностям приказом по ДПИ № 1618 от 27 июля 1966 г. Одновременно были созданы еще две кафедры:

горной электромеханики (ГЭМ) и разработки полезных ископаемых (РПМ). По этим специальностям кафедры получили право на подготовку и выпуск горных инженеров, однако защита дипломных проектов в течение еще ряда лет осуществлялась на заседаниях ГЭК в ДПИ.

В этом же году было закончено строительство двухэтажного лабораторного корпуса, соединенного с основным учебным корпусом крытым переходом. Кафедры ОИД в новом лабораторном корпусе были выделены помещения, в которых были организованы просторный чертежный зал, предметный кабинет по начертательной геометрии и лаборатория технологии конструкционных материалов.

Несоответствие доц. Куликова В. В. занимаемой должности директора филиала стала вскоре очевидной и ректорату ДПИ. Этому способствовали итоги проверки результатов его «деятельности» Комиссией партийного контроля Донецкого обкома партии. В 1967 г. Ученый Совет отказал ему в избрании на должность профессора» и он вынужден был покинуть филиал.

С 1967 г. обязанности директора филиала исполнял доц. Карпак Б. В. Запомнился он как достаточно бесцветный руководитель, не проявивший себя ничем, кроме нескрываемого желания уехать из Красноармейска В 1969 г. он был избран по конкурсу на должность доцента кафедры теплотехники Днепропетровского металлургического института и покинул филиал.

В 1969 г. директором филиала был назначен доц. Мороз В. Д. Он же был избран зав. кафедрой РПМ. Эти должности он занимал до 1979 г. Доц. Мороз В. Д. проявил себя как деловой, энергичный и требовательный руководитель, много сделавший для наведения порядка, дисциплины и поднятия престижа филиала и в городе, и в базовом институте. При нем ректоратом ДПИ было принято решение о создании при Красноармейском филиале Подготовительного отделения (ПО). Для ПО был построен третий корпус (он возводился за счет средств Минугля УССР как Учебно-курсовой комбинат для строящейся новой шахты «Красноармейская-Западная») и общежитие. Деканом ПО был назначен ст. пред. Надев Е. И.

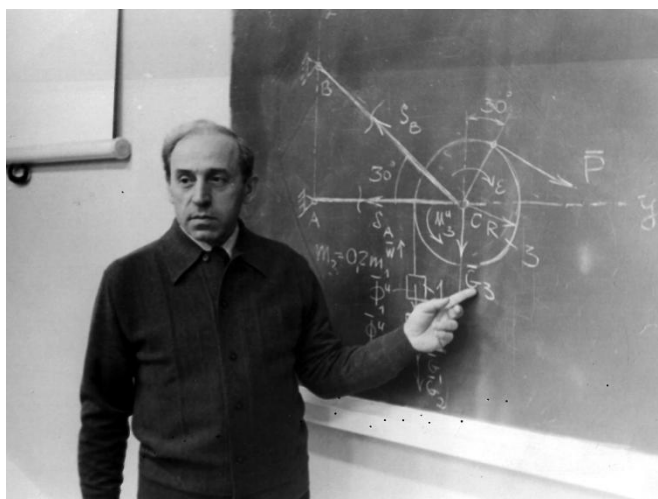
Увеличился штат преподавателей. Мороз В. Д. ввел в практику регулярное проведение заседаний Учебно-методического совета филиала. Большое внимание уделялось приобретению и широкому использованию технических средств обучения в учебном процессе. Был создан вычислительный центр. Сотрудники кафедр стали в большей степени привлекаться к участию в выполнении госбюджетных научно-исследовательских и научно-методических тем. В 1971 г. кафедра ОИД была переименована в кафедру теоретической и прикладной механики (ТПМ).

В 1979—1985 г. Директором филиала работал доц. Бобрик Н. П. По

его инициативе я приказом по ДПИ № 03-1511 от 04.12.79 был назначен на должность зам. директора филиала по научной работе на общественных началах. Этой работой я занимался до 1985 г.

Были созданы в филиале множительная лаборатория и фотолаборатория, был организован и регулярно работал научно-технический семинар, на котором обсуждались планы и технико-экономическое обоснование новых госбюджетных и хоздоговорных тем, заслушивались отчеты по законченным научно-методическим, научно-исследовательским и внедренческим работам, рассматривались подготовленные к опубликованию и депонированию рукописи на предмет дачи заключений и рекомендаций, заслушивались отчеты о ходе выполнении соискателями планов кандидатских диссертаций. В 1984 г. впервые в истории филиала доц. Чудновским В. Ю. была представлена к защите и успешно защищена на заседании Специализированного совета при Институте геотехнической механики АН УССР диссертация на соискание ученой степени доктора технических наук.

С 1994 г. я проживаю в Израиле. Здесь по материалам исследований и результатам внедрения их в промышленности, выполненных за 30 лет напряженной работы в Красноармейском филиале, я подготовил к печати и опубликовал в 2002 г. научную монографию «Механика роторных экскаваторов».

Краткая история развития Красноармейского филиала ДонГТУ

**Сыроватко
Анатолий
Анатольевич**

*доцент, кандидат
технических наук*

*Ассистент, старший
преподаватель, до-
цент кафедры горной
электромеханики КФ
ДонНТУ*

В 2001 году Донецкому государственному техническому университету исполнится 80 лет, его вклад в дело подготовки высококвалифицированных специалистов народного хозяйства оценен как значительный.

8 сентября 2000 года Красноармейскому филиалу Донецкого государственного технического университета исполнилось 41 год со дня организации в г. Красноармейске общетехнического факультета (ОТФ) Днепропетровского Горного института (ДПИ), ныне Горной Академии Украины (ГАУ), который в 1966 году был реорганизован в филиал Донецкого политехнического института (ДПИ).

За время существования филиала прошли обучение 12,5 тысяч студентов ОТФ, закончили вечерний факультет 2500 студентов, стационарное подготовительное отделение (рабфак) около 7000 и вечернее подготовительное отделение около 8000 слушателей.

Эти цифры свидетельствуют, что филиал все время своего существования обеспечивал себя необходимым числом абитуриентов.

В 1959 году первые 54 студента вечернего факультета 2-х специальностей заполнили еще недостроенные помещения здания треста «Красноармейскшахтострой», отданного в распоряжение ДГИ для создания базы производственной практики студентов стационарной формы обучения, и организации ОТФ с заочной и вечерней формы обучения по специальностям, «Разработка пластовых месторождений» (РПМ) и «Горная электромеханика» (ГЭМ).

Учебный процесс обеспечивался профессорско-преподавательским составом ДГИ.

Началось оборудование первых лабораторий с таких дисциплин: химия, физика при активной моральной и материальной поддержке руководства трестов «Красноармейскшахтострой» и «Красноармейскуголь» (управляющие трестами Хохлов и Самофалов В. Е.).

Первым деканом общетехнического факультета до 1964 года был доцент, кандидат технических наук Марищенко М. И., которого в этом году

сменил доктор технических наук Куликов В. В., прибывший с группой преподавателей ДПИ: ассистенты Завгородний В. Г., Король В. М., Шапошников В. С., закончившие ДГИ, и автор этих строк после обучения в очной аспирантуре при кафедре «Электрификация горных и промышленных предприятий» и направленный на постоянную работу ассистентом вновь организованной кафедры горных дисциплин, заведующим которой был назначен Марищенко М. В.

Для чтения лекций, курсового и дипломного проектирования приезжали ведущие профессора ДПИ: Абрамов Ф. А., Дуганов Г. В., Волотковский С. А., Иванов А. А., Воробьев А. А., доценты Петухов А. И., Маймин С. Р., Цейтлин Ю. А., Шишков П. Ф., Подольский В. А., Бахурин К. Н., Федоров Г. П., Поставной В. Г., старшие преподаватели, Мамон А. И., Бажан П. А. и др. Организации учебного процесса, много внимания уделял проректор Беличенко Н. Я.

В 1965 году первый отряд горных инженеров-технологов и горных электромехаников пополнил ряды специалистов Красноармейского угольного региона, (г. г. Красноармейск, Селидово, Доброполье и др.). Среди выпускников был главный геолог и главный экономист треста «Красноармейскуголь» Зинченко А. И. и Спектор Г. В., главные механики шахт «Краснолиманская» и «Центральная» Деревянко Е. Е. и Семенюк В. Е., главный инженер обогатительной фабрики Марголин И. Г., главный инженер и главный энергетик шахты «Центральная» Саченко А. А. и Кишиченко А. И., заместитель командира 10 ВГСЧ Тимошенко Ф. Ф. и др.

В этом же году был введен в эксплуатацию 2-й учебный корпус, спроектированный, построенный и полностью оснащенный современной мебелью, аппаратурой и оборудованием трестом «Красноармейскуголь» и уже в 1966 году был решен вопрос о строительстве третьего учебного корпуса тем же трестом.

В 1965 г. для работы на вечернем факультете прибыли выпускники очной аспирантуры ДПИ Крот В. П., Молчанов А. А., Бескровный В. И., Карпак Б. В., ставший в 1967 г. директором (деканом ОТФ) реорганизованного в июле 1966г. Красноармейского ОТФ в Красноармейский филиал Донецкого политехнического института (ДПИ). Все они впоследствии защитили кандидатские диссертации.

Материальная база учебного процесса была создана в минимальные сроки, была смонтирована лаборатория горных машин, не имевшая аналогов среди горных вузов (асс. Крот В. П.), лаборатории электрификации горных работ, рудничного электропривода, автоматизации производственных процессов, водоотливных установок (ассистенты Сыроватко А. А., Шапошников В. С., Карпак Б. В.), лаборатории общей электротехники, теоретиче-

ских основ электротехники (ассистенты Завгородний В. Г., Король В. М.), лаборатория вентиляции и техники безопасности (асс. Бескровный В. И.) на кафедре горных дисциплин.

В 1966 году организационная структура Красноармейского филиала, согласно приказа Минвуза УССР, состояла из двух факультетов: общетехнического с обучением по заочной форме студентов 32 специальностей народного хозяйства с контингентом на трех курсах 1100 человек первого этапа обучения и вечернего факультета с контингентом 620 человек по двум специальностям «Разработка пластовых месторождений» (РПМ) – заведующий доктор технических наук Куликов В. В. и кафедру «Горная электромеханика» (ГЭМ) – заведующий, защитивший в 1967 г. кандидатскую диссертацию, ст. преп. Сыроватко А. А., освободивший должность заместителя декана ОТФ.

В этом же году директором (деканом ОТФ), после ухода Карпака Б. В. и Куликова В. В. со всех постов, был назначен доцент, кандидат технических наук Губин Н. В. Заведующим кафедрой «Разработка пластовых месторождений» стал выпускник аспирантуры ДПИ доцент, кандидат технических наук Ярембаш И. Ф., ныне доктор технических наук, профессор кафедры «Разработка пластовых месторождений» Дон ГТУ.

На работу в филиал ДПИ доцентами кафедры ГЭМ прибыли также выпускники аспирантуры ДПИ кандидаты технических наук Вознесенский В. В., Яценко А. Ф., Скрынник В. И.

Уже в 1970 году процент преподавателей выпускающих кафедр, имеющих ученую степень, составил 80 %. Этот показатель не снижался до ликвидации второго этапа «сквозного обучения» вечерней формы в 1975 г., что явилось крупной стратегической ошибкой не только ректора ДПИ, профессора Малеева Г. В., который ее признал позднее, но и вновь назначенного директора филиала, доцента, кандидата технических наук Мороза В. Д. в 1969 г., сменившего на этом посту Губина Н. В.

В 1971 году, в честь 50-летия ДПИ, на ВДНХ СССР экспонировалась выставка научных разработок института, на которой была представлена и разработка филиала радиоволновых ленточных конвейерных весов (доц. Сыроватко А. А., ст. пр. Шапошников В. С. и выпускник филиала Матяш В. Ф.). Профессор Чудновский В. И. и доцент Коваленко И. И. были удостоены звания заслуженных изобретателей СССР.

Имя Мороза В. Д., несомненно должно быть вписано в историю филиала и города Красноармейска, внесшего значительный вклад в развитие филиала и науки Красноармейского региона. Во-первых, под его руководством было завершено строительство и ввод в эксплуатацию третьего учебного корпуса, финансирование которого было осуществлено трестом

«Красноармейскуголь».

Во-вторых, было построено пятиэтажное общежитие № 1. В третьих, было введено в строй девятиэтажное общежитие № 2. В четвертых, при филиале было открыто подготовительное отделение с дневной формой обучения (рабфак), впоследствии обеспечившее непрерывную и качественную подготовку абитуриентов не только на дневную форму обучения в ДПИ, но и на вечернюю и заочную формы обучения в филиале. В пятых, он стал первым директором, занимавшим этот пост более 10 лет. Его заслуги в развитии филиала были отмечены руководством ДПИ, которое назначило В. Д. Мороза проректором по развитию ДПИ, и под его руководством и контролем было построено и введено в эксплуатацию 8 и 9 учебные корпуса ДПИ. Ныне Мороз В. Д. профессор кафедры «Разработка пластовых месторождений» Дон ГТУ.

На подготовительном отделении много лет плодотворно работал в должности заведующего подготовительным отделением ст. преподаватели Агибалов А. Ф., Надеев Е. И. и Поддубный А. С. Под их руководством были подготовлены 7 тысяч будущих студентов. При филиале постоянно действовали подготовительные курсы для абитуриентов, на которых за все время существования филиала было подготовлено более 8000 абитуриентов, значительная часть которых стали студентами, как филиала, так и базового института. Учебный процесс вели, наряду с преподавателями филиала, и десятки лучших учителей школ города.

Преподаватели филиала Агибалов А. Ф., Гого В. Б. работали на организованном филиалом подготовительном отделении на Шпицбергене.

Преподаватели филиала и за границей выполняли свой долг по подготовке национальных кадров Алжира (ст. преп. Пескарев Б. В., доц. Сыроватко А. А.).

В учебном процессе, особенно на выпускающих кафедрах, использовались знания ведущих специалистов с производства. Это главный геолог и главный инженер ЦММ треста «Красноармейскуголь» Зинченко А. И. и Лесин В. А., главный маркшейдер треста «Красноармейскуглестрой» Додин Б. И., начальник проектно-конструкторского бюро треста «Красноармейскуголь», кандидат технических наук Бутенко П. С., главный энергетик треста «Красноармейскшахтострой» Литовка В. В., главный гидрогеолог геологоразведки Яковчук А. М. и его супруга, начальник ШСМУ № 8, а затем и главный механик треста «Красноармейскуглестрой», Верещагин В. М., бывший выпускник кафедры ГЭМ филиала, и многие другие ведущие специалисты угольной промышленности региона.

Для работы на кафедре ГЭМ были приглашены с производства заст. главного механика шахты «Родинская» Триллер Е. А., на должности доцен-

тов главный энергетик ш/у «Новгородовская» Коваленко И. И., и заст. главного инженера треста «Красноармейскшахтострой» Кандыбей А. П. Все они впоследствии защитили кандидатские диссертации и работали до преклонного возраста.

Среди выпускников филиала были директор шахты им. Г. М. Димитрова п/о «Красноармейскуголь» Никитенко Г. Г., директор шахты № 3-3 бис п/о «Красноармейскуголь», а затем шахты «Степная» п/о «Павлоградуголь» Уманенко М. П., Герой соцтруда Чабан Ф. И., директор Добропольской ЦОФ Базавлуцкий Н. Г. и Кураховской ЦОФ Тамборский А. Б., директор по производству п/о «Селидовуголь» Власенко Л. А., директора по кадрам и быту, транспорту п/о «Красноармейскуголь» Молчанов В. И. и Цыганок И. П., председатели Красноармейского исполкома Петренко И. В., Приймаченко Н. П., главные механики треста «Красноармейскуглестрой» Верещагин В. М. и Масолов В. А., начальники управления этого же треста Белицкий А. А., Масло А. Н., Соловищук В. К., главный технический инспектор Кучин В. Н., генеральные директора Красноармейского КБО Свидченко В. В. и Селидовского КБО Тамборский А. Б., директор и главный инженер завода «Бытрадиотехника» Матяш В. Ф. и Щербак А. П., главный бухгалтер шахты «Центральная» и затем начальник государственной налоговой инспекции Рисованный В. С., главный бухгалтер п/о «Красноармейскуголь» Шейко Д. Ф., директора завода «Электродвигатель» Галата И. С. и Мальцев Ю. Ф., директора по экономике, транспорту и помощник генерального директора п/о «Добропольеуголь» Зазимко Ю. И., Безымянко Н. И. и Добровольский В. И., заст. управляющего трестом «Красноармейскуглестрой» Лаврентьев Н. В., директор шахты им. Коротченко Д. С. Явруян Ю. А., директор ш/у «Кураховское» Литвиненко Б. К., директор и главный механик шахты «Новодонецкая» Козак Ю. П. и Холодный В. Г., главный энергетик шахты «Новгородовская № 2» Белозуб Г. А., директор ш/у «Новгородовское» Надеев Л. А., главный механик управления механизации треста «Красноармейскшахтострой» Ляхно И. Е., главный инженер КШСМУ № 2 Сандлер З. И., генеральный директор п/о «Селидовуголь» и затем заст. министра Минуглепрома Украины Радченко В. В., главные энергетики п/о «Красноармейскуголь» и шахты «Краснолиманская» Шуть Г. А. и Харитонов С. Д., директор, главный механик и главный энергетик шахты им. Стаханова А. Г. Штутман А. И., Хлудеев А. Ф. и Юрков П. Р., заст. главного механика п/о «Красноармейскуголь» Мосиенко В. И., главный механик и заст. директора шахты «Красноармейская-Западная № 1» Каюн О. П. и Гайшенец Г. И., директор шахты им. Димитрова Г. М. п/о «Красноармейскуголь», а затем шахты «Белозерская» п/о «Добропольеуголь» Гулик В. Д., главный

механик этой шахты Корниенко Н. Я., главный механик шахты «Селидовская-Южная» Субботин С. М., начальники Красноармейского и Селидовского РГТИ Демин В. Н. и Фурсов В. Я., главный механик шахты «Родинская», а затем главный энергетик п/о «Красноармейскуголь» Бохан А. Ф., главный механик шахты «Пионер» Сырватка В. А., главный энергетик шахты «Краснолиманская» Одинцов В. И., главный энергетик п/о «Павлоградуголь» Кушляк В. Ю., главный механик шахты им. Героев космоса Токарев Н. А. этого же объединения. Степанов В. А. возглавил Управление материально-технического снабжения п/о «Красноармейскуголь», а затем и Укрглавснаб Минуглепрома.

Красноармейский территориальный комитет профсоюзов угольной промышленности возглавил Орлов Б. А. и Сиротюк Р. П., председателем НПП Украины стал председатель шахткома шахты им. Стаханова А. Г. Волюнец М. Я., шахтком шахты «Красноармейская-Западная № 1» уже много лет возглавляет Братусь А. В.

Начинали учебу в филиале работники милиции: заст. начальника Красноармейского горотдела милиции подполковник Пальчик В. Ф., подполковник Донецкого облГАИ Жабский Л. Я., начальник Марьинского ГАИ подполковник Ягодченко Н. Н., начальники Красноармейского и Селидовского ГАИ майоры Гайдоба, Ярош В. С., Придатыко В. В., Подлипян А. С., Титов В. А., Запорожец, начальник Красноармейского МРЭО Бондарь Л. И., заст. начальника Красноармейского ГАИ Полевой А. П., начальник Красноармейского райГАИ, начальник транспортной милиции города Ванжа И. В. Начальник Добропольского отдела СБУ подполковник Линник В. закончил филиал.

Директорами ГорПТУ стали Скачек Д. М., Фурсов В. М., Анищенко В. М., Глебский В. П. Начальниками Красноармейского, Селидовского и Добропольского АТП много лет работали и продолжают работать Жувак А. М., Голубь Ю. И., Лобов Н. П. Начинал учебу в филиале и генеральный директор п/о «Красноармейскуголь» Тымченко В. А.

Стали кандидатами технических наук выпускники кафедры ГЭМ Верменчук И. П., Демченко Н. В., Радченко В. В. и выпускник кафедры РПМ Беляев А. Н. Последний стал деканом ОТФ и успел подготовить к защите докторскую диссертацию, но которую не успел защитить, вследствие его преждевременной смерти.

Это созвездие выпускников позволяет утверждать, что труды преподавательского, учебно-вспомогательного персонала и сотрудников филиала оказались не напрасными, и угольная промышленность получила высококвалифицированных специалистов.

Много труда и знаний было вложено в их способные головы старши-

ми преподавателями: супругами Павловыми (Алексей Николаевич и Анна Петровна), супругами Вознюк (Иван Петрович и Луиза Петровна), Жлобичем Н. Я., Дашковским Л. Г., Удавиченко Л. А., Мальцевой В. Н., Карнаущенко Н. А., Агибаловым А. Ф., Татьянченко М. А., Кислицкой В. А., Белицкой Л. Л., Швец М. А., Полосиным Г. А., Ковалевой А. Д., Олейниковым П. М., взявшие на себя нелегкий труд по политико- воспитательной работе в качестве кураторов академических групп.

Более 30 лет работает в деканате со студентами Патрикац Л. А. Окончила институт и продолжительное время добросовестно трудится Шевченко Т. Н. на кафедре ГЭМ. Следует поблагодарить за многолетний и безупречный труд Говберг Н. П. и Шатохина Л. И. Как минимум, половину своей жизни проработали библиотечные работники Хацько В. А., Выростова В. И. Много труда и души вложили в становлении филиала методист Анищенко М. Д.

Заведовали кафедрами ст. преподаватели Павлов А. Н., Дашковский Л. Г., Вознюк Л. П., доценты Прокопенко И. Н., Сыроватко А. А., Алексеенко Б. А., Мороз В. Д., Бобрик Н. П., Удовиченко Е. М., Триллер Е. А., профессор Чудновский В. И.

Заместителями деканов на разных факультетах и в разное время были: ст. преподаватели: Вознюк И. П., Шапошников В. С., Сыроватко А. А., Дейнека А. Г., Бескровный В. И., Татьянченко М. А., Белицкая Л. Л., Юровникова С. М., Вознюк Л. П., Мальцева В. Н., доцент Нестеренко В. Н.

Профсоюзную организацию филиала по много лет возглавляли ст. преподаватели Жлобич Н. Я., Триллер Е. А., Ляшенко В. П., доценты Сыроватко А. А., Дейнека А. Г., Береговых В. Ю. Много лет отдала добросовестной профсоюзной работе Говберг Н. П.

Материальная база филиала постоянно совершенствовалась, особенно после введения в строй третьего учебного корпуса: была смонтирована лаборатория водоотливных и вентиляторных установок (Триллер Е. А., Вознесенский В. В.), эрлифтная установка, ставшая базой экспериментальных работ для кандидатских диссертаций Триллера Е. А. и Гого В. Б., кабинеты горных дисциплин (заведующий кафедрой «Разработка пластовых месторождений» Прокопенко И. Н.), геологический музей (доцент, кандидат геолого-минералогических наук Соколов Н. Е.).

Для заведования секцией общественных наук был приглашен кандидат исторических и философских наук Рудаков.

Вторым директором филиала, проработавшем на этой должности более 10 лет, стал доцент, кандидат технических наук Бобрик Н. П., установивший деловые отношения с руководителями города, руководством трестов «Красноармейскуголь», «Красноармейскшахтострой», «Красноармей-

скуглестрой», «Селидовуголь», «Добропольеуголь» и других предприятий городов региона.

За время его работы было уделено особое внимание эстетическому оформлению учебных помещений: полностью была заменена учебная мебель, заменены на современные учебные доски, приобретены автоматизированные лекторские трибуны со всевозможными техническими средствами обучения во все лекционные аудитории, шторы во все учебные лаборатории и аудитории, многочисленные технические средства обучения, эстетизирован вестибюль первого учебного корпуса, большой наклонный зал, приобретены новая мебель и постельные принадлежности в общежития. Помощь в проведении этих мероприятий была оказана деканом ОТФ Сыроватко А. А. и заместителем директора Бутенко И. Г.

Но главной заслугой Н. П. Бобрика было восстановление сквозного или второго этапа обучения на вечернем факультете, прекращение которого в 1975 году «обошлось» филиалу в потере около 1000 выпускников. В кратчайшие сроки был смонтирован учебный полигон горной техники, лаборатории электрификации горных работ, рудничного транспорта, горных машин (Сыроватко А. А., Триллер Е. А., Удовиченко Д. Е., Пальчик В. Ф.), лаборатории электрических измерений, автоматизации производственных процессов, рудничного электропривода, лаборатории общей и теоретической электротехнике были переоснащены современным электротехническим оборудованием и стендами, а также лаборатории физики (Сыроватко А. А., Вознесенский В. В., Триллер Е. А.). За оказание помощи в этой работе – ведь пришлось все делать заново вместо разрушенного при закрытии сквозного вечернего обучения в 1975 году – большое спасибо генеральному и техническому директору п/о «Красноармейскуголь» Бигме П. М. и Королю И. Я. Низкий им поклон!

Началась компьютеризация филиала, был оборудован зал с ЭВМ «Наири», приобретены программируемые калькуляторы в большом количестве (Вознесенский В. В.), оборудован кабинет молодого лектора со всеми техническими средствами обучения (Сыроватко А. А.).

В это время была защищена первая в филиале докторская диссертация доцентом, кандидатом технических наук, заведующим кафедрой теоретической и прикладной механики Чудновским В. И., защищены кандидатские диссертации Масичем В. А., Поддубным А. С. и получены научные степени кандидатов исторических наук, Серафимов И. Ю. защитил диссертацию и получил степень кандидата экономических наук, Коваленко И. И. и Триллер Е. А. защитили диссертации на степень кандидатов технических наук. Были приглашены для работы в филиале на должность заведующего кафедрой физики кандидат физико-математических наук Панаэтов А. А., кан-

дидаты технических наук Удовиченко Д. Е., Нестеренко В. Н., Береговых Ю. В., уделившие много внимания и труда в создании лаборатории рудничного транспорта, лаборатории охраны труда и техники безопасности, рудничной вентиляции, а также развитию лабораторной учебной базы компьютерной техники. Кандидат технических наук Садомская Т. А. была приглашена на должность заведующего кафедрой общенаучных дисциплин, с которой успешно справилась и далее в течение 10 лет совмещала эту должность с должностью декана ОТФ. Ассистент кафедры общенаучных дисциплин Придатыко С. П. защитила диссертацию на ученую степень кандидата химических наук, начала работу в филиале и кандидат экономических наук Школяренко О. А.

Профсоюзная организация создала для преподавателей филиала садоводческое общество «Наука» на площади 5 га (50 участков), представила к награде медалью «Ветеран труда» около 70 сотрудников филиала (доц. Сыроватко А. А., доц Дейнека А. Г., асс. Кравцов В. М.).

Профессорско-преподавательский состав принимал активное участие в общественной жизни города и региона путем организации и проведения различного рода научно-практических конференций, ярмарок и выставок и, особенно в чтении лекций по линии общества «Знание», которое на протяжении 20 лет возглавляли директора филиала доценты Мороз В. Д. и Бобрик Н. П., заместителями которых много лет были доценты Сыроватко А. А. и Беляев А. Н.

Несомненно, большая заслуга в становлении филиала как учебного, научного и культурного центра региона принадлежит первым секретарям Красноармейского, Селидовского и Добропольского горкомов партии Закоцолу, Петрину Н. В., Леонову О. Н., Наумову Н. И., Радченко В. В., вторым секретарям Никитенко Г. Г., Кабанцу М. Н., Петренко И. В., Шаповалову А. Г., Жуку Н. Е., председателям Красноармейского горисполкома Дучалу Н. А., Петренко И. В., управляющему трестом «Красноармейскуголь» Самофалову В. Е., главному инженеру треста «Красноармейскуглотстрой» Македонскому Л. В., управляющему трестом «Красноармейскуглестрой» Наумову Н. И., директору шахты «Украина» генеральному директору п/о «Красноармейскуголь», заместителю министра Минуглепрома УССР Бигме П. М.

Заслуги Н. П. Бобрика в развитии филиала и создания творческой обстановки были по достоинству оценены руководством ДПИ, куда он был приглашен на должность проректора по вечернему и заочному образованию, получил должность профессора.

К сожалению, трагическая смерть оборвала его плодотворную жизнь.

Подготовительное отделение ДПИ

**Агибалов Алексей
Федорович**

*ассистент, старший
преподаватель кафедр
общинженерных
дисциплин,
теоретической и
прикладной механики;
заведующий
подготовительным
отделением КФ ДПИ*

Подготовительные отделения при вузах страны – Советского Союза были созданы в начале семидесятых годов 20-го века. Основная их задача подготовить рабочую и сельскую молодежь для успешной учебы в вузе. Такое подготовительное отделение было создано и при ДПИ. Однако базовый институт передал подготовительное отделение в Красноармейский филиал с приходом на должность директора Красноармейского филиала – молодого, энергичного Мороза Виктора Даниловича. Филиал при нем получил очередной небывалый подъем во всех сферах своей деятельности.

Прежде всего, была создана дневная форма обучения, которая постепенно стала вытеснять вечернюю и заочную. Город и горожане почувствовали прилив студентов, молодежи, которая начала себя проявлять в проведении всевозможных городских мероприятий. При директоре Морозе В. Д. был построен 3-й учебный корпус, 9-ти этажное общежитие на 400 мест, которое было отдано полностью для слушателей подготовительного отделения.

Строительство этого общежития курировал Агибалов А. Ф. затем эксплуатировал вместе со слушателями. Планы приема каждый год увеличивались, и мы принимали по 400-500 слушателей ежегодно. Это были в основном дети рабочих, которые проработали на предприятиях- шахтах, заводах, фабриках, колхозах не менее одного года в качестве рабочего, а также бывших воинов Советской Армии. Молодые люди умудренные, пусть небольшим, жизненным опытом, сознательно выбирали специальность для своей будущей жизни. Обучение было бесплатное.

подавляющее большинство слушателей ПО с успехом заканчивали обучение и без вступительных экзаменов зачислялись на соответствующие факультеты базового института и Горловского филиала ДПИ. Они становились костяком факультетов, — старостами групп, комсоргами, парторгами, профгруппоргами и другими общественными студенческими деятелями. А на производстве, после окончания вузов, руководителями участков различных промышленных предприятий.

Надо сказать, хотя они и получали необходимые знания для учебы в

вузе, но уступали в качестве учебы на некоторых факультетах ДПИ (например, экономическом). Не все деканы были в восторге от учебы бывших слушателей, да и не очень даже ректорат покровительствовали подготовительному отделению. Основные, защитники, ПО были директор филиала Мороз В. Д. и проректор ДПИ Мухопад Н. Д.

Для того чтобы добиться успешной учебы слушателей в ДПИ, нужна была основная базовая подготовка по математике и физике. Слушатели так же получали определенные знания по русскому языку и русской литературе, обществоведению и физкультуре. На подготовительном отделении работало 7—9 математиков, 4—5 физиков, 2—3 общественника, 1—2 физкультурника, 3—4 языковеда. учебный процесс велся согласно планам утвержденным министерством высшего образования СССР. Читались лекции в потоках 100—120 слушателей, проводились практические занятия и лабораторные работы. Особую роль в подготовке слушателей оказывали преподаватели математики Романова Е. А., Карнаущенко Н. Н., Мальцева В. Д., Калашников Н. Ф. и другие. Физики – Швец М. А., Павлов А. Н., Гого В. Б., Юровникова С. М., русский язык и литература Ковалева А. Д., Ревенко С. М., физкультура – Ляшенко В. П. и др.

Несмотря на научно–познавательные лекции преподавателей ПО практические занятия, проработки, лабораторные работы — знаний у слушателей было недостаточно. Тогда учебный совет подготовительного отделения принял решение проводить дополнительные занятия – организовать самоподготовку слушателей под руководством преподавателей непосредственно в общежитии. Для этого были выделены на каждом этаже комнаты для самоподготовки, оборудованы необходимым инвентарем и литературой, составлены графики посещения преподавателей. В этом деле особую роль сыграли общественные организации ПО – студсовет, комсомольское бюро, партбюро подготовительного отделения. Эта работа была проведена успешно и дала свои позитивные результаты. Мне пришлось выступать с этим вопросом на областном и республиканском уровне. Было опубликовано несколько статей по этому вопросу Агибаловым А. Ф., Швец М. А. и других. Проверить успехи работы самоподготовки слушателей приехал 1-й зам министра высшего образования УССР – увидел, убедился и поблагодарил.

Проведению учебного процесса на высоком уровне способствовало материальное обеспечение благодаря усилиям директора филиала Мороза В. Д. и сплоченный коллектив преподавателей. Слушатели были увлечены этим процессом. Для них создавались необходимые условия питания, проживания, занятий и огромное методическое обеспечение. Большой вклад в методическое обеспечение внесли Швец М. А., Романова

Е. А. Карнаущенко Н. И. и др. Поэтому подготовительное отделение ДПИ методически курировало всеми подготовительными отделениями Донецкой области, (мединститутом, торговым институтом, университетом, Мариупольским металлургическим институтом, Славянским пединститутом и др). Это говорит о том что работа в методическом плане в ДПИ была поставлена лучше чем в других вузах области. Поочередно в вузах области проводились семинары методические слушания, где обсуждались вопросы обучения, и воспитательная работа. Обмен опытом методическими разработками, новыми методами обучения и т. д. Руководил этой общественной организацией декан ПО ДПИ Агибалов А. Ф. Постоянное совершенствование учебной, методической и воспитательной работы на подготовительном отделении ДПИ и как результат хорошие показатели учебы слушателей обеспечили подготовительному отделению успех, уважение, доверие.

Особо следует сказать о студенческом самоуправлении. Умело подобранные общественные студенческие организации – студсоветы общежитий, профсоюзные, комсомольские партийные бюро поддерживали надлежащую дисциплину среди слушателей в учебных корпусах и общежитиях. Серьезных нарушений дисциплины не было. Постоянный контакт преподавателей и декана со слушателями был залогом успеха.

На подготовительном отделении каждый год организовывались художественная самодеятельность, проводились вечера отдыха, «капустники», дискотеки, спортивные соревнования. Вечера отдыха проводились как в общежитиях, так и в 3-ем учебном корпусе, ДК им. Ленина, совместно с учащимися педучилища, молодежью г. Красноармейска. Слушатели ПО активно участвовали в общественной жизни города и района. Постоянно их приглашали в ДК им. Ленина на встречу с ветеранами труда, передовиками производства, на праздничные демонстрации, праздники Дня шахтера и города, активно участвовали в субботниках и воскресниках. Улицы им. Горького, Свердлова, проспект Шахтостроителей, ул. Днепропетровская, парк и др. Их благоустройство было поручено подготовительному отделению. Тесные связи были с промышленными предприятиями, шахта им. Димитрова, шахта Центральная и др. Герой соц. Труда шахты им. 21 съезда КПСС Чабан Ф. шахты им. Димитрова и др. были частыми гостями слушателей ПО. Руководство колхозов «Родина» и «Победа», совхоза Красноармеец, райкома партии приглашали слушателей для работы на с/х полях – прополка уборка, транспортировка с/х продукции. Студенты работали с энтузиазмом, безвозмездно, для города, колхоза, Родины — СССР. Это были в большинстве своем люди коммунистического труда, молодежь строила коммунизм.

Развитию подготовительного отделения и новый импульс дал новый

директор Красноармейского филиала Бобрик Н. П., пришедший на смену Морозу В. Д. Подготовительное отделение совершенствовало свою работу, учебно-воспитательные показатели были весьма хороши, и ДПИ вышло на союзный уровень. Работой ПО заинтересовался ЦК ВЛКСМ, министерство высшего образования СССР - министр Елютин и трест «Арктикуголь». Я и директор филиала Бобрик Н. П. были приглашены в ЦК ВЛКСМ и трест «Арктикуголь» на собеседование в г. Москву. Убедившись в наших успехах, предложили организовать обучение молодежи на о. Шпицберген. Группа преподавателей и я отправились в командировку на о. Шпицберген в 1986 г., в ноябре. В короткий срок было создано подготовительное отделение на руднике «Пирамида» и руднике «Баренбург» треста «Арктикуголь», а в конце 1987 года состоялся первый выпуск слушателей ПО. Рабочая молодежь Донбасса, Воркуты, Червонограда, Тульского угольного бассейна, Караганды и Сибири, работающие на о. Шпицберген, получили путевки в вузы страны советов. Но неудачная затянувшаяся перестройка в СССР начала давать экономические сбои, привела к распаду Советского Союза, погубила подготовительные отделения. Рабочая молодежь потеряла возможность получать образование бесплатно.

Учеба за деньги привела к деградации инженера, врача, учителя и других профессий. Сейчас предприятия и школы нуждаются в высококвалифицированных специалистах, преданных интересам Отечества и народа. Но таких единицы, нет былой массовости. Рабочей и сельской молодежи, можно сказать, дорога в вузы закрыта. Государство даже не гарантирует работу молодежи после окончания школы, вуза. Учеба, служба в армии за деньги не способствует воспитанию патриотов, гордых молодых людей за свою страну. Нет голубой мечты, а без мечты нет успеха, нет стремительных движений вперед.

Воспоминания о становлении Красноармейского индустриального института старосты первого выпуска горных инженеров

***Зинченко
Александр
Иванович***

*студент
Красноармейского
общетехнического
факультета ДГИ в
1959—1966 гг.*

В сентябре 1959 года в г. Красноармейске начались занятия первого набора студентов вновь открытого филиала вечернего обучения Днепропетровского горного института им. Артема.

В августе 1959 года в Днепропетровском горном институте шли вступительные экзамены на вечернее и заочное обучение. Среди абитуриентов на заочное обучение была значительная группа работников среднего командного звена угольной промышленности (трестов «Красноармейскуголь», «Добропольеуголь», «Селидовуголь») имеющих среднее и среднетехническое образование. В процессе сдачи экзаменов им объявили, что решен вопрос создания филиала вечернего обучения в г. Красноармейске (до этого ходили разноречивые слухи об этом). Сдавшим эк-

замены предложили обучаться в филиале. Многие подали заявления в приемную комиссию о переоформлении вступительных документов. Так многие из сдавших экзамены были зачислены студентами Красноармейского филиала вечернего обучения – всего 52 человека, из них 27 по специальности горная электромеханика и 25 – подземная разработка угольных месторождений..

Занятия начались 8-го сентября, две группы занимались первое время в одной аудитории, так как здание филиала строилось, и шли отделочные работы. Одновременно по мере окончания работ увеличивалось количество аудиторий и лабораторий осуществлялось оснащение учебными пособиями и оборудованием. Часто студенты вместо занятий помогали разгружать оборудование, мебель.

Так начинался филиал в г. Красноармейске.

В организации первого учебного года большая роль принадлежала молодому ученому и прекрасному организатору Кияшко Ивану Андреевичу. Необходимые учебные пособия привозили с базового института, оборудование и приборы из шахт района. После становления планового обучения т. Кияшко вернулся к своей основной работе в институте, а дела филиала были переданы вновь назначенному руководителю филиала Марищенко Михаилу Васильевичу. Активно помогали в организации становления фи-

лиала и процесса обучения старосты групп Зинченко А. И. и Тимошенко Ф. Ф.

Учебный процесс вели ученые преподаватели базового института. Общеобразовательные дисциплины вели старшие преподаватели Бажан П. А., Мамон А. И., Зендер П. С. и другие. Предметы вели доценты и профессора Абрамов Ф. А., Дуганов Г. В. Беличенко Н. Я., Куликов В. В., Петухов А. И., Шишков П. Ф., Подольский В. А., Бахурин К. И. и другие.

По мере становления учебного процесса второй и последующие годы в состав преподавателей вводились молодые начинающие научные кадры среди них: Воробьев А. И., Шапошников В. С., Сыроватко А. А., Жлобич Н. Я., Триллер Е. А., Вознесенский В. В., ставшие основным звеном филиала, защитившими ученые степени и ученые звания.

Большую помощь в становлении филиала оказали партийные органы города и шахт, руководители горных предприятий. Местные органы помогли приобрести здание для филиала. Здание строилось для управления треста «Красноармейскшахтострой» (период совпал с компанией в стране по первоочередной стройке жилья и строительство управленческого здания было заморожено), было перепланировано под учебный корпус. Руководители шахт безвозмездно (под видом оказания технической помощи) передавали филиалу новейшее горно-шахтное оборудование для лабораторий. Совместно с горсоветом г. Красноармейска, автопредприятием АТП, организовали регулярную доставку студентов к началу занятий, и после окончания из г. Димитров, Доброполье, Селидово.

Так совместными усилиями горного института им. Артема городскими властями руководителями шахт района, студентами первого и последующих потоков организовали учебный процесс Красноармейского филиала вечернего обучения.

Первый выпуск специалистов оправдал все эти заботы. Отчислений по неуспеваемости не было. Из 46 выпускников защитили дипломные работы 29 на отлично, 14 на хорошо и 4 на удовлетворительно.

Многие выпускники долгое время возглавляли службы цеха угольных предприятий из них: Спектор Г. В. главный экономист шахты «Стаханова» п / о Красноармейскуголь МУП Украины, Саченко А. А. гл. инженер ш. «Центральная», Подставкин В. И. главный специалист по буровзрывным работам п / о Красноармейскуголь, Зинченко А. И. гл. геолог п / о Красноармейскуголь, главные механики шахт Кишиченко А. И., Семенюк В. Е., Деревянко Е. Е., Марголин И. А. руководитель отдела качества п/о. Начальники участков Матюнин Н. Т., Ересько В. И. и другие. Значительная часть руководителей среднего и высшего звена угольных предприятий района получили высшее образование в стенах филиала.

Воспоминания выпускника 1-го выпуска

**Марголин Илья
Григорьевич**

*студент
Красноармейского
общетехнического
факультета ДГИ в
1959—1966 гг.*

Для истории отрезок времени в 50 лет – крайне малый срок, для человека, который прожил 50 лет с момента образования Красноармейского индустриального института – срок ощутимый.

Хочется поделиться воспоминаниями о тех далеких, но очень значимых годах в жизни страны, угольной отрасли и о нашем месте в тот период.

Необходимость организации высшего учебного заведения в нашем регионе была вызвана развитием угольной промышленности в 50-х годах теперь уже прошлого века.

«Золотой век» отечественной угольной промышленности пришелся на период существования СССР, когда только сама принадлежность к профессиональной группе угольщиков гарантировала вполне достойную жизнь. В течение нескольких десятков лет этой эпохи горняки были наиболее почетным и наиболее высокооплачиваемым отрядом рабочего класса, настоящей гвардией труда. Вряд ли можно было найти какую-то другую отрасль, в которой зародилось бы больше патриотических начинаний, движений, починов, чем в угольной.

На начало 50-х годов приходится бурное развитие угольной промышленности региона. Значительные запасы энергетических и коксующихся углей вызвали интенсивное строительство шахт и углеобогачительных фабрик. Линия этого грандиозного строительства промышленных предприятий протянулась через Селидово, Красноармейск, Доброполье. Вместе с предприятиями строились шахтерские поселки и города.

В это время были построены: шахты Гнилушанская № 1 и № 2, «Белозерская» в пос. Белозерск, гидрошахта «Пионер» в пос. Новодонецк, шахта «Белицкая» в пос. Белицкое, шахты «Запорожская» и «Родинская № 2» в пос. Родинское, шахта «Родинская № 1» в пос. Ново — экономическое, шахта им. Коротченко в Селидово, шахты «Новгородовская № 1, № 2 и № 3», «Россия» в пос. Гродовка, шахта «Украина» в пос. Украинск.

Вводимым предприятиям требовались квалифицированные кадры. В то время на инженерно — технических должностях работали, в основном, практики со значительным производственным опытом, но без необходимых

инженерных знаний. Представители этого отряда ИТР были и костяком трудовых коллективов, и наставниками и воспитателями молодых, начинающих ИТР. Внедряемая новая техника на шахтах и обогатительных фабриках требовала подготовки инженеров. В центре региона в г. Красноармейск на правительственном уровне было принято решение о создании высшего учебного заведения.

Желающие получить высшее образование, отдать себя всецело углю и навсегда связать свою судьбу с угольными предприятиями среди молодых людей, проживающих в выше упомянутых поселках, было множество.

В 1959 году большая группа молодежи из Красноармейска, Селидово, Родинского, Доброполя уехала поступать в Днепропетровский горный институт им. Артема на заочное отделение. После сдачи вступительных экзаменов ректор института проф. Нестеренко собрал поступивших в актовом зале и изложил намерение создать филиал Днепропетровского горного института в г. Красноармейске при условии, что поступившие письменно дадут свое согласие обучаться по вечерней форме по двум направлениям — разработка полезных ископаемых и электромеханика. Свое согласие дали 80 человек. Таким образом было организовано две учебных группы по 40 человек. В строящемся здании института в г. Красноармейске было оборудовано две аудитории на первом этаже (нынешние аудитории 3 и 4) и уже в сентябре 1959 года начались занятия.

Помещение было практически не подготовлено, не было отопления и других жизненно необходимых помещений. На занятия из Селидово, Доброполя, Родинского ездили на попутках или рейсовым автобусом Донецк — Доброполье. Весь преподавательский состав направлялся из Днепропетровска в Красноармейск в командировку. Жили преподаватели в малой гостинице «Маяк».

Часы в двух группах вычитывались попредметно в течении недели, а на следующую неделю приезжали новые преподаватели и вычитывали другие предметы. И так по очереди, сменяя друг друга. Вспоминая этот период, нужно сказать, что это был их профессиональный подвиг. За все старания- огромное им спасибо! Жаль, что их сегодня нет с нами.

Первыми преподавателями были: ст. преподаватели Мамон А. И., Бажан П. Л. (математика), доценты Федоров Г. П., Поставной В. Г., из местных — ст. преподаватели Зендер П. С. (все иностранные языки), Вознюк А. Ю., Павлов А. Н. (физика), методист Онищенко М. Д. Деканом факультета был докт. техн. наук Куликов В. В. Практические занятия вели ассистенты Дашковский Л. Г., Сыроватко А. А., Шапошников В. С. На старших курсах лекции читали: проф. Биличенко Н. Я., Дуганов Г. В., Абрамов Ф. А., доценты Петухов А. И., Цейтлин Ю. А., Шишков П. Ф., Шиш-

ков А. И., Бахурин К. И. К моменту окончания института ректором был проф. Ренгевич А. А.

По ряду причин, часть студентов за время обучения отсеялись, на финиш в 1965 году вышли 47 человек: 26 электромехаников и 21 разработчик.

Бессменными старостами групп все 6 лет были: в группе разработчиков — Зинченко А. И., в группе электромехаников — Тимошенко Ф. Ф.

После защиты дипломных проектов в тот же день было организовано вручение дипломов, и состоялся выпускной вечер, на котором руководители предприятий огласили приказы о назначении выпускников на инженерно – технические должности.

Многие выпускники успешно продвигались по служебной лестнице. Из группы разработчиков – Зинченко Александр Иванович был главным геологом ПО «Красноармейскуголь», Саченко Александр Андреевич – главным инженером шахты «Центральная», Спектор Григорий Владимирович – заст. министра угольной промышленности, один из учредителей банка «Надра». Из группы электромехаников – Марголин Илья Григорьевич – 35 лет проработал главным инженером обогатительной фабрики, был директором дирекции по обогащению ГХК «Селидовуголь», Деревянко Евгений Егорович был главным механиком шахты им. Димитрова, Дрегваль Н. И. — начальником производственного отдела треста «Красноармейскшахтострой», Кореневич Я. – главным механиком шахт «Новатор», им. Димитрова. К сожалению годы берут свое. В настоящее время в живых остались лишь немногие. Вечная память умершим, счастья, добра и долголетия – живым. Сыновье спасибо и земной поклон всем нашим преподавателям!

**Матяш Валерий
Федорович**

*Студент
Красноармейского
общетехнического
факультета в 1962—
1968 гг.*

Эпизоды воспоминаний о времени и о своей учебе на ОТФ

Поступил я на общетехнический факультет Днепропетровского горного института в Красноармейске в 1962 году на специальность «Горная электромеханика». Таким образом, это был третий набор студентов факультета с момента его основания. Поступил я как-то легко, с первого раза, без особого труда. Сказались хорошая подготовка в школе и небольшой разрыв во времени между окончанием школы и поступлением в вуз. Учеба тоже не была тяжелой. Самое трудное это была нехватка времени, ведь целый день был на работе, а весь вечер в институте. В то время студенты были в основном сознательные, и пропуск занятий рассматривался как большой грех.

Говорят, что самое трудное – это жить во времена больших перемен. Случилось так, что поступили мы на ЗТФ Днепропетровского горного института в Красноармейске, а в конце нашей учебы, в 1966 году факультет, который как раз реорганизовали в филиал и передали в состав Донецкого политехнического института. Надо сказать, что мы студенты сразу почувствовали перемену, к нам начали относиться как к чужакам. Преподаватели из ДПИ стали говорить нам, что, обучая нас, днепропетровские преподаватели использовали неправильную методику, учили нас не по тем учебникам и т. д. Позднее я понял, что между ДГИ и ДПИ шла конкурентная борьба, боролись как бы две научные школы, и это в какой-то мере отражалось на нас студентах. Защиты дипломных проектов тогда осуществлялись на заседаниях ГЭК в ДПИ. И вот на защите дипломов нашего выпуска случилось, можно сказать, чрезвычайное происшествие, больше 20 моих сокурсников провалили защиту.

В те времена от студентов, которые обучались на горняцких специальностях, требовали, чтобы они работали на шахте. При этом подход был чисто формальный, не важно где ты работаешь, в столовой или в бане, главное чтобы они находились на шахте. Я же работал в другой отрасли промышленности на предприятии связи, совершенно неожиданно по этой причине, перед самой защитой диплома был отчислен из числа студентов. Никакие уговоры и ходатайства не помогали. Пришлось отправиться в Киев, в министерство высшего и среднего образования Украины. Мне удалось

попасть на прием к министру Ю. Даденкову, который, просмотрев мои документы, и побеседовал со мной, дал личное распоряжение восстановить меня в числе студентов и разрешил защитить диплом без изменения профиля работы. Министр уверил меня, что работа студента на профильном предприятии это скорее рекомендация вузам, а не обязательное требование. Моя поездка к министру вряд ли могла понравиться руководству института. Понимая эту ситуацию, я осознавал, что мне нужен был серьезный и реальный дипломный проект. В Днепропетровском горном институте ряд преподавателей работали над идеей бесконтактного определения пачки угля у кровли с помощью радиоволн. Пользуясь этой идеей я разработал и изготовил радиоволновый конвейерный весы-прибор, который позволял определить производительность ленточного конвейера. Прибор был успешно испытан на шахте, получил положительный отзыв специалистов и был продемонстрирован в рабочем состоянии на защите дипломного проекта. После диплома я подарил его институту, и он был отправлен на Выставку достижений народного хозяйства в Москву, где довольно долго экспонировался. Мне несколько раз предлагали перейти на преподавательскую работу и, даже моя фамилия была внесена в расписание, но я любил свою профессию и свою работу и менять ее не захотел. Сегодня вспоминаются не только трудности, но и много хорошего, в первую очередь это благодарность к преподавателям: Сыроватко А. А., Шапошникову В. С., Чудновскому В. Ю., Дашковскому Л. Г., Молчанову А. А., Кроту В. П. и многим другим.

Приятно увидеть, что наш факультет вырос и стал институтом в составе ДонНТУ. Хочется надеяться, что трудовой коллектив института, который пережил на своем пути к 50-летию немало трудностей, достойно продолжит добрые традиции и достижения студентов и преподавателей 60-х годов и встретит новые юбилеи так же достойно, как и нынешний.

Воспоминания об истории образования ОТФ

**Загнойко Иван
Сафронович**

*лаборант, старший
лаборант кафедры
общинженерных
дисциплин
Красноармейского ОТФ
в 1960–1965 гг.*

Я, Загнойко Иван Сафронович, проработал на общетехническом факультете Днепропетровского горного института имени Артема где-то с 1960 по 1965 в качестве лаборанта, затем старшего лаборанта на кафедре физики и вполне считаю себя участником становления факультета в нашем городе. Итак, некоторые мои воспоминания

В те далекие 60-е годы трест «Красноармейскшахтострой» был один из самых больших и ведущих предприятий региона, как по численности работающих на нем трудящихся, так и по объемам выполняемых работ.

Так как структура треста была весьма солидной, тогда в тресте возникла необходимость строительства нового здания для административного персонала треста и его структурных подразделений. Таким образом, и было построено новое

здание для треста «Красноармейскшахтострой». В те годы многие предприятия, организации и учреждения города Красноармейска и района, а также близ расположенных городов: Селидово, Новозономического (г. Димитров), Родинского, Доброполье, Новогородовки, поселка Шевченко и других очень сильно ощущали потребность в квалифицированных молодых специалистах. Поэтому райком партии (горкома тогда не было) совместно с райисполкомом и руководством треста, при поддержке из области принимают решение о передаче нового здания треста, не совсем даже еще построенного Днепропетровскому горному институту в качестве учебного корпуса.

У многих сегодня может возникнуть вопрос: почему наш институт был создан как структурное подразделение Днепропетровского горного института, а не Донецкого политехнического. Ответить на этот вопрос можно следующим образом. В те годы от Донецкого политеха уже работали факультеты в Краматорске, Горловке, Макеевке, Амвросиевке. Поэтому ДПИ уже было трудно обеспечить кадрами и материальной базой еще одно новое структурное подразделение в Красноармейске. Поэтому видимо, руководство министерства образования Украины и приняло решение, чтобы Днепропетровский горный институт взял на себя организацию и обеспечение всем необходимым нового факультета, который в 1959 году осуществ-

вил свой первый набор на вечернее отделение по специальностям «разработка месторождений полезных ископаемых» и «горная электромеханика».

Для обеспечения учебного процесса руководству ДГИ необходимо было обеспечить факультет большим количеством мебели, учебной литературой, приборами и оборудованием для лабораторий и мастерских и многим другим. Необходимо, хотя бы даже сейчас, всем нам – бывшим и нынешним сотрудникам и студентам – выразить искреннюю благодарность людям, стоявшим в то время у истоков организации факультета и выполнившим возложенную на них задачу организации факультета наилучшим образом. Было даже так, что каждая наша служба обращалась к своим днепропетровским «родителям» (службам) с каким либо вопросом или просьбой минуя высшее руководство ДГИ. И надо отдать должное, что никогда ни одна кафедра ДГИ нам ни в чем не отказала.

Первым деканом был назначен Марищенко Михаил Васильевич. Зам декана по хозяйственным вопросам был назначен фронтовой офицер запаса Масякин Иван Васильевич. Заведующий библиотекой стала Булах Валентина Ивановна, проработавшая многие десятилетия в институте. Для чтения лекций и ведения практических занятий большинство преподавателей приезжали из Днепропетровска. Однако из года в год факультет обрастал кадрами и становился, как говорят, на ноги.

В 60-е годы приехали на работу в Красноармейск и были приняты в штат чета Павловых – Алексей Николаевич и Анна Петровна, Вознюки – Иван Григорьевич и Луиза Петровна, Малинка Галина Денисовна, Олейник Павел Михайлович, Дашковский Леон Григорьевич, Чудновский Владимир Юдович, Зендер Петр Самойлович, Татьянченко Мария Андреевна. Городские власти прекрасно понимали, что без домашнего тепла одной работой сыт не будешь. Руководители города прекрасно понимали, что кадры преподавателей необходимо чем – то привлекать. А чем? Безусловно, что жилищный фактор имеет в этом смысле важнейшее значение. Тем преподавателям, которые приезжали к нам читать лекции из Днепропетровска, предоставлялись отдельные комнаты, которые мы называли «общежитием для преподавателей». Это в том здании, где сейчас размещается музыкальная школа. Штатным преподавателям предоставлялись квартиры по улице Шахтостроителей. Тогда вопрос о жилье решался очень быстро, обиженных никогда не было.

Перед открытием факультета необходимо было создать библиотеку и оснастить её необходимой учебной литературой по всем изучаемым предметам. Работники библиотеки Днепропетровского горного института очень серьезно и добросовестно отнеслись к подбору, как специальной литературы, так и художественной. Учебная литература привозилась согласно зая-

вок базовых кафедр ДГИ. Почти вся литература была новой или имела опрятный внешний вид. Первым библиотекарем стала Булах Валентина Ивановна. Студентам старших курсов из ДГИ на факультете одновременно была предоставлена возможность одновременно продолжать учебу и работать на шахтах тем самым зарабатывая на жизнь. Жили они все в отдельном общежитии. Из этих студентов — практикантов многие после защиты дипломных проектов остались работать на руководящих должностях, на шахтах. Это Филиппов Ю., Цветков Б., Шевченко Б., Блудилин Н., и другие. Эти студенты жили по жизненному девизу: «Живи, учись, работай и женись».

Занятия на факультете проводились в вечернее время по две пары. Начинались они в 18.00, заканчивались в 21.35. Для того, чтобы вовремя приехать на занятия попутным автотранспортом необходимо было потратить ох как много времени.

Но и здесь руководство города и факультета побеспокоились об этих «чудо – студентах».

Для студентов вечернего отделения из городов Селидово, Доброполье. Димитрова, поселка Шевченко и других городов и поселков автотранспортными предприятиями были установлены специальные автобусные рейсы для доставки их в институт, а после окончания занятий домой. Срывов в доставке студентов на занятия и обратно домой никогда не было. Диспетчеры автопредприятий срочно высылали другой автобус в случае поломки рейсового. Большая заслуга в четкой работе автотранспорта принадлежала руководителю автопарка Кисилеву Валерию Дмитриевичу, а в последствии Жуваку Александру Максимовичу.

Как говорят не поешь – ничего не усвоишь на занятиях или чего – то не поймешь.

Руководством филиала был поставлен вопрос перед общепитом ОРСа «Красноармейскугля» об открытии в филиале буфета, который начинал бы работать где – то с 17 часов вечера и где студент – вечерник мог немного перекусить после целого рабочего дня на производстве. Обеспечивала буфет продуктами столовая № 9 и обид со стороны студентов на его работу, никогда не было.

Среди студентов были все возрастные группы: вчерашние школьники или только что вернувшиеся из армии и те, кому было, как принято говорить, за тридцать. Накануне или же в праздничные дни студенты проводили вечера отдыха. Вспоминая сейчас какими они тогда были могу сказать, что нашему поколению студентов было интереснее тогда, а не сейчас. Не зря говорят: «Каждому возрасту – свое время, а своему времени — свои запросы и возможности.

Зайдя в центральный корпус института с «парадного» входа студенты, как правило, направлялись к гардеробным, которые располагались по обе стороны холла. В каждой из них работали чудные, доброжелательные женщины, в возрасте. Для студентов гардеробщицы были как заботливые мамы. Они практически всех студентов не только знали в лицо, но и по именам и фамилиям. Гардеробщицы порой были как справочное бюро, они точно могли сказать, кто сегодня пришел на занятия или ушел с них.

Порядок в аудиториях поддерживали технические работницы. Все аудитории и лаборатории были закреплены за определенной техничкой, поэтому всегда и везде были порядок и чистота. Служба «хозяйского глаза», которую возглавлял заст. декан факультета, бывший фронтовик, офицер запаса Масыкин Иван Васильевич бдительно за этим следил.

Как было сказано мной в начале, когда в 1959 году провели первый набор студентов и начались занятия, в здании факультета еще не были закончены отделочные работы, которые продолжали вести работники строительного управления треста «Красноармейскшахтострой». Большую помощь в оснащении лабораторий электроматериалами оказывали студенты, в частности студенты – механики, Дрегваль Анатолий Иванович из строительного управления № 1 и Аношин Виктор Кириллович – механик из строительного управления № 3. Для обеспечения соединительными проводами приборов в лабораториях кафедры физики нужен был провод для напряжения в 220 В. И вот я обратился к студенту Галате И. А., который в то время работал директором завода «Электродвигатель» (бывший Промкомбинат), который располагался тогда по улице Ленина 124. В те годы он производил ремонт сгоревших обмоток электродвигателей с предприятий города и района. Для нужд населения завод изготавливал электроутюги. В качестве соединительного шнура использовали шнур в оплетке. Но он поставлялся тогда не очень качественный, попадались вздутия питающих жил с оплетки. Заводчане эти куски вырезали и никуда не могли использовать, а вот нам для лабораторных работ они подходили. Поправив оплетку на жилах, припаяв медные рожковые наконечники, мы в дальнейшем использовали их как соединительные провода для сборки электрических схем при проведении лабораторных работ.

У других кафедр также были свои, как теперь говорят «спонсоры». С каждого предприятия по нитке, факультету большая польза. Помощь факультету также оказывало руководство и трудовой коллектив завода «Стройдеталь» треста «Красноармейскжилстрой». Завод возглавлял очень порядочный отзывчивый директор Радченко Валентин Ефремович. Это предприятие изготовило для факультета большое количество мебели и оборудования: столы для студентов, большие кафедральные столы, вытяжные

шкафы и т. п.

Мне часто приходилось присутствовать на лекциях своих «шефов» — доцентов Твердохлебова и Безверхова, старшего преподавателя Павлова и я сам всегда воочию убеждался, как тщательно они готовились к чтению лекций по физике, тщательно готовили свои конспекты, чтобы изложить материал точно и без ошибки. Я, как лаборант должен был своевременно подготовить для преподавателей схемы, чертежи, графики, которые они использовали при проведении лекций и лабораторных работ. Для лабораторных занятий у нас были отпечатаны в отдельных переплетах условия, порядок и метод проведения лабораторной работы. Эти «книжицы» студенты брали у нас на кафедре, ознакомились с условиями и методом проведения лабораторных работ и потом в лаборатории выполняли их, а после оформления сдавали ассистенту Ткаченко. Мне же надо было каждый день перед занятиями все проверить, наладить, чтобы не было срывов у студентов. Я, в свою очередь, всегда присутствовал при проведении студентами лабораторных работ. Поэтому я их, а они меня хорошо знали и долго помнили друг друга.

Многие бывшие студенты, ставшие уже инженерами, занимали руководящие должности на шахтах, на предприятиях и в учреждениях городов нашего региона. Так как на Красноармейском ОТФ учились не только на инженеров шахтного производства, но на первом этапе подготовки (1 – 3 курсы) еще где-то по пяти- шести другим специальностям, то бывших студентов нашего факультета можно было встретить в любой сфере производства. Стали руководителями на разных предприятиях города: Папаика И. В. — начальником локомотивного депо, Корниенко А — механиком шахты «Краснолиманская», Бигдан Н. С. — главным механиком шахты «Стаханова», Будников В. Д. — горнотехническая инспекция, Саченко А. А. — главным инженером шахты «Центральная», Кишченко А. И. — заст. главного механика шахты «Центральная», Дрегваль Н. И. — трест «Красноармейскшахтострой», Глебская Л. П. — директор швейной фабрики и многие другие.

После трех лет обучения на обще — техническом факультете все ээфовцы разъезжались для продолжения учебы по специальности по разным визам в различные города тогдашнего Советского Союза. Многих из них я впоследствии встречал в различных городах страны – от Львова – до Свердловска и от Выборга до Крыма.

Сегодня город гордится своим институтом, его преподавателями и славной, красивой и воспитанной молодежью – студентами.

В заключении хочу сказать о следующем. События, о которых я написал, проходили в первой половине 60-х годов минувшего столетия, около

50 лет назад. А много ли это 50 лет? Для страны, для государства – это не так уж и много, но вот для человека – это очень много. Многие преподаватели и сотрудники Красноармейского индустриального института не дожили до этого славного юбилея. Надеюсь, что их дела и их имена будут увековечены на страницах этой книги.

Три года в Красноармейском ОТФ

**Тюрин Анатолий
Никифорович**

*студент
Красноармейского
общетехнического
факультета в 1961-
1964 гг.*

В 1961 году я окончил Донецкий индустриальный техникум по специальности горный техник-электромеханик. Трудовую деятельность начал на шахте им. Шевченко треста Красноармейскуголь электрослесарем подземным. В 1959 году в городе Красноармейске было открыто отделение Днепропетровского горного института, вскоре реорганизованное в общетехнический факультет. Помню, что обучение на факультете велось по вечерней форме по двум специальностям – «разработка полезных ископаемых» и «горная электромеханика».

Когда я учился в техникуме в Донецке, то часто приезжал домой за «тормозком» к родителям. В один из приездов я познакомился со студентами, которые учились на ОТФ, начал с ними общаться, дружить, часто бывал у них в общежитии. Общежитие тогда находилось в здании, где

сейчас размещается городской отдел народного образования. По совету студентов Цветкова Е. и Блудилина Н. в 1962 году я сдал документы в приемную комиссию Красноармейского общетехнического факультета ДГИ.

Как сейчас помню, после ночной смены я пришел на первый экзамен. На первом экзамене по русскому языку мы писали сочинение. Экзамен прошел успешно. Вторым был письменный экзамен по математике, третьим сдавали тоже математику, но устно. Сдав эти экзамены, я начал волноваться, оставался последний экзамен – по физике. Переживал, сдав три экзамена обидно было бы завалить последний. Экзамены по физике принимал Павлов А. Н.. Хорошо помню, первые отвечающие получают неудовлетворительные оценки. Выходит Павлов к нам в коридор и начинает беседу, говорит нам: «Успокойтесь, для того, чтобы сдать экзамен, нужны элементарные знания, все будет хорошо...» Я себя успокоил, я знаю физику, я сдам экзамен. Захожу, беру билет. Вопросы в билете для меня были не сложные, а вот задача, «какая должна быть площадь льдины, чтобы удержать человека весом 70 кг» вызвала у меня затруднения. Выхожу отвечать, ответил на все вопросы, читаю условие задачи, сразу даю ответ – это задача на закон Архимеда. Так я стал студентом группы ОТФ – 61 – 5. Днем мы работали, вечером постигали азы науки и все же находили время на отдых. Среди студентов в те времена были различные возрастные группы, но, несмотря

на это мы находили общий язык, часто вместе встречали праздники, проводили вечера отдыха. Вспоминая сейчас, какими они были тогда, могу сказать, что нам было интересно и весело. Группа ОТФ-61-5 была боевая, дружная, веселая, сплоченная. Мы часто вместе готовились к занятиям, экзаменам, делали курсовые работы. После трех лет напряженной и в тоже время успешной учебы мы продолжили учебу: кто перешел на вечернее отделение ОТФ, кто перевелся на стационар, многие ушли в другие институты по выбранной специальности. Я по переводу перешел в Донецкий политехнический институт, на дневное отделение горно-электромеханического факультета. Многие, бывшие студенты группы ОТФ-65-5 закончив вузы и получив инженерное образование, показали себя высококвалифицированными специалистами, работали на руководящих должностях: на шахтах и промышленных предприятиях региона.

Среди них Тюрин А. Н. – начальник шахтостроймонтажного управления № 2 треста «Донецкшахтостроймонтаж», Мальцев Ю. Ф. – директор завода «Электродвигатель», Богдан В. И. – главный энергетик завода КПД, Борисов В. А. – директор дирекции строящихся предприятий, Папаика И. В. – начальник локомотивного депо, Завгородний Е. – зам директора по капитальному строительству шахты «Краснолиманской», Корниенко А. – заст. главного механика шахты «Краснолиманской», Загнойко И. С. – заст. главного механика шахты «Центральная».

В заключение, хочу выразить искреннюю благодарность преподавателям которые внесли огромный вклад в формирование наших человеческих и профессиональных качеств – Дашковскому Л. Г., Татьянченко М. А., Вознюк Л. П., Надееву Е. И., Малинке Г. Д. и вспомнить добрым словом тех, кого сегодня уже нет с нами: чету Павловых, Вознюка И. П., Зендера П. С.

**Красноармійський індустріальний інститут:
етапи історії та сьогодення**

*Нариси про викладачів і співробітників
КІІ ДонНТУ*